

TWAALFDE HOOFDSTUK

EXODUS 12: 1-51

De Leer van de Naastenliefde

7814. De mens is zo geschapen, dat hij omhoog of boven zich kan schouwen en eveneens omlaag of beneden zich kan schouwen.

Boven zich schouwen is tot de naaste, tot het vaderland, tot de Kerk, tot de hemel en vooral tot de Heer; beneden zich schouwen echter is tot de aardbol, de wereld en vooral tot zichzelf.

7815. Dat tot de naaste en tot het vaderland en tot de Kerk schouwen, is boven zich schouwen, komt omdat dit is opzien tot de Heer, want de Heer is in de naastenliefde en het is van de naastenliefde om tot de naaste, het vaderland en de Kerk te schouwen, dat wil zeggen, het goede voor hen te willen.

Maar diegenen schouwen beneden zich, die zich ervan afkeren en slechts zichzelf goed willen.

7816. Boven zich schouwen is opgeheven worden door de Heer, want niemand kan boven zich schouwen tenzij hij wordt opgeheven door Hem, Die boven is; maar beneden zich schouwen, is van de mens, omdat men zich dan niet laat opheffen.

7817. Degenen die in het goede van de naastenliefde en van het geloof zijn, schouwen boven zich, omdat zij worden opgeheven door de Heer, maar zij die niet in het goede van de naastenliefde en van het geloof zijn, schouwen beneden zich, omdat zij niet worden opgeheven door de Heer

De mens schouwt dan beneden zich, wanneer hij de invloeiing van het ware en het goede uit de Heer tot zich keert; wie het uit de Heer invloeiende goede en ware tot zich keert, ziet zichzelf en de wereld vóór zich en de Heer met Zijn goede en ware ziet hij niet, omdat zij voor hem aan de rug zijn; vandaar komen zij voor hem in zo'n duister, dat hij zich niet daarom bekommert en tenslotte dat hij ze ontkent.

7818. Onder schouwen boven zich en beneden zich, wordt verstaan als doel hebben of boven alle andere dingen liefhebben; dus wordt onder schouwen boven zich verstaan, de dingen die van de Heer zijn en van de hemel, ten doel hebben of boven al het andere liefhebben; en onder schouwen beneden zich, wordt verstaan de dingen die van zichzelf zijn en van de wereld, ten doel hebben en boven al het andere liefhebben.

De innerlijke dingen van de mens keren zich ook daadwerkelijk daarheen waar de liefde zich heen keert.

7819. De mens die in het goede van de naastenliefde en van het geloof is, heeft ook zichzelf en de wereld lief, maar niet anders dan zoals de middelen tot een einddoel worden geliefd; de liefde van zich bij hem beoogt de liefde van de Heer, want hij heeft zich lief als een middel tot het einddoel dat hij de Heer kan dienen; en de liefde van de wereld bij hem beoogt de liefde van de naaste, want hij heeft de wereld lief als middel ter wille van het einddoel dat hij de naaste zal kunnen dienen.

Wanneer dus het middel wordt geliefd ter wille van het einddoel, is het niet het middel dat wordt geliefd, maar het einddoel.

7820. Daaruit kan men zien dat zij die in de heerlijkheid van de wereld zijn, dat wil zeggen, in hoogwaardigheid en welgesteldheid boven anderen, evenzeer boven zich tot de Heer kunnen schouwen als zij die niet in hoogwaardigheid en welgesteldheid zijn; want zij schouwen dan boven zich wanneer zij de hoogwaardigheid en de welgesteldheid voor middelen houden en niet voor het einddoel.

7821. Boven zich schouwen is de mens eigen, maar beneden zich schouwen is de beesten eigen; daaruit volgt, dat de mens voor zoveel als hij beneden zich of omlaag schouwt, een beest is en eveneens een beeld van de hel en dat hij voor zoveel als hij boven zich of omhoog schouwt, een mens is en eveneens een beeld van de Heer.

EXODUS 12 : 1 – 51

1. *En Jehovah zei tot Mozes en tot Aharon in het land van Egypte, al zeggende:*
2. *Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, deze ulieden de eerste in de maanden des jaars.*
3. *Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende: In de tiende van deze maand en zij zullen zich nemen eenieder een stuk kleinvee naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis.*
4. *En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, in het getal der zielen, eenieder naar de mond van zijn eten zult gij tellen op het stuk kleinvee.*
5. *Een volkomen stuk kleinvee, manlijk, een zoon van een jaar, zult gij hebben; uit lammeren en uit geiten zult gij nemen.*
6. *En het zal u tot bewaring zijn tot aan de veertiende dag van deze maand; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering van de schare van Israël, tussen de avonden.*
7. *En zij zullen nemen van het bloed en geven op de beide zijposten en op de bovendorpel, op de huizen in welke zij het zullen eten.*
8. *En zij zullen het vlees eten in die nacht, aan het vuur gebraden en ongezuurd brood, op bittere kruiden zullen zij het eten.*
9. *Gij zult ervan niet rauw eten en al kokende gekookt in wateren, maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd op zijn schenkelbeenderen en op zijn midden.*
10. *En gij zult ervan niet overlaten tot aan de morgen; en het overige ervan tot aan de morgen zult gij met vuur verbranden.*
11. *En zo zult gij het eten; uw lenden gegord, uw schoenen aan uw voeten en uw stok in uw hand; en gij zult het eten in haast; Pesach dit voor Jehovah.*
12. *En Ik zal door het land van Egypte doorgaan in die nacht en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van de mens aan en tot het beest toe; en aan al de goden van Egypte zal Ik gericht oefenen, Ik Jehovah.*
13. *En het bloed zal zijn ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben en Ik zal aan ulieden voorbijgaan en niet zal in ulieden de plaag van de verderver zijn, in Mijn slaan van het land van Egypte.*
14. *En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis; en gij zult die Jehovah tot een feest vieren voor uw geslachten; tot een eeuwige inzetting zult gij die vieren.*

15. Zeven dagen zult gijlieden het ongezuurde brood eten; ook op de eerste dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen, omdat een elk die het gedeseemde eet en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israëel, van de eerste dag af tot op de zevende dag.
16. En op de eerste dag een heilige samenroeping en op de zevende dat een heilige samenroeping, zal er zijn voor ulieden; er zal daarin geen werk gedaan worden, slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, dit alleen zal van ulieden gedaan worden.
17. En onderhoudt het ongezuurde brood, omdat Ik op deze zelfde dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid en gij zult deze dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting.
18. In de eerste, op de veertiende dag van de maand, in de avond, zult gij het ongezuurde brood eten, tot aan de eenentwintigste dag van de maand, in de avond.
19. Zeven dagen zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, omdat al wie het gedeseemde etende is en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israëel, in de vreemdeling en in de ingeborene van het land.
20. Geen gedeseemde zult gij eten, in al uw woningen zult gij het ongezuurde brood eten.
21. En Mozes riep al de ouderen van Israëel en zei tot hen: Trekt tevoorschijn en neemt u een stuk kleinvee van de kudde, naar uw families en slacht de Pesach.
22. En gij zult nemen een bundeltje hysop en het indopen in het bloed dat in een bekken is en doen aanraken aan de bovendorpel en aan de beide zijposten, van het bloed dat in het bekken is; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, tot aan de morgen.
23. En Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen en Hij zal het bloed gezien hebben op de bovendorpel en op de beide zijposten en Jehovah zal aan de deur voorbijgaan en de verdere niet geven te komen tot uw huizen om de plaag te berokkenen.
24. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en uw zonen tot in het eeuwige.
25. En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven, gelijk als Hij gesproken heeft en gij zult deze dienst onderhouden.
26. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben: Wat hebt gij daar voor een dienst.
27. En gij zult zeggen: Het slachtoffer van Pesach is dit voor Jehovah, dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen van de zonen Israëls in Egypte, als Hij Egypte een plaag berokkende en onze huizen heeft bevrijd; en het volk boog zich in en het kromde zich in.
28. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had; aldus deden zij.
29. En het geschiedde ter middernacht en Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, van de eerstgeborene van farao af, die op zijn troon zitten zou, tot op de eerstgeborene van de gevangene, die in het huis van de kuil was en al het eerstgeborene van het beest.
30. En farao stond op in die nacht en al zijn knechten en al de Egyptenaren en er was een groot gekerm in Egypte, omdat er geen huis was, waar niet een dode was.
31. En hij riep Mozes en Aharon 's nachts en hij zei: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, ook gijlieden, ook de zonen Israëls en gaat, dient Jehovah, volgens uw spreken.

32. *Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, gelijk als gijlieden gesproken hebt, en gaat en zegent ook mij.*
33. *En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven.*
34. *En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, hun baktroggen gebonden in hun klederen op hun schouder.*
35. *En de zonen Israëls deden volgens het woord van Mozes en zij vroegen de Egyptenaren vaten van zilver en vaten van goud en klederen.*
36. *En Jehovah gaf het volk genade in de ogen van de Egyptenaren en zij leenden aan hen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren.*
37. *En de zonen Israëls reisden uit van Rameses tot Sukkoth, ongeveer zeshonderdduizend man te voet, mannen alleen, vrouwen en kleine kinderen niet meegerekend.*
38. *En ook vele gemengde schare klom op met hen en kleinvee en grootvee, een zeer zware verwerving.*
39. *En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte meegebracht hadden, ongezuurde koeken, omdat het niet gedeseemd was, omdat zij van Egypte uitgedreven waren en niet vertoeven konden en ook niet proviand voor zich hadden gemaakt.*
40. *En het verblijf van de zonen Israëls, de tijd die zij gewoond hebben in Egypte, was dertig en vierhonderd jaren.*
41. *En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren en het geschiedde op deze zelfde dag, al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit.*
42. *Een nacht van waken was deze voor Jehovah, om hen uit het land van Egypte uit te leiden; deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen, voor al de zonen Israëls tot hun geslachten.*
43. *En Jehovah zei tot Mozes en Aharon; Dit is de inzetting van Pesach: Alle zoon van de vreemde zal dat niet eten.*
44. *En alle knecht van een man, een koop van zilver en gij zult hem besnijden, dan zal hij dat eten.*
45. *De bijwoner en de huurling zal dat niet eten.*
46. *In één huis zal het gegeten worden; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; en gij zult niet een been erin breken.*
47. *De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen.*
48. *En wanneer met u een vreemdeling verkeert en Jehovah de Pesach houden zal, hem zal alle manlijke besneden worden en dan zal hij toetreden om dat te houden en hij zal zijn zoals een ingeborene van het land; en alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten.*
49. *Eén wet zal er zijn voor de ingeborene en voor de vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u.*
50. *En al de zonen Israëls deden gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had, aldus deden zij.*
51. *En het geschiedde op deze zelfde dag, Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, naar hun legereenheden.*

INHOUD

7822. Er wordt in dit hoofdstuk in de innerlijke zin gehandeld over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn en over de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; de verdoemenis van dezen en de bevrijding van eerstgenoemden wordt uitgebeeld door Pesach; en de staat ten aanzien van de naastenliefde en van het geloof van hen die bevrijd zijn, door de in acht te nemen rituelen in de dagen van Pesach.

7823. In de hoogste zin wordt door Pesach de verdoemenis van de ongelovigen uitgebeeld en de bevrijding van de gelovigen door de Heer, toen Hij werd verheerlijkt; hoedanig de staat van hen toen was en hoedanig die daarna zal zijn, zowel universeel als in elk bijzondere, in die hoogste zin, wordt beschreven met de inzetten van Pesach.

DE INNERLIJKE ZIN

7824. vers 1,2. *En Jehovah zei tot Mozes en tot Aharon in het land van Egypte, al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, deze ulieden de eerste in de maanden des jaars.*

En Jehovah zei tot Mozes en tot Aharon, betekent de inlichting door het Goddelijk Ware; in het land van Egypte, betekent toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van degenen die hen bestookten; al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, betekent deze staat, namelijk dat hij de voornaamste van alle staten is; deze ulieden de eerste in de maanden des jaars, betekent de aanvang waaruit alle volgende staten zijn tot in het eeuwige.

7825. En Jehovah zei tot Mozes en tot Aharon; dat dit de inlichting door het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer dit door Jehovah gebeurt ten aanzien van de instellingen van de Kerk, dus de inlichting; zeggen immers sluit de volgende dingen in; en uit de uitbeelding van Mozes en Aharon, namelijk het Goddelijk Ware: Mozes het rechtstreeks uit het Goddelijk voortgaande Ware en Aharon dat wat indirect voortgaat, waarover de nrs. 7009, 7010, 7089, 7382.

7826. In het land van Egypte; dat dit betekent toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van de bestokers, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, dus waar de bestokers zijn; door farao immers en door de Egyptenaren worden degenen uitgebeeld en aangeduid, die van de Kerk zijn geweest in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het andere leven de rechtschapenen belagen, nrs. 6692, 7097, 7107, 7110, 7126, 7142, 7317, en door het land van Egypte de bestokingen zelf, nr. 7278; door de zonen Israëls echter worden degenen aangeduid die van de geestelijke Kerk zijn en bestookt werden, nrs. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; dat dezen in de nabijheid van de belagers in het andere leven waren, zie nr. 7240; die nabijheid wordt daarmee aangeduid dat de zonen Israëls in het midden van het land van Egypte waren, namelijk in het land Gosen en de bestokingen met de hun opgelegde lasten.

Daaruit nu blijkt dat met Jehovah zei tot Mozes en tot Aharon in het land van Egypte, de inlichting wordt aangeduid door het Goddelijk Ware, toen degenen die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van de bestokers.

7827. Al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd van de maanden; dat dit deze staat betekent, namelijk dat die de voornaamste van alle staten is, staat vast uit de betekenis van de maand, namelijk het einde van een vorige staat en de aanvang van de volgende, dus een nieuwe staat, nr. 3814; en uit de betekenis van het hoofd, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de maanden van het jaar en in de innerlijke zin met betrekking tot de staten van het leven, dus de voornaamste; daaruit staat vast dat met deze maand zij ulieden het hoofd van de maanden, deze staat wordt aangeduid, namelijk dat die de voornaamste van alle staten is.

De oorzaak dat die staat de voornaamste van alle is, is bevat in de teksten die volgen.

7828. Deze ulieden de eerste in de maanden van het jaar; dat dit de aanvang betekent waaruit al de volgende staten zijn tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van de eerste zijn, wanneer er sprake is van de maanden van het jaar en in de innerlijke zin van de staten van het leven, dus de aanvang; uit de betekenis van de maanden, dus de staten, waarover nr. 7827; en uit de betekenis van het jaar, dus een periode van het leven, van de aanvang tot het einde, nr. 2906; hier wordt, omdat het wordt gezegd ten aanzien van hen die van de geestelijke Kerk zijn in het andere leven, van wie de levensperiode een aanvang heeft, maar niet een einde, met het jaar een levensperiode aangeduid van de aanvang tot in het eeuwige; dat het jaar dit ook is, zie nr. 2906.

Dat deze maand het hoofd van de maanden en de eerste van alle werd, komt omdat daarmee de aanvang wordt aangeduid van de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn en die tot dan toe in de staat van gevangenschap waren geweest, omdat zij werden vastgehouden in de lagere aarde en daar werden gekweld door de bozen, die door farao en de Egyptenaren worden uitgebeeld.

Dat hun eerste staat, toen zij bevrijd werden, de voornaamste van alle was en dat die de aanvang was waaruit alle volgende zijn tot in het eeuwige, komt omdat zij die daar waren, werden bevrijd door de Komst van de Heer in de wereld en omdat zij zonder Zijn Komst in de wereld, geenszins gezaligd zouden hebben kunnen worden en omdat zij toen werden bevrijd toen de Heer wederopstond; daaruit blijkt dat die staat, namelijk toen zij bevrijd werden, voor hen de voornaamste van alle staten was.

Eender ook daarna voor al degenen die van de geestelijke Kerk zijn, die geenszins gezaligd zouden hebben kunnen worden, indien niet de Heer in de wereld was gekomen en Zijn Menselijke had verheerlijkt, dat wil zeggen, Goddelijk gemaakt.

Dat zij die van de geestelijke Kerk waren vóór de Komst van de Heer, in de lagere aarde werden vastgehouden en dat zij door de Heer bevrijd en gezaligd werden, zie de nrs. 6854, 6914; en in het algemeen dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, werden gezaligd door de Komst van de Heer, nrs. 2661, 2716, 6372, 7035, 7091; en daarom wordt in de hoogste zin met die woorden aangeduid dat het de verheerlijking en de wederopstanding van de Heer ten aanzien van Zijn Menselijke is, vanwaar alle zaliging is.

7829. vers 3-6. *Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende: In de tiende van deze maand en zij zullen zich nemen eenieder een stuk kleinvee naar het huis der vaders, een stuk kleinvee naar het huis. En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, in het getal der zielen, eenieder naar de mond van zijn eten zult gij tellen op het stuk kleinvee. Een volkomen stuk kleinvee, manlijk, een zoon van een jaar, zult gij hebben; uit lammeren en uit geiten zult gij nemen. En het zal u tot bewaring zijn tot aan de veertiende dag van deze maand; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering van de schare van Israël, tussen de avonden.*

Spreekt tot de gehele schare van Israëel, al zeggende, betekent de invloeiing met de inlichting van allen die van de geestelijke Kerk zijn; in de tiende van deze maand, betekent de staat van de inwijding van de innerlijke dingen; en zij zullen zich nemen eenieder een stuk kleinvee, betekent ten aanzien van de onschuld; naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis, betekent volgens het speciale goede van eenieder; en indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee, betekent indien het bijzondere goede niet genoeg is voor de onschuld; en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, betekent de verbinding met het naaste goede van het ware; in het getal der zielen, eenieder naar de mond van zijn eten, zult gij tellen op het stuk kleinvee, betekent zo de vulling van het goede voor de onschuld uit even zovele waarheden van het goede volgens de toe-eigening ervan; een volkomen stuk kleinvee, betekent de onbevleete onschuld; manlijk, betekent die van het geloof van de naastenliefde is; een zoon van een jaar zult gij hebben, betekent de volle staat; uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen, betekent het innerlijk en het uiterlijk goede van de onschuld; en het zal u tot bewaring zijn, betekent de tijd en de staat van de inwijding; tot aan de veertiende dag van de maand, betekent tot de heilige staat; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering van de schare van Israëel, betekent de voorbereiding tot de verlustiging door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn; tussen de avonden, betekent de laatste staat en de eerste.

7830. Spreekt tot de gehele schare van Israëel, al zeggende; dat dit de invloeiing betekent met de inlichting van allen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van spreken, namelijk het invloeiën, nrs. 2951, 5481, 5743; dat het ook de inlichting is, namelijk ten aanzien van de dingen die in acht moeten worden genomen wanneer zij worden bevrijd, blijkt uit wat volgt; en uit de betekenis van de schare van Israëel, namelijk alle ware en goede dingen in een samenvatting; want onder de schare van Israëel worden alle stammen verstaan en dat deze alle dingen van het ware en het goede zijn, of alle dingen van het geloof en van de naastenliefde, zie de nrs. 3858, 3926, 4060, 6335; en omdat zij die betekenen, worden met de schare van Israëel degenen aangeduid die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 6337, want de waarheden en goedheden maken de Kerk; dat door de zonen Israëls de geestelijke Kerk wordt uitgebeeld, zie de nrs. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

7831. In de tiende van deze maand; dat dit de staat van de inwijding van de innerlijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de tiende, dus van de tiende dag, namelijk de staat van de innerlijke dingen; met de dag immers wordt de staat aangeduid, nrs. 23, 487, 488, 493, 576, 893, 1738, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672; en met tien worden de overblijfselen aangeduid, nrs. 576, 1906, 2284; dat wil zeggen, de waarheden en goedheden die door de Heer in het innerlijk van de mens zijn weggeborgen, nrs. 1050, 1906, 2284, 5135, 5897, 7560, 7564; en omdat de overblijfselen in het innerlijk van de mens zijn en de mens daardoor wordt voorbereid en ingewijd om het goede en het ware van de Heer op te nemen, wordt daarom met de tiende dag hier de staat van de inwijding van de innerlijke dingen aangeduid. Dat de mens door de overblijfselen wordt wederverwekt en dus wordt ingewijd om de invloeiing van het goede en het ware uit de Heer op te nemen, zie de nrs. 5342, 5898, 6156; en dat de mens daardoor gemeenschap heeft met de hemel, nr. 7560; want die goedheden en waarheden zijn van de Heer en niet van de mens, nr. 7564.

Onder de maand wordt de volledige staat verstaan van aanvang tot het einde, nr. 3814; dus de gehele staat van de bevrijding die met Pesach in een samenvatting wordt aangeduid.

Hieruit blijkt, dat met in de tiende van deze maand de staat van de inwijding van de innerlijke dingen wordt aangeduid.

Deze staat, namelijk die van de inwijding van de innerlijke dingen, was van de tiende van die maand tot aan de veertiende dag ervan; binnen die dagen zou het stuk paasvee in bewaring zijn; met het stuk paasvee wordt het goede van de onschuld aangeduid, dat het binnenste is,

dus dat dit binnenste met de innerlijke dingen waarin het is, ondertussen afgezonderd zou worden en afgehouden van zulke zaken die bezoedelen.

Deze staat is de staat van de inwijding van de innerlijke dingen, dat wil zeggen, van de voorbereiding om de invloeiing van het goede en het ware uit de Heer op te nemen.

Dit is het heilige dat is bevat in deze woorden, want zonder een van binnen verborgen heilige zou het nooit bevolen zijn dat op de tiende van de maand een stuk paasvee zou genomen worden en bewaard tot de veertiende dag, ook niet dat het daarna geslacht zou worden tussen de avonden en dat het zou gegeten worden aan het vuur gebraden en niet in water gekookt, dat zij niets ervan tot de morgen zouden overlaten; dat zij de rest met vuur zouden verbranden, het been ervan niet breken en meer geboden en dat die heilige dingen behelzen, die nog niet niemand kende, kan eenieder weten die erover nadenkt; en dat dit geestelijke zaken zijn, die van de Kerk en van de hemel zijn en betrekking hebben op het Goddelijke, waaruit de afzonderlijke dingen van het Woord zijn neergedaald.

7832. En zij zullen zich nemen eenieder een stuk kleinvee; dat dit betekent ten aanzien van de onschuld, staat vast uit de betekenis van het lam of de geit, die hier het stuk kleinvee zijn, namelijk de onschuld: het lam de onschuld van de innerlijke mens en de geit de onschuld van de uiterlijke mens, nr. 3519.

7833. Naar het huis der vaders, een stuk kleinvee naar het huis; dat dit betekent volgens het speciale goede van eenieder, staat vast uit de betekenis van het huis der vaders, namelijk het goede van één familie, onderscheiden van het goede van de andere; met het huis van de vader immers wordt de mens aangeduid ten aanzien van het innerlijk goede, nr. 3128.

Hiermee is het als volgt gesteld: met alle stammen van Israël worden alle waarheden en goedheden van het geloof en de naastenliefde in één samenvatting aangeduid; en met iedere stam één geslacht van het goede of van het ware, zie de nrs. 3858, 3926, 3939, 4060, 6335, 6337, 6640; zo werd dus met iedere familie binnen haar stam een speciaal goede aangeduid, dus het goede van de ene in het bijzonder onderscheiden van het goede van de andere familie; maar met het huis der vaders binnen de familie werd het bijzondere goede van één soort aangeduid.

Dat dit werd aangeduid met stammen, families en de huizen waarin de zonen Israëls waren onderscheiden, had als oorzaak dat zij de hemel zouden uitbeelden, want daar zijn de goedheden onderscheiden in geslacht, in soort en in het bijzonder; en volgens die zijn de engelen verbonden.

Men moet weten, dat het goede van de een nooit volstrekt eender is aan het goede van de ander, maar dat zij verschillend zijn en wel dermate, dat zij zijn onderscheiden in universele hogere geslachten en deze weer in lagere, tot aan de afzonderlijke en de meest afzonderlijke toe.

Dat die goedheden van de liefde en van het geloof zo verschillend zijn, zie de nrs. 684, 690, 3241, 3267, 3744-3746, 3986, 4005, 4149, 5598, 7236.

Daaruit blijkt nu waarom het werd bevolen, dat zij zich eenieder zouden nemen een stuk kleinvee naar het huis der vaders, een stuk kleinvee naar het huis.

7834. En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee; dat dit betekent indien het bijzondere niet genoeg is voor de onschuld, staat vast uit de betekenis van het huis, namelijk het bijzondere goede, nr. 7833; uit de betekenis van te klein zijn, dus niet genoeg zijn; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, dus de onschuld, waarover nr. 7832.

7835. En hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis; dat dit de verbinding betekent met het naaste goede van het ware, staat vast uit de betekenis van nemen, namelijk met de nabije buur

één stuk kleinvee tezamen, dus de verbinding; en uit de betekenis van de buur nabij zijn huis, dus het naaste goede van het ware; dat de nabije buur de naaste is, is duidelijk; en dat het huis het goede is, zie nr. 7833; er wordt gezegd het goede van het ware, omdat er wordt gehandeld over hen die van de geestelijke Kerk zijn, bij wie het goede van het ware is, want het goede van het ware is het ware met de wil en met de daad; wanneer immers het ware van het geloof wordt opgenomen met de aandoening die van de naastenliefde is, dan wordt dat ingeplant in het innerlijk van het gemoed en wanneer het ware opnieuw wordt voortgebracht, wordt ook de aandoening weer voortgebracht waaraan het ware was toegevoegd en verschijnt onder het aanschijn van het goede; vandaar nu komt het dat het goede van die Kerk het goede van het ware is, dat ook het geestelijk goede wordt genoemd.

7836. In het getal der zielen, eenieder naar de mond van zijn eten, zult gij tellen op het stuk kleinvee; dat dit betekent zo de vulling van het goede voor de onschuld uit even zoveel waarheden van het goede volgens de toe-eigening ervan, staat vast uit de betekenis van het getal der zielen, dus even zoveel waarheden van het goede; van het getal immers wordt in het Woord gesproken met betrekking tot het ware en van de ziel met betrekking tot het geestelijk goede; uit de betekenis van tot de mond van zijn eten, dus volgens de toe-eigening ervan; dat eten de toe-eigening is, zie de nrs. 3168, 3513, 3596, 3832; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, namelijk de onschuld, nr. 7832; de vulling van het goede voor de onschuld, wordt daarmee aangeduid dat het uit het huis van de nabije buur genomen zou worden in dat getal, opdat het genoeg zou zijn voor het stuk kleinvee; dat het huis het goede is, zie nr. 7833. Er wordt gezegd het ware van het goede en daaronder wordt verstaan het ware dat vanuit het goede is; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn worden, wanneer zij worden wederverwekt, binnengeleid tot het goede van de naastenliefde door het ware van het geloof; wanneer zij echter zijn binnengeleid tot het goede dat van de naastenliefde is, dan worden de waarheden die daarna daaruit worden geboren, de waarheden van het goede genoemd. Maar hoe het hiermee in dit vers is gesteld, kan men geenszins weten, tenzij men weet hoe het gesteld is met de gezelschappen in de hemel; die immers beeldden de vergezelschappingen van de zonen Israëls volgens de stammen, families en huizen uit. Met de gezelschappen in de hemel is het als volgt gesteld: de gehele hemel is één gezelschap, dat zoals één mens wordt geregeerd door de Heer; er zijn daar even zoveel algemene gezelschappen als er leden, ingewanden en organen bij de mens zijn; er zijn echter even zoveel speciale gezelschappen als er in deze ingewanden kleinere delen zijn die het grotere samenstellen.

Dat dit zo is, blijkt uit de overeenstemmingen van de mens en van zijn leden, organen en ingewanden, met de Grootste Mens, dat wil zeggen, met de hemel; over deze overeenstemmingen is vanuit ondervinding aan het einde van verschillende hoofdstukken gehandeld.

Hieruit kan vaststaan hoe het gesteld is met het onderscheid tussen de gezelschappen in de hemel.

Maar met ieder gezelschap in het bijzonder is het als volgt gesteld; dat bestaat uit verscheidene engelen die samenstemmen voor wat betreft de goedheden; de goede dingen zijn verschillend, want eenieder heeft zijn specifieke goede; maar die verschillende samenstemmende goeden worden door de Heer in zo'n vorm geschikt dat zij tezamen één goede vertonen.

Zulke gezelschappen beeldden de huizen van de vaders bij de zonen Israëls uit.

Dit is de oorzaak, dat de zonen Israëls niet alleen in stammen waren onderscheiden, maar ook in families en huizen en dat wanneer zij worden genoemd, de namen van hun vaders in volgorde tot aan de stam toe worden vermeld, zoals bij de vader van Samuël, dat hij was van de berg Efraïm, wiens naam was Elkanah, de zoon van Jeroham, van de zoon Elihu, van de

zoon van Tochu, van de zoon Zuf, (1 Samuël 1:1) en verder ten aanzien van de vader van Saul, dat hij was uit Benjamin, zijn naam Kis, de zoon van Abiël, van de zoon Zeror, van de zoon Bechorath, van de zoon van Afiah, van de zoon van een Jemenitische man, (1 Samuël 9:1); en ten aanzien van zeer veel anderen; zo'n vermelding vond plaats opdat in de hemel de hoedanigheid van het goede werd geweten dat uit de eerste en achtereenvolgens afgeleid door hem werd uitgebeeld.

Verder is het in de hemel als volgt gesteld: indien een gezelschap niet zo volledig is als het zou moeten zijn, dan worden ergens anders vandaan uit een of ander naburig gezelschap zo velen genomen dat zij de vorm van het goede vullen volgens de noodzakelijkheid in iedere staat en de veranderingen ervan; want de vorm van het goede wordt gevarieerd naar de mate waarin de staat wordt veranderd.

Verder moet men nog weten dat in de derde of binnenste hemel, die het naast is boven de hemel waar de geestelijken zijn – dezen immers maken de middelste of tweede hemel uit – de onschuld regeert, want de Heer Die de onschuld Zelf is, vloeit rechtstreeks in die hemel in. Maar in de tweede hemel, waar de geestelijken zijn, vloeit de Heer met de onschuld indirect in, namelijk door de derde hemel; het is deze invloeiing waardoor de gezelschappen in de tweede hemel ten aanzien van hun goedheden worden gerangschikt of geordend; daardoor worden volgens de invloeiing van de onschuld de staten van het goede veranderd en als gevolg daarvan de verbindingen van de gezelschappen daar gevarieerd.

Hieruit kan vaststaan hoe de woorden in dit vers in de innerlijke zin moeten worden verstaan, namelijk dat indien het bijzondere goede van enig gezelschap niet genoeg is voor de onschuld, er verbinding zal plaatsvinden met het naaste goede van het ware, opdat het goede voor de onschuld gevuld zal worden uit evenzovele waarheden van het goede volgens de toe-eigening ervan.

7837. Een volkomen stuk kleinvee; dat dit de onbevleete onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het stuk kleinvee, namelijk de onschuld, nr. 7832; en uit de betekenis van volkomen, dus zonder smetten en dus onbevleet.

Dat het zonder smetten en onbevleet zou zijn, komt omdat iedere smet enig valse of boze in de geestelijke wereld betekent.

7838. Manlijk; dat dit betekent die van het geloof van de naastenliefde is, staat vast uit de betekenis van het manlijke, namelijk het ware van het geloof, nrs. 2046, 4005; dus het geloof van de naastenliefde, want het ware van het geloof is niet het ware van het geloof tenzij het samen is met het goede van de naastenliefde, met name daaruit.

Dat het stuk paasvee manlijk zou zijn, daarvan was de oorzaak dat dit stuk kleinvee de onschuld betekende van hen die van de geestelijke Kerk zijn; en zij die van de geestelijke Kerk zijn, zijn in geen ander goede dan dat in zich het ware van het geloof is; dit immers wordt het goede genoemd wanneer het vanuit de aandoening van de naastenliefde in de daad wordt gebracht, nr. 7835; vandaar komt het dat het een manlijk stuk kleinvee zou zijn.

Bij andere offerdiensten werden in de slachtoffers vrouwelijke stukken kleinvee genomen, wanneer de eredienst uit het goede moest worden uitgebeeld.

7839. Een zoon van een jaar zult gij hebben; dat dit de volle staat betekent, staat vast uit de betekenis van de zoon, namelijk het ware, waarover de nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2803, 2813, 3373, 3704; en uit de betekenis van het jaar, namelijk een volledige periode van aanvang tot einde, nr. 2906; dus een volle staat.

Wat een volle staat is moet worden gezegd: een staat wordt vol genoemd, wanneer het goede zodanig is dat er niets ontbreekt voor de opname van de invloeiing van de onschuld; de met het goede van de naastenliefde verbonden waarheden van het geloof maken dat het zodanig

is; het geestelijk goede immers neemt van de waarheden van het geloof zijn hoedanigheid aan; dit wordt hier verstaan onder de volle staat, die wordt aangeduid met de zoon van een jaar.

De staat is echter niet vol, wanneer de waarheden nog niet het goede hebben gekwalificeerd zodat dit de overeenstemmende staat van de onschuld kan opnemen; dan eerst wordt die staat vol, wanneer vanuit het goede het ware wordt beoogd; en hij is dan nog niet vol wanneer vanuit het ware het goede wordt beoogd; in deze staat zijn zij die worden wederverwekt; in eerdergenoemden echter zijn zij die zijn wederverwekt; eerdergenoemden zijn in het ware waardoor het goede is; de laatstgenoemden zijn in het ware dat uit het goede is; of de eerdergenoemden zijn in de gehoorzaamheid van het ware, laatstgenoemden echter in de aandoening van het ware te doen; en daarom zijn eerdergenoemden mensen van de uiterlijke Kerk en laatstgenoemden van de innerlijke Kerk.

Omdat met de zoon van een jaar de volle staat werd aangeduid, werd er daarom zo vaak bevolen, dat een lam of een bokje, de zoon van een jaar, zou geofferd worden, zoals in (Exodus 29:38; Leviticus 9:3; 12:6; 14:10; 23:12,18,19; Numeri 6:12; 7:15, 87,88; 15:27; 28:9,11) en waar gehandeld wordt over de nieuwe tempel bij Ezechiël: *‘De vorst zal een lam, de zoon van een jaar, volkomen, toebereiden ten brandoffer, dagelijks, voor Jehovah, iedere morgen zal hij het toebereiden’*, (Ezechiël 46:13); waar onder de nieuwe tempel het geestelijk rijk van de Heer wordt verstaan, onder de vorst zij die in echte waarheden zijn en daaruit in het goede; onder het brandoffer uit een lam, de eredienst van de Heer uit het goede van de onschuld; en onder de zoon van een jaar de volle staat.

7840. Uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen; dat dit het innerlijk en het uiterlijk goede van de onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het lam, namelijk het goede van de onschuld, nr. 3994; en uit de betekenis van de geit of het bokje, namelijk het goede van het ware waarin onschuld is, nrs. 3995, 4005, 4006, 4871.

Dat het lam het innerlijk goede van de onschuld is en het bokje en de geit het uiterlijk goede van de onschuld, zie nr. 3519.

Wat onder het innerlijk en het uiterlijk goede van de onschuld wordt verstaan, zal in het kort worden gezegd: in elk goede moet onschuld zijn opdat het het goede is; zonder de onschuld is het goede als het ware zonder ziel; de oorzaak ervan is dat de Heer door de onschuld invloeit en daardoor het goede levend maakt bij hen die worden wederverwekt.

Het goede dat de onschuld levend maakt is innerlijk en uiterlijk; het innerlijk goede is bij hen die mensen van de innerlijke Kerk worden genoemd; maar het uiterlijk goede is bij hen die van de uiterlijke Kerk zijn; mensen van de innerlijke Kerk zijn degenen die hun goede hebben gekwalificeerd door innerlijke waarheden, zodanig als die van de innerlijke zin van het Woord zijn; maar mensen van de uiterlijke Kerk zijn zij die hun goede hebben gekwalificeerd door uiterlijke waarheden, zodanig als die van de letterlijke zin van het Woord zijn; mensen van de innerlijke Kerk zijn zij die vanuit de aandoening van de naastenliefde de naaste het goede doen, maar mensen van de uiterlijke Kerk zijn degenen die het doen uit gehoorzaamheid.

Elk mens wordt, wanneer hij wordt wederverwekt, eerst een mens van de uiterlijke Kerk, daarna echter een mens van de innerlijke Kerk; zij die van de innerlijke Kerk zijn, staan in inzicht en wijsheid boven degenen die van de uiterlijke Kerk zijn en vandaar eveneens innerlijk in de hemel.

Hieruit blijkt nu wat het innerlijk en het uiterlijk goede van de onschuld is.

7841. En het zal u tot bewaring zijn; dat dit de tijd en de staat van de inwijding betekent, staat vast uit de betekenis van de tiende dag, vanaf welke dag het stuk kleinvee tot bewaring zou zijn tot de veertiende dag, namelijk de staat van de inwijding van de innerlijke dingen.

7842. Tot aan de veertiende dag van de maand; dat dit betekent tot de heilige staat, staat vast uit de betekenis van de veertiende dag, namelijk de heilige staat; dat de dag de staat is, zie nr. 7831.

Veertien betekent hetzelfde als zeven; dat zeven het heilige is, zie de nrs. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; want vermenigvuldigde getallen betekenen iets eenders als de enkelvoudige getallen, nrs. 5291, 5335, 5708; vandaar komt het dat Pesach zou aanvangen op de veertiende dag van de maand, zeven dagen zou duren en zou ophouden op de eenentwintigste dag; deze dag betekent ook het heilige, omdat die voortkomt uit de vermenigvuldiging van 3 maal 7. Vandaar kwam het, dat op de eerste dag van Pesach een heilige samenroeping was en op de eenentwintigste dag een heilige samenroeping, vers 16.

7843. En zij zullen het slachten, de gehele vergadering van de schare van Israël; dat dit de voorbereiding betekent tot de genieting door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van slachten, wanneer dit wordt gezegd van een lam of een geit om Pesach te maken, namelijk de voorbereiding tot de genieting, dus van het goede van de onschuld dat met het lam en de geit wordt aangeduid; en uit de betekenis van de gehele vergadering van de schare van Israël, dus door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 7830; met de vergadering van de schare worden de waarheden van het goede aangeduid, die degenen hebben die van die Kerk zijn; van vergadering immers wordt gesproken met betrekking tot het ware, nr. 6355 en van schare met betrekking tot het goede.

7844. Tussen de avonden; dat dit de laatste staat en de eerste betekent, staat vast uit de betekenis van de avond, namelijk de staat van het valse en eveneens de staat van de onwetendheid omtrent het ware, want de schaduw van de avond is het valse en eveneens is zij de onwetendheid omtrent het ware; alle tijden immers van de dag, zoals alle tijden van het jaar, betekenen in de geestelijke zin de wisselingen van staten ten aanzien van het ware en het goede, nrs. 5672, 5962, 6110; het einde ervan en de aanvang ervan is de avond; en wanneer er daarom wordt gezegd tussen de avonden liggen daarin ook alle staten opgesloten; hier wordt dus met tussen de avonden, de staat van de bevrijding aangeduid van hen die in het ware uit het goede zijn en de staat van de verdoemenis van hen die in het valse uit het boze zijn; deze staten worden aangeduid met de uittocht van de zonen Israëls uit Egypte, toen de eerstgeborenen daar aan de dood werden overgeleverd.

Dat dit de avond wordt genoemd, staat vast uit de teksten bij Mozes: *‘Gij zult de Pesach slachtofferen aan de avond, wanneer de zon zal zijn ondergegaan, ter gezetter tijd van uw uittocht uit Egypte’*, (Deuteronomium 16:4,6).

Hieruit blijkt dat het einde van de staat van de bestokingen en de aanvang van de staat van de bevrijding van hen die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, onder tussen de avonden wordt verstaan; voor hen neigt vanaf die aanvang de staat naar de morgen, die de verheffing tot de hemel is; en eveneens wordt het einde van de staat van het belagen en de aanvang van de staat van de verdoemenis van hen die door de Egyptenaren worden uitgebeeld, verstaan onder tussen de avonden, maar de staat van dezen neigt naar de nacht, die het neerwerpen is in de hel; het neerwerpen van dezen in de hel wordt uitgebeeld door de onderdompeling in de zee Suph; de verheffing echter van eerdergenoemden tot de hemel wordt uitgebeeld door het binnenleiden in het land Kanaän.

In het Woord wordt hier en daar de avond genoemd en daarmee wordt de laatste tijd van de Kerk aangeduid en eveneens de eerste ervan; de laatste bij hen bij wie de Kerk ophoudt en de eerste bij hen bij wie zij inzet; vandaar wordt voornamelijk met de avond de Komst van de Heer aangeduid, want toen was er het einde van de vorige Kerk en de aanvang van de

nieuwe; en de eerste staat van deze wordt ook avond genoemd, omdat de mens van de Kerk aanvangt vanuit een donker licht en voortgaat naar een helder licht, dat voor hem de morgen is.

Dat de Komst van de Heer in de wereld met de avond en de morgen wordt aangeduid, staat vast bij Daniël: *Ik hoorde een heilige spreken: Tot hoelang is dit gezicht, het gedurig offer en de overtreding, de vertreding van het heilige en van het heir. En hij zei tot mij: Tot aan de avond, de morgen, tweeduizenddriehonderd; dan immers zal het heilige gerechtvaardigd worden*, (Daniël 8:13,14); het is duidelijk, dat daar onder de avond de laatste tijd wordt verstaan, toen de Kerk geheel en al verwoest was en de Heer in de wereld kwam en onder de morgen het licht en het opkomen van de nieuwe Kerk uit Hem.

Eender bij Zacharia: *Het zal een enige dag zijn, die Jehovah bekend zal zijn, niet dag, noch nacht, omdat omstreeks de tijd van de avond het licht zal zijn*, (Zacharia 14:7).

Bij Zefanja: *Laat er tenslotte een landstreek over zijn voor het huis van Juda, zij zullen op die weiden; in de huizen van Askelon zullen zij in de avond rust hebben, wanneer hen zal bezoeken Jehovah, hun God en hun gevangenschap zal terugvoeren*, (Zefanja 2:7); de avond voor de eerste staat van de opkomende Kerk.

Omdat de avond de laatste tijd van de Oude Kerk betekende en de eerste van de nieuwe, werd daarom bevolen, dat Aharon en zijn zonen *de lamp zouden doen opkomen van de avond tot de morgen voor Jehovah*, (Exodus 27:20,21).

Dat de avond de laatste staat van de Kerk is, wanneer er het dichte valse is, omdat er geen geloof is en het dichte boze, omdat er geen naastenliefde is, blijkt bij Jeremia: *Wee ulieden, omdat de dag heengaat, omdat de schaduw van de avond zich hebben geneigd*, (Jeremia 6:4).

Bij Ezechiël: *Ik sprak tot het volk in de morgen en mijn echtgenote stierf in de avond*, (Ezechiël 24:8); de echtgenote staat voor de Kerk.

Bij David: *Onder de morgenstond zal het bloeien en het zal voorbijgaan; onder de avond zal hij het afsnijden, het zal verdorren*, (Psalm 90:6).

7845. vers 7-11. *En zij zullen nemen van het bloed en geven op de beide zijposten en op de bovendorpel, op de huizen in welke zij het zullen eten. En zij zullen het vlees eten in die nacht, aan het vuur gebraden en het ongezuurde brood, op bittere kruiden zullen zij het eten. Gij zult ervan niet rauw eten en al kokende gekookt in wateren, maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd op zijn schenkelbeenderen en op zijn midden. En gij zult ervan niet overlaten tot aan de morgen; en het overige ervan tot aan de morgen zult gij met vuur verbranden. En zo zult gij het eten; uw lenden gegord, uw schoenen aan uw voeten en uw stok in uw hand; en gij zult het eten in haast; Pesach dit voor Jehovah.*

En zij zullen nemen van het bloed, betekent het heilig ware, dat van het goede van de onschuld is; en geven op de beide zijposten en op de bovendorpel, betekent de waarheden en goedheden van het natuurlijke; op de huizen, betekent de dingen die van de wil van het goede zijn; waarin zij het zullen eten, betekent de genieting; en zij zullen het vlees eten, betekent de genieting van het goede; in die nacht, betekent wanneer de verdoemenis van de bozen daar is; aan het vuur gebraden, betekent het goede dat van de liefde is; en het ongezuurde brood, betekent gezuiverd van elk valse; op bittere kruiden, betekent door de onverkwikkelijkheden van de verzoeking; zullen zij het eten, betekent de genieting; gij zult ervan niet rauw eten, betekent dat het niet zal plaatsvinden zonder de liefde; en al kokende gekookt in wateren, betekent dat het niet zal uitgaan van het ware; maar aan het vuur gebraden, betekent dat het zal uitgaan van de liefde; zijn hoofd op zijn schenkelbeenderen en op zijn midden, betekent van het binnenste tot het uiterlijke; en gij zult ervan niet overlaten tot aan de morgen, betekent de duur van deze staat vóór de staat van de verlichting in de hemel; en het overige

ervan tot aan de morgen, zult gij met vuur verbranden, betekent de staat, tot het doel bemiddelend door verzoeken; en zo zult gij het eten, betekent de genieting in de staat van de afscheiding van de bozen die hen hebben benauwd en de instandhouding dan; uw lenden gegord, betekent ten aanzien van het innerlijke; uw schoenen aan uw voeten, betekent ten aanzien van de uiterlijke dingen; en uw stok in uw hand, betekent ten aanzien van de bemiddelende dingen; en gij zult het eten in haast, betekent de aandoening van de scheiding; Pesach dit voor Jehovah, betekent de tegenwoordigheid van de Heer en de bevrijding door Hem.

7846. En zij zullen nemen het bloed; dat dit het heilig ware betekent dat van het goede van de onschuld is, staat vast uit de betekenis van het bloed, dus het heilig ware, voortgaande uit de Heer, nrs. 4735, 6978, 7317, 7326; en omdat dit het bloed van het lam is, waarmee het goede van de onschuld wordt aangeduid, nr. 3994, is dit het heilig ware dat van het goede van de onschuld is.

7847. En geven op de beide zijposten en op de bovendorpel, dat dit de waarheden en de goedheden van het natuurlijke betekenen, staat vast uit de betekenis van de deurposten, namelijk de waarheden van het natuurlijke; en uit de betekenis van de bovendorpel, dus de goede dingen ervan.

Dat de zijposten en de bovendorpel die dingen zijn, komt omdat met het huis de mens zelf of zijn gemoed, wordt aangeduid: met de onderdelen die van de deur zijn, worden de zaken aangeduid die van dienst zijn om binnen te leiden; en dat deze de ware en de goede dingen van het natuurlijke zijn, is duidelijk; want de natuurlijke mens wordt eerder onderricht dan de redelijke en hetgeen de mens dan leert, is natuurlijk, waarin geleidelijk het geestelijke wordt ingeboezemd, waarin de innerlijke dingen zijn.

Daaruit blijkt hoe het natuurlijke ten aanzien van het ware en het goede van dienst is voor het binnenleiden.

Bovendien betekenen de bovendorpel en de zijposten iets eenders als het voorhoofdsdeel en de handen bij de mens; de ideeën van de engelen zijn zodanig dat natuurlijke zaken betrekking hebben op menselijke zaken; de oorzaak hiervan is dat de geestelijke wereld of de hemel, in de vorm van een mens is en daarom daarop alle wereldse dingen betrekking hebben, dat wil zeggen, alle geestelijke zaken, die de waarheden en de goedheden zijn, zoals is getoond aan het einde van verschillende hoofdstukken, waar gehandeld is over overeenstemmingen.

En omdat de natuurlijke dingen in de ideeën van de engelen, geestelijk worden, wordt dus het huis dit eveneens, dat voor hen het gemoed van de mens is; en de slaapkamers en de binnenkamers zijn de innerlijke delen van het gemoed; en de vensters, de deuren, de zijposten en de bovendorpels geeft het uiterlijk van het gemoed weer, die binnenleiden.

Omdat de ideeën van de engelen zodanig zijn, zijn zij ook levend; en zo worden de dingen die in de natuurlijke wereld dode objecten zijn, wanneer zij in de geestelijke wereld overgaan, levende objecten; want al het geestelijke is levend, omdat het voortgaat uit de Heer.

Dat de zijposten en de bovendorpel iets eenders betekenen als bij de mens het voorhoofd en de handen, verschijnt in de teksten bij Mozes: *‘Gij zult Jehovah uw God liefhebben uit uw ganse hart en uit uw ganse ziel en uit al uw krachten; gij zult ze tot een teken binden op uw hand en zij zullen u zijn tot voorhoofdspanzelen tussen uw ogen; en gij zult ze schrijven op de zijposten van uw huis en in uw poorten’*, (Deuteronomium 6:5,8,9; 11:13,18); omdat zij iets eenders behelzen zijn beide gezegd.

Dat de bovendorpel en de zijposten in de geestelijke zin het goede en het ware van het natuurlijke betekenen, waardoor er inleiding tot het geestelijke is, staat vast uit de

beschrijving van de nieuwe tempel bij Ezechiël, waarmee de geestelijke Kerk wordt aangeduid.

Daar worden meermalen zijposten en bovendorpels vermeld, die ook werden gemeten, wat geenszins gebeurd zou zijn, indien die dingen ook niet iets van de Kerk en van de hemel, dat wil zeggen, iets geestelijks betekenden, zoals de volgende bij Ezechiël: ‘De priester zal nemen van het bloed van het zondoffer en geven op de zijpost van het huis en op de vier hoeken van het innerlijke voorhof, op de eerste dag van de maand’, (Ezechiël 45:19).

Bij dezelfde: ‘De vorst zal binnegaan langs de weg van het voorhuis van buiten en hij zal staan bij de zijpost van de poort en de priesters zullen het brandoffer van hem maken; dan zal hij aanbidden op de dorpel van de poort’, (Ezechiël 46:2); dat onder de tempel daar niet een tempel wordt verstaan, maar de Kerk van de Heer, kan eenieder weten; want zulke dingen als daar in verschillende hoofdstukken zijn beschreven, hebben nooit plaatsgevonden en zullen ook niet gebeuren.

Dat in de hoogste zin onder de Tempel de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, leert Hijzelf bij (Johannes 2:19,21,22); vandaar wordt in de uitbeeldende zin onder de tempel Zijn Kerk verstaan.

Dat de engel de bovendorpels van die nieuwe tempel mat, zie (Ezechiël 40:9,10,14,16,24; 41:21,25); die meting zou van geen belang zijn, indien de bovendorpels niet iets van de Kerk betekenden en eveneens de getallen.

Omdat de zijposten en de bovendorpel de waarheden en goedheden in het natuurlijke betekenden die van dienst zijn tot de inleiding, werden zij daarom in die nieuwe tempel vierkant van uiterlijk gemaakt, (Ezechiël 41:21) en werden daarom in de tempel van Salomo ‘de zijposten gemaakt van olijfhout’, (1 Koningen 6:31,33); olijfhout betkende het goede van het ware, of het goede dat van de geestelijke Kerk is.

7848. Op de huizen; dat dit de dingen betekent die van de wil van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van het huis, namelijk de mens, nr. 3128; en dat dit het gemoed van de mens is, nrs. 3538, 4973, 5023, 7353; dus datgene wat van de wil is, hier wat van de wil van het goede is.

De oorzaak dat met het huis ook de wil wordt aangeduid, is deze, dat daarmee de mens wordt aangeduid en de mens is mens vanwege zijn willen; bovendien is het hetzelfde of men zegt de mens, dan wel zijn gemoed; de mens immers is niet mens vanwege de vorm van zijn lichaam, maar vanwege zijn gemoed en de mens is een zodanig mens als zijn gemoed is, dat wil zeggen, zoals zijn verstand en zijn wil is, voornamelijk zoals zijn wil is.

7849. Waarin zij het zullen eten; dat dit de genieting betekent, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk de toe-eigening, nrs. 3168, 3513, 4745; hier echter de genieting; omdat er wordt gehandeld over de staat van de inwijding.

Het is hiermee als volgt gesteld: zij die vóór de Komst van de Heer in de lagere aarde in bewaring werden gehouden, nrs. 6854, 6914, 7091, 7828, moesten toen zij bevrijd zouden worden, worden voorbereid tot het opnemen van de invloeiing van het goede en het ware van de Heer, want zij moesten door het midden van de hel heengaan; en opdat bij die doorgang niet uit de helsen overal in het rond boosheden en valsheden zouden invloeien, moesten zij daarom worden voorbereid om dan in de volle staat van het ware en het goede te zijn. Maar over die doorgang zal nog, uit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer, worden gesproken.

Die voorbereiding of inwijding tot de staat van opneming van het goede en ware, wordt beschreven met de opdrachten die zij ontvingen en zouden doen tussen de tiende dag van de maand en de veertiende en met de rituelen die zij in acht zouden nemen bij het eten van het paaslam.

7850. En zij zullen het vlees eten; dat dit de genieting van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk genieten, nr. 7849; en uit de betekenis van vlees, namelijk het eigene van de mens dat is levend gemaakt door het Goddelijk Menselijke van de Heer, dus al het hemels en geestelijk goede bij de mens, waarover de nrs. 3813, 6968.

Dat het vlees dit betekent, was bij de Ouden heel goed bekend; heden ten dage evenwel is het zo onbekend, dat eenieder zich verwondert dat er gezegd wordt dat zoiets met het vlees wordt aangeduid.

Indien er wordt gezegd, dat dit een geestelijke overeenstemming is, wordt dit niet verstaan; indien er wordt gezegd, dat het een aanduiding is, wordt dit weliswaar verstaan, maar in een andere zin dan waarin het aanduidend overeenstemmende is, namelijk zoiets als volledig gescheiden, terwijl toch het geestelijk of het aanduidend overeenstemmende verbonden is met dat waarmee het overeenstemt, zoals het gezichtsvermogen van de mens met zijn oog of het gehoor met zijn oor, de gedachte, die geestelijk is, met de vorm van het innerlijk van de mens en daardoor met de orgaantjes van de spraak; of zoals de wil, die eveneens geestelijk is, met de spiervezels waardoor er handeling is.

Zo is het dus gesteld met al het geestelijk overeenstemmende of het aanduidende ten opzichte van het natuurlijke ervan, dus waarmee er overeenstemming is.

Wie kan niet zien, dat niet vlees onder het vlees, noch bloed onder bloed wordt verstaan bij de Heer, zoals bij Johannes: *‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij gij het vlees van de Zoon des Mensen zult gegeten hebben en Zijn bloed zult gedronken hebben, zult gij het leven niet in ulieden hebben; die Mijn vlees nuttigt en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven en Ik zal hem wederopwekken ten uiterste dage; want Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank’*, (Johannes 6:53-56); dat onder het vlees het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde van de Heer werd verstaan, dat uit Zijn Goddelijk Menselijke is en onder het bloed het Goddelijk Ware dat voortgaat uit Zijn Goddelijk Goede en verder het wederkerige van de mens, weten heden ten dage weinigen; en die het kunnen weten, willen het niet; dat zij het niet willen weten heeft als oorzaak, dat zij in geen gevoelsaandoening van het ware ter wille van het ware zijn, maar ter wille van oorzaken in de wereld; en ook omdat de natuurlijke mens alle dingen natuurlijk wil vatten.

Dit is gezegd, opdat men zal weten wat er wordt aangeduid met het vlees eten in het Paasavondmaal en dus wat in het Heilig Avondmaal, dat toen was ingesteld.

Ten aanzien van het brood en de wijn, die hetzelfde betekenen als het vlees en het bloed, in het Heilig Avondmaal, zie de nrs. 2165, 2177, 2187, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915.

Dat het vlees niet vlees is in de geestelijke zin van het Woord, blijkt, en ook uit andere plaatsen, duidelijk uit de volgende bij Johannes: *‘Komt en vergadert u tot het avondmaal van de grote God, opdat gij nuttigt de vlezten van de oversten over duizend en de vlezten van de sterken en de vlezten van de paarden en degenen die daarop zitten en de vlezten van alle vrijen en dienstknechten en kleinen en groten’*, (Openbaring 19:17,18); met de vlezten worden daar de goedheden van verschillend geslacht aangeduid.

7851. In die nacht; dat dit betekent wanneer de verdoemenis van de bozen daar is, staat vast uit de betekenis van de nacht, namelijk de staat van de verwoesting van het ware en het goede, nrs. 221, 709, 2353, 7776, dus de verdoemenis; want wanneer er niet langer het ware en het goede is, maar het valse en het boze, is de verdoemenis daar; hier de verdoemenis van hen die degenen hebben bestookt die van de geestelijke Kerk zijn.

7852. Aan het vuur gebraden; dat dit het goede betekent dat van de liefde is, staat vast uit de betekenis van aan het vuur gebraden, namelijk het goede van de liefde, zie de nrs. 934, 4906,

5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324; en gebraden betekent dat wat van de liefde is doordrenkt, dus het goede.

In het Woord wordt het gebradene onderscheiden van het gekookte; met het gebradene wordt het goede aangeduid, omdat dit door vuur plaatsvindt en onder het gekookte wordt het ware verstaan, omdat het door water plaatsvindt; hier evenzo, omdat er gezegd wordt *‘Gij zult ervan niet rauw eten en al kokende in wateren, maar aan het vuur gebraden’*, vers 9; de oorzaak hiervan is dat met het paaslam het goede van de onschuld wordt aangeduid en dit goede is het goede van de liefde tot de Heer.

Hieruit blijkt wat er onder de gebraden vis bij Lukas wordt verstaan in de geestelijke zin, (Lukas 24:42,43) en ook wat onder de op een haard gelegde vis, toen de Heer door de discipelen werd gezien, waarover het volgende bij Johannes: *‘Nadat de discipelen aan land waren afgeklommen, zagen zij een haard aangelegd en een visje daarop liggen en brood. Jezus kwam en nam het brood en gaf het hun en het visje desgelijks’*, (Johannes 21:9,13); met de vis wordt het ware van het natuurlijke aangeduid, nr. 991 en met de haard het goede, dus met het daarop liggende visje het ware van het geestelijk goede in het natuurlijke.

Wie niet gelooft dat er een innerlijke zin van het Woord is, kan niet anders geloven dat dat er geen enkele verborgenheid in is dat er, toen de Heer aan de discipelen verscheen, een vis op de haard lag en dat die door de Heer aan hen werd gegeven om te eten.

Omdat met aan het vuur gebraden, het goede wordt aangeduid dat van de hemelse en geestelijke liefde is, wordt daarom in de tegengestelde zin met aan het vuur gebraden het boze aangeduid dat van de liefde van zich en van de wereld is, bij Jesaja: *‘Een deel ervan heeft hij verbrand in het vuur, op een deel ervan heeft hij vlees gegeten, hij heeft een gebrad gebraden, opdat hij verzadigd zou worden; ook is hij warm geworden. En hij heeft gezegd: Broeder, ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien; een deel ervan heb ik verbrand in het vuur en ook heb ik brood gekookt op de kolen ervan; ik heb het vlees gebraden en ben etende’*, (Jesaja 44:16,19); daar wordt gehandeld over de aanbidders van het gesneden beeld; met het gesneden beeld wordt het valse van het boze aangeduid, dat dus op die manier wordt beschreven; gebrad braden en vlees braden, is het boze doen vanuit een vuile liefde; dat het vuur in de tegengestelde zin het boze van de liefde van zich en van de wereld is, of van de begeerten die van die liefden zijn, zie de nrs. 1297, 1861, 2446, 5071, 5215, 6314, 6832, 7324, 7575.

7853. En het ongezuurde brood; dat dit betekent gezuiverd van elk valse, staat vast uit de betekenis van het ongezuurde of ongegiste, dus gezuiverd van het valse, nr. 2342; de oorzaak dat het ongezuurde brood dit betekent, is dat het zuurdeeg het valse betekent, waarover hierna.

7854. Op bittere kruiden; dat dit betekent door het onverkwikkelijke van de verzoeken, staat vast uit de betekenis van de bittere kruiden of van de bitterheid, dus het onverkwikkelijke, hier die van de verzoeken zijn.

Het goede van de onschuld immers dat met het paaslam wordt uitgebeeld, kan niet iemand worden toegeëigend dan alleen door verzoeken; met het ongezuurde brood wordt zo’n goede aangeduid en omdat dit door verzoeken wordt toegeëigend, werd het vastgesteld dat zij het zouden eten op bittere kruiden; en bovendien was dat brood voor hen een brood van de verdrukking, zoals het manna, (Deuteronomium 8:15,16; 16:3), omdat het zonder zuurdeeg was, dat wil zeggen, zonder enig valse vanuit het boze, want de mens verdraagt het zuivere ware en het zuivere goede niet.

Dat het onverkwikkelijke met de bittere kruiden wordt aangeduid, blijkt bij Jesaja: *‘Wee degenen die het boze goed noemen en het goede boos, die het bittere tot zoet stellen en het*

zoete tot bitter’, (Jesaja 5:20); en bij dezelfde: *‘Met gezang zullen zij geen wijn drinken, bitter zal de sterke drank zijn degenen die hem drinken’*, (Jesaja 24:9).

Dat het onverkwikkelijke van de verzoeken met de kruiden wordt aangeduid, blijkt hieruit; in Exodus: *‘Tenslotte kwam zij tot Mara, maar zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat zij bitter waren. Het volk murmureerde dus tegen Mozes; en toen deze tot Jehovah riep, wees Jehovah hem een hout, dat hij in de wateren wierp en de wateren werden zoet. Daar stelde Hij hetzelfde een inzetting en een gericht, omdat Hij hetzelfde daar had verzocht’*, (Exodus 15:23-25); en eveneens bij Johannes: *‘Er viel van de hemel een grote ster, brandende zoals een lamp; de naam van de ster wordt geheten alssem en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden’*, (Openbaring 8:10,11); de bittere wateren staan hier voor de onverkwikkelijke dingen van de verzoeken; de mensen die gestorven zijn vanwege de wateren, staan voor degenen die in de verzoeken bezweken.

7855. Zullen zij het eten; dat dit het genieten betekent, staat vast uit wat eerder is gezegd in nr. 7849.

7856. Gij zult ervan niet rauw eten; dat dit betekent dat het niet zal gebeuren zonder de liefde, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk genieten, zoals eerder in nr. 7849; en uit de betekenis van rauw, namelijk zonder het goede van de liefde.

Dat het rauwe dat betekent, blijkt duidelijk uit de betekenis van aan het vuur gebraden zijn, dus het goede van de liefde, nr. 7852; vandaar is het rauwe dat wat niet aan het vuur is gebraden, dus wat zonder liefde is.

7857. En al kokende gekookt in wateren; dat dit betekent dat het niet zal uitgaan van het ware dat van het geloof is, staat vast uit de betekenis van de wateren, dus de waarheden die van het geloof zijn, nrs. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; vandaar is gekookt in de wateren dat wat daarvan uitgaat, dat wil zeggen, het goede dat vanuit het ware van het geloof is; dit goede wordt onderscheiden van het goede dat vanuit de liefde is, dat wordt aangeduid met aan het vuur gebraden, nr. 7852.

Al het geestelijk goede gaat òf voort uit het geloof, dat wil zeggen, door het geloof, òf gaat voort uit de liefde.

Wanneer de mens wordt wederverwekt, dan gaat het goede bij hem voort uit het ware van het geloof, want dan handelt hij volgens het ware, maar niet uit de aandoening van het ware, maar uit gehoorzaamheid, omdat het zo bevolen is; maar daarna, wanneer hij is wederverwekt, doet hij het goede uit de aandoening, dus uit de liefde.

Deze beide staten bij de mens worden in het Woord geheel en al onderscheiden; de oorzaak ervan is dat de mens niet in de ene en tegelijk in de andere staat kan zijn; wie in de eerste staat is, kan niet in de andere binnengaan voordat hij is wederverwekt; en wie in de andere staat is, zal zich niet in de eerdere begeven; indien iemand zich daarin begeeft, dan verliest hij de aandoening van het goede te doen uit liefde en glijdt dan terug in de staat van het geloof die hem van dienst was geweest om binnengeleid te worden tot het goede en beweegt zich er dan eveneens vanaf.

Dit wordt in de innerlijke zin verstaan onder de woorden van de Heer ten aanzien van het Laatste Gericht, bij Mattheüs: *‘Alsdan, wie op het huis is, klimme niet af om iets uit zijn huis te nemen; en wie in het veld is, kere niet weder achterwaarts om zijn bekleedselen te nemen’*, (Mattheüs 24:17,18); en eveneens onder *‘de echtgenote van Lot, dat zij achter zich omzag’*, (Lukas 17:31,32); vandaar kan het worden verstaan wat het zeggen wil het goede te genieten dat uitgaat van de liefde, niet echter dat wat uitgaat van het ware van het geloof, dit wordt

daarmee aangeduid dat zij het vlees zouden eten gebraden aan het vuur, niet echter in wateren gekookt.

Omdat met de slachtoffers en de brandoffers de eredienst van de Heer werd aangeduid uit het geloof en de liefde: met de slachtoffers het geloof en met de brandoffers uit de liefde en omdat de verheerlijking van de Heer en de blijheid over de genieting van de goede dingen uit de Heer werd aangeduid met het samen eten van het geheiligde voedsel, was het daarom toen toegestaan het vlees te koken; de verheerlijking immers van de Heer en de blijheid over het genieten van de goede dingen, gaan voort uit de aandoening van het ware dat van het geloof is, zoals ook elke belijdenis.

Dat het vlees van het slachtoffer gekookt zou worden zie (Exodus 29:31,32; 1 Samuël 2:13,15; 1 Koningen 19:21).

Iets dergelijks wordt met het koken aangeduid bij Zacharia: *‘Te dien dage zal elke pot in Jeruzalem en in Juda een heiligheid zijn voor Jehovah Zebaoth, zodat allen die willen offeren zullen komen en ervan nemen en daarin koken’*, (Zacharia 14:21).

7858. Maar aan het vuur gebraden; dat dit betekent dat het zal uitgaan van de liefde, staat vast uit de betekenis van gebraden aan het vuur, dus het goede dat uit de liefde is, waarover nr. 7852.

7859. Zijn hoofd op zijn schenkelbeenderen en op zijn midden; dat dit betekent van het binnenste tot het buitenste of uiterlijk, staat vast uit de betekenis van het hoofd, wanneer er wordt gezegd op de schenkelen en het midden, dus het binnenste; het hoofd immers is het hoogste en het hoogste is in de geestelijke zin het binnenste, nrs. 2148, 3084, 4599, 5146; dat met het hoofd de innerlijke dingen worden aangeduid en met het lichaam de uiterlijke, zie nr. 6436; en uit de betekenis van de schenkelen, dus de uiterlijke dingen, want de schenkelen zijn ten opzichte van het hoofd de lagere dingen en evenals de hogere de innerlijke beteken, evenzo beteken de lagere de uiterlijke dingen; en uit de betekenis van het midden, dus dingen die nog lager zijn, zoals die van de buik en van de ingewanden.

Dat het bevolen werd dat zij het hoofd op de schenkelbeenderen en op het midden zouden braden, beeldde uit dat de innerlijke en de uiterlijke dingen verbonden moeten zijn, dat wil zeggen, één handelen; de innerlijke zaken zijn die welke van de innerlijke mens zijn, de uiterlijke die welke van de uiterlijke mens zijn, ofwel de innerlijke die welke van de geestelijke mens zijn en de uiterlijke die welke van de natuurlijke mens zijn.

Deze moeten verbonden zijn, dat wil zeggen, één handelen, opdat de mens een rijk van de Heer zal zijn; zij zijn gescheiden, wanneer de natuurlijke of de uiterlijke mens anders handelt dan de geestelijke of de innerlijke wil.

Hieruit kan vaststaan wat daarmee is aangeduid dat het paaslam aan het vuur gebraden zou worden, het hoofd op de schenkelen en het midden; onder het midden wordt een nog meer uiterlijk natuurlijke verstaan ofwel het zinlijke.

Dat er een Goddelijke verborgenheid in die bevelen is, kan eenieder zien; het paaslam immers was het heiligste in die Kerk; deze heilige verborgenheid ligt niet open dan alleen door het geestelijk verstand van de zaken en woorden, welk verstand hier zodanig is.

7860. En gij zult ervan niet overlaten tot aan de morgen; dat dit de duur van deze staat betekent vóór de staat van de verlichting in de hemel, staat vast uit de betekenis van de morgen, dus de hemel en de staat van de verlichting daar, nrs. 2405, 3458, 3723, 5740, 5962; dat niets ervan overlaten tot aan die tijd toe, de duur van die staat is, is duidelijk, want dan zal de vorige staat ophouden.

Er wordt, zoals eerder getoond, in de innerlijke zin gehandeld over de bevrijding uit de bestokingen van hen die van de geestelijke Kerk zijn; de staat van hun bevrijding wordt uitgebeeld door de Pesach, maar de staat van hun verheffing in de hemel door het

binnenleiden in het land Kanaän; het is deze staat die wordt verstaan onder de morgen; die twee staten zijn geheel en al verschillend, zoals de staat van de middelen tot het doel en de staat van het doel hebben bereikt; wanneer de staat van het doel daar is, dan moeten de dingen die in de staat van de middelen zijn, voltrokken zijn. Hieruit blijkt waarom het werd bevolen dat zij niets ervan tot de morgen zouden overlaten.

7861. En het overige ervan tot aan de morgen zult gij met vuur verbranden; dat dit de staat betekent die bemiddelend is door verzoeken, staat vast uit de betekenis van het overige tot de morgen, dus de staat die bemiddelend is tot de laatste, welke die van de verheffing tot de hemel is en de verlichting daar, nr. 7860; daarom wordt met de tijd vóór de morgen de bemiddelende staat aangeduid; in deze staat was het geoorloofd het overige te genieten of dat te eten, maar niet daarna; en uit de betekenis van met vuur verbranden, dus verzoeken ondergaan; dat verzoeken worden aangeduid met verbranden met vuur, komt omdat de zuiveringen plaatsvinden door vuur; verder omdat de mens wanneer hij in de verzoeken is, in zijn begeerten is binnengelaten, die vuren zijn.

7862. En zo zult gij het eten; dat dit het genieten betekent in de staat van de afscheiding van de bozen die hebben bestookt en de instandhouding ervan dan, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk genieten, nr. 7849; omdat er wordt gehandeld over de uittocht uit Egypte en daarmee de afscheiding wordt aangeduid van degenen die hebben bestookt, is het daarom die staat die daaronder wordt verstaan dat zij dit voedsel zo zouden eten; dat het eveneens de instandhouding is, is duidelijk.

7863. Uw lenden gegord; dat dit betekent ten aanzien van de innerlijke zaken, staat vast uit de betekenis van de lenden, namelijk die dingen die van de echtelijke liefde zijn, nrs. 3021, 4277, 5050-5062, dus de dingen die van de liefde van het goede en het ware zijn, want de echtelijke liefde daalt daaruit neer, nrs. 686, 2618, 2727-2759, 4434, 5054; vandaar en omdat de lendenen boven de voeten zijn, die de uiterlijke dingen zijn, waarover nu hierna, worden daarmee de innerlijke dingen aangeduid.

Daarmee dat de lendenen gegord zouden zijn, wordt de geschiktheid aangeduid om de invloeiing van het goede en het ware uit de Heer op te nemen en ook om te handelen volgens de invloeiing; alle aangording en bekleding betekent de staat, bereid om op te nemen en te handelen; dan immers worden alle en de afzonderlijke dingen in hun orde gehouden; anders is het gesteld wanneer zij niet zijn aangord.

7864. Uw schoenen aan uw voeten; dat dit betekent ten aanzien van de uiterlijke zaken, staat vast uit de betekenis van de schoenen, dus de uiterlijke dingen of de laatste dingen van het natuurlijke, die in het algemeen de innerlijke dingen van het natuurlijke bedekken; en uit de betekenis van de voeten, dus het natuurlijke, nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938-4952.

7865. En uw stok in uw hand; dat dit betekent ten aanzien van de middelste dingen, staat vast uit de betekenis van de stok in de hand, wanneer er wordt gehandeld over het voorttrekken of reizen en wanneer de lendenen worden genoemd en verder de schoenen aan de voeten, die de innerlijke en uiterlijke dingen zijn, vandaar de middelste dingen.

7866. En gij zult het eten in haast; dat dit de aandoening van de scheiding betekent, staat vast uit de betekenis van de haast, te weten de aandoening, omdat die van de aandoening is, nr. 7695; hier de aandoening van de scheiding van de bestokers, die met de Egyptenaren worden aangeduid.

7867. Pesach dit voor Jehovah, dat dit de tegenwoordigheid van de Heer betekent en de bevrijding door Hem, staat vast uit wat tot nu toe is gezegd, vooral wat gezegd is over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de Komst van de Heer, nrs. 6854, 6914, 7035, 7091, 7828; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie de nrs. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905.

7868. vers 12-16. *En Ik zal door het land van Egypte doorgaan in die nacht en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van de mens aan en tot het beest toe; en aan al de goden van Egypte zal Ik gerichten oefenen, Ik Jehovah. En het bloed zal zijn ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben en Ik zal aan ulieden voorbijgaan en niet zal in ulieden de plaag van de verderver zijn, in Mijn slaan van het land van Egypte. En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis; en gij zult die Jehovah tot een feest vieren voor uw geslachten; tot een eeuwige inzetting zult gij die vieren. Zeven dagen zult gijlieden het ongezuurde brood eten; ook op de eerste dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen, omdat een elk die het gedesemde eet en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël, van de eerste dag af tot op de zevende dag. En op de eerste dag een heilige samenroeping en op de zevende dat een heilige samenroeping zal er zijn voor ulieden; er zal daarin geen werk gedaan worden, slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, dit alleen zal van ulieden gedaan worden.*

En Ik zal door het land van Egypte doorgaan, betekent de tegenwoordigheid bij hen die hebben belaagd; in die nacht, betekent de staat van hun boze; en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, betekent de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; van de mens aan en tot het beest toe, betekent hun innerlijke en uiterlijke boze begeerten; en aan al de goden van Egypte zal Ik gerichten oefenen, betekent hun valsheden die verdoemd moeten worden; Ik Jehovah, betekent de Heer, dat Hij alleen God is; en het bloed zal zijn, betekent het ware van het goede van de onschuld; ulieden tot een teken op de huizen, betekent dat dit de betuiging is van de wil van het goede; en Ik zal het bloed gezien hebben, betekent de bemerking van dat ware door hen die de verdoemenis teweegbrengen; en Ik zal aan ulieden voorbijgaan, betekent dat zij zal wijken van daar; en niet zal in ulieden de plaag van de verderver zijn, betekent dat de verdoemenis uit de hellen niet zal invloeiën; in Mijn slaan van het land van Egypte, betekent wanneer degenen worden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; en die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, betekent de hoedanigheid van die staat in de eredienst; gij zult die Jehovah tot een feest vieren, betekent de eredienst van de Heer vanwege de bevrijding uit de verdoemenis; voor uw geslachten, betekent in de dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn; tot een eeuwige inzetting zult gij die vieren, betekent de eredienst van de Heer volgens de hemelse orde, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn; zeven dagen, betekent het heilige; zult gijlieden het ongezuurde brood eten, betekent de zuivering van de valsheden; ook op de eerste dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen, betekent dat er in het geheel niets van het valse zal zijn in het goede; omdat een elk die het gedesemde eet, betekent wie zich het valse toe-eigent; en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël, betekent dat hij gescheiden zal worden van hen die van de geestelijke Kerk zijn en dat hij verdoemd zal zijn; van de eerste dag af tot op de zevende dag, betekent de volle heilige staat; en op de eerste dag een heilige samenroeping, betekent dat in de aanvang allen tezamen zullen zijn; op de zevende dag een heilige samenroeping zal er zijn voor ulieden, betekent zo het einde van die staat; er zal dan geen werk gedaan worden, betekent de onthouding dan van de aardse en de wereldse dingen; slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, betekent wanneer het geestelijk en het hemels goede wordt toegeëigend; dit alleen zal gedaan worden, betekent dat zij zich dan slechts op deze dingen zullen toeleggen.

7869. En Ik zal door het land van Egypte doorgaan; dat dit de tegenwoordigheid betekent bij hen die hebben bestookt, staat vast uit de betekenis van doorgaan, wanneer dit plaatsvindt door het land heen en door Jehovah, dus de tegenwoordigheid; en uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk zij die degenen hebben bestookt die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6692, 7097; hier staat het land van Egypte voor hen.

7870. In die nacht; dat dit de staat van hun boze betekent, staat vast uit de betekenis van de nacht, dus de staat wanneer er niets dan het boze en het valse is; de nacht wordt immers tegenovergesteld aan de dag en de donkerte aan het licht; en met de dag en het licht wordt aangeduid, wanneer het ware en het goede er is; vandaar wordt met de nacht ook de laatste tijd van de Kerk aangeduid, want dan regeren, omdat er geen geloof en naastenliefde is, de valsheden en boosheden, nrs. 2353, 6000; ook wordt met de nacht de totale verwoesting aangeduid, nr. 7776 en ook de verdoemenis, nr. 7851.

Hieruit blijkt dat de staat van degenen die in de hel zijn, nacht wordt genoemd; niet dat de donkerte van de nacht bij hen is, want zij zien elkaar wederzijds, maar omdat de staat van het ware en goede, die in de hemelen is, dag wordt genoemd; wordt vandaar de staat van het valse en het boze nacht genoemd; ook is daar donkerheid, wanneer iets van licht vanuit de hemel daar invloeit; dan immers wordt hun schijnsel waaruit zij zien, verstrooid en wordt donkerheid.

Het schijnsel waaruit zij zien, is weliswaar uit het licht van de Heer door de hemel, want in het andere leven is niet enig licht ergens anders vandaan, maar dit wordt bij hen die in de hel zijn, opgenomen door het vermogen om het ware te verstaan bij hen; het vermogen dat zij kunnen verstaan, blijft bij hen, zoals bij elk mens, hoezeer zij ook in het boze en het valse zijn; maar wanneer dat hemelse licht uit dat vermogen overgaat in de wil, namelijk dat zij niet willen verstaan en vandaar in het boze en het valse, dat bij hen is, dan wordt het hemelse licht voor hen verkeerd in een schijnsel dat eender is aan het schijnsel uit een kolenvuur en dit schijnsel, zoals eerder gezegd, wordt verkeerd in dichte donkerheid door het licht van de hemel wanneer het invloeit.

Dat er in de hellen een zodanig schijnsel is als uit kolenvuur, zie de nrs. 1528, 3340, 4418, 4531; en dat dit schijnsel in donkerte wordt verkeerd bij de tegenwoordigheid van het hemelse licht, nrs. 1783, 3412, 4533, 5057, 5058, 6000.

Hieruit kan vaststaan, dat in het andere leven eenieder licht heeft volgens het vermogen van verstaan, onderricht in de waarheden vanuit het goede of in de valsheden vanuit het boze.

7871. En slaan eerstgeboorte in het land van Egypte; dat dit de verdoemenis betekent van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van slaan, namelijk de verdoemenis; slaan immers is doden of aan de dood overleveren en met de dood wordt in de geestelijke zin de verdoemenis aangeduid, nr. 6119; uit de betekenis van de eerstgeboorte, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Egyptenaren door wie degenen worden uitgebeeld die in het valse vanuit het boze zijn, dus het van de naastenliefde gescheiden geloof, nrs. 3325, 7039, 7766, 7778, 7779.

Dat de eerstgeboorte in de echte zin, wanneer het wordt gezegd van de geestelijke Kerk, het geloof is dat van de naastenliefde is, zie de nrs. 367, 2435, 3325, 3494, 6344, 7035; vandaar is in de tegengestelde zin de eerstgeboorte het geloof zonder de naastenliefde.

7872. Van de mens aan en tot het beest toe; dat dit hun innerlijke en uiterlijke boze begeerten betekent, staat vast uit de betekenis van, van de mens aan en tot het beest toe, namelijk de aandoening van het innerlijk en het uiterlijk goede, nrs. 7424, 7523; met de mens immers wordt de gemoedsaandoening van het innerlijk goede aangeduid en met het beest de

aandoening van het uiterlijk goede; vandaar worden in de tegengestelde zin, zoals hier, waar over de eerstgeborenen van de Egyptenaren wordt gehandeld, de boze aandoeningen of de innerlijke en de uiterlijke begeerten aangeduid.

Dat de beesten de goede aandoeningen zijn en in de tegengestelde zin de boze aandoeningen of de begeerten, zie de nrs. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 1823, 2179, 2180, 2781, 3218, 3519, 5198.

7873. En aan al de goden van Egypte zal Ik gericht en oefenen; dat dit hun valsheden betekent, die verdoemd moeten worden, staat vast uit de betekenis van de goden, namelijk de valsheden, waarover hierna; en uit de betekenis van gericht en oefenen, namelijk verdoemd worden, want richten of gericht en oefenen is òf tot het leven òf tot de dood; tot het leven is de zaliging, tot de dood is de verdoemenis.

Goden worden in het Woord meermalen voor verscheidenen genoemd; wanneer de engelen zo worden genoemd, worden de waarheden aangeduid, nrs. 4295, 4402, 7268; vandaar worden in de tegengestelde zin met de goden van de natiën de valsheden aangeduid, nrs. 4402, 4544.

Dat de waarheden goden worden genoemd, komt omdat het ware voortgaat uit het Goddelijke Zelf en in zich Goddelijk is; vandaar worden zij die dat opnemen, goden genoemd; niet dat zij goden zijn, maar dat het ware dat bij hen is, Goddelijk is; vandaar komt het dat in de oorspronkelijke taal God wordt genoemd Elohim in het meervoud.

Het Goddelijke Zelf is het Goddelijk Goede, maar dat wat daaruit voortgaat, is het Goddelijk Ware, dat de gehele hemel vervult.

Omdat nu God het Ware is, is het in de tegengestelde zin het valse.

7874. Ik Jehovah; dat dit de Heer betekent, dat alleen Hij God is, kan vaststaan uit wat eerder is ontvouwd in de nrs. 7401, 7444, 7544, 7598, 7636.

7875. En het bloed zal zijn; dat dit het ware van het goede van de onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het bloed van het lam, namelijk het ware van het goede van de onschuld, zoals in nr. 7846.

7876. Ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; dat dit betekent dat dit de betuiging is van de wil van het goede, staat vast uit de betekenis van tot een teken zijn, dus de betuiging; en uit de betekenis van de huizen, namelijk de dingen die van de wil van het goede zijn, nr. 7848.

7877. En Ik zal het bloed gezien hebben; dat dit de bemerking van dat ware betekent door degenen die de verdoemenis teweegbrengen, staat vast uit de betekenis van zien, dus verstaan en bemerken, nrs. 2150, 2325, 2807, 3764, 4403-4421, 4567, 4723, 5400; dat het de bemerking is door hen die de verdoemenis teweegbrengen, daarover hierna; en uit de betekenis van het bloed, namelijk het ware van het goede van de onschuld, nr. 7846.

Wat het ware van het goede van de onschuld is, moet gezegd worden: het goede van de onschuld is het goede van de liefde tot de Heer; zij immers die in deze liefde zijn, zijn in de onschuld; vandaar komt het, dat zij die in de binnenste of derde hemel zijn, meer dan de overigen in onschuld zijn, omdat zij in de liefde tot de Heer zijn; vanuit de onschuld verschijnen zij die daar zijn aan anderen zoals kleine kinderen, niettemin zijn zij de meest wijzen van allen die in de hemel zijn, nr. 2306; want onschuld woont in de wijsheid, nrs. 2305, 3495, 4797.

Het ware van het goede van de onschuld, dat bij hen is, is niet het ware van het geloof, maar is het goede van de naastenliefde; want zij die in de derde hemel zijn, weten niet wat het

geloof is, dus ook niet wat het ware ervan is; zij zijn immers in de doorvatting van het ware dat van het geloof is, waaruit zij onmiddellijk weten dat iets zo is; ook redeneren zij nooit over iets of het wel zo is, te minder twisten zij daarover; dat wat op deze wijze in de doorvatting is, valt niet in de wetenschap; anders bij de geestelijken, die in de tweede hemel zijn; dezen worden door het ware dat van het geloof is, geleid tot het goede dat van de naastenliefde is; en daarom redeneren zij of iets al of niet waar is, omdat zij niet doorvatten of iets zo is; vandaar worden de waarheden voor hen een wetenschap en worden de leerstellingen van het geloof genoemd.

Dat zij die in de binnenste of derde hemel zijn, in zo'n staat zijn dat zij doorvatten wat het ware van het geloof is en dit vandaar niet tot wetenschap terugbrengen, zie de nrs. 202, 337, 2715, 2718, 3246, 4448.

Hoe het hiermee is gesteld dat door Jehovah wordt gezegd 'Ik zal gezien hebben', dus over Zich, waarmee de bemerking wordt aangeduid door hen die de verdoemenis teweegbrengen, dat wil zeggen, door de helsen, kan blijken uit wat eerder is getoond, namelijk dat aan Jehovah of de Heer het boze wordt toegeschreven, hoewel niets van het boze uit Hem voortkomt, maar uit de hel, zie de nrs. 2447, 6071, 6991, 6887, 7533, 7632, 7634.

Dat het boze wordt toegelaten, dit verschijnt alsof het uit Hem is die het toelaat, wanneer Hij het kan wegnemen; dus hier dat de eerstgeborenen van de Egyptenaren aan de dood werden overgeleverd.

Dit wordt toegeschreven aan Jehovah, want er wordt gezegd: *'Ik zal door het land van Egypte doorgaan in die nacht en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte; en het geschiedde ter middernacht, en Jehovah sloeg alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van de eerstgeborene van farao die op zijn troon zou zitten, tot aan de eerstgeborene van de gevangene, die in het huis van de kuil was'*, (Exodus 12:12,29); en toch wordt in dit vers degene die dit doet, de verderver genoemd: 'Het bloed zal ulieden tot een teken zijn op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben en Ik zal aan ulieden voorbijgaan en niet zal voor ulieden de plaag van de verderver zijn'.

Eender is het gesteld met de verwoesting van de bozen in het andere leven en met de verdoemenis en het neerwerpen in de hel, die in de innerlijke zin onder de plagen en onder de dood van de eerstgeborenen en onder de onderdompeling in de zee Suph worden verstaan. Jehovah of de Heer verwoest niemand, te minder verdoemt Hij en werpt Hij neer in de hel, maar het is de boze geest zelf die dit zichzelf aandoet; het is het boze dat in hem is.

Vandaar nu is het dat met Ik zal het bloed gezien hebben, de bemerking wordt aangeduid door hen die de verdoemenis teweegbrengen.

Hoe het met de toelating is gesteld, kan niet in het kort worden gezegd, omdat het zeer vele verborgenheden behelst.

Dat de goddelozen worden verdoemd en dat zij worden gemarteld, is niet een toelating uit de Heer, zodanig als van iemand die dat wil, maar zodanig als van iemand die dat niet wil, die geen hulp kan verlenen, terwijl het einddoel aandringt en zich verzet, te weten de zaliging van het gehele menselijke geslacht, want indien Hij hulp zou verlenen, zou het gelijk staan met het boze te doen, wat volslagen tegen het Goddelijke is.

Maar over deze zaken elders meer vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer.

7878. En Ik zal aan ulieden voorbijgaan; dat dit betekent dat zij zal wijken van daar, namelijk de verdoemenis, die uit de hellen is, staat vast uit de betekenis van voorbijgaan, wanneer dit wordt gezegd van de verdoemenis, dus wijken van daar; de sfeer van de verdoemenis, die vanuit de hellen opstijgt, vermijdt ook hen die door de Heer in het ware en het goede zijn; de verdoemenis immers vloeit bij diegenen in die in het boze en het valse zijn, want de staat van de opneming is daar aanwezig, niet echter bij hen die in het ware en in het goede zijn; zij zijn immers tegengestelden, van wie de een de ander ontvlucht.

Alle verordeningen tot nu toe ten aanzien van het paaslam, over het braden en het eten ervan en verder over het bloed op de zijposten en de bovendorpel, hebben betrekking op het volgende: namelijk dat de verderver aan hun huizen zal voorbijgaan; in de innerlijke zin dat zij van alle verdoemenis gevrijwaard zullen zijn; ter wille van dit einddoel, opdat de verdoemenis hen zou ontwijken, werden zij voorbereid; het is de voortgang van de voorbereiding, die in de innerlijke zin met de inzettingen ten aanzien van het paaslam is beschreven.

7879. En niet zal in ulieden de plaag van de verderver zijn; dat dit betekent dat de verdoemenis uit de hel niet zal invloeien, staat vast uit de betekenis van de plaag, hier de verdoemenis, want deze plaag was de dood van alle eerstgeborenen in Egypte en dat die de verdoemenis is, zie nr. 7778; en uit de betekenis van de verderver, dus de hel die de verdoemenis teweegbrengt, is het als volgt gesteld: de verwoesting van de bozen in het andere leven en ook de verdoemenis en tevens het neerwerpen in de hel, komt niet rechtstreeks uit de geest die in het boze is, maar zij komt uit de hellen; de boosheden immers die daar zijn, ontstaan alle vanuit de invloeiing uit de hellen er is geen boze zonder de invloeiing daaruit; en zij ontstaan volgens de staat van het boze waarin de geesten zijn die verwoest en verdoemd worden; en de staat van het boze ontstaat volgens de ontneming van het goede en het ware; volgens die staat vindt gemeenschap met de hellen plaats; en de hellen zijn uiterst paraat om het boze toe te voegen, want het boze toevoegen is de verkwikking zelf van hun leven.

Omdat de hellen zodanig zijn, worden zij daarom door de Heer gesloten gehouden, aangezien indien zij geopend zouden worden het gehele menselijke geslacht zou vergaan, want de hellen blijven aanhoudend naar het verderf van allen.

Dat door de pest zeventigduizend mannen vergingen vanwege de volkstelling door David, (2 Samuël 24) en dat in het legerkamp van de Assyriërs honderdvijfentachtigduizend in één nacht werden gedood, (2 Koningen 19:35), die dingen werden gedaan door de hellen die toen waren geopend.

Eender zou het heden ten dage gesteld zijn indien zij geopend werden; daarom worden zij door de Heer strikt gesloten gehouden.

Dat de verdoemenis uit de hellen niet kan invloeien bij hen die door de Heer in het goede en het ware worden gehouden, wat daarmee wordt aangeduid dat in ulieden niet de plaag van de verderver zal zijn, zie nr. 7878.

7880. In Mijn slaan van het land van Egypte; dat dit betekent wanneer degenen worden verdoemd, die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit wat eerder in nr. 7871 is gezegd.

7881. En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis; dat dit de hoedanigheid van die staat in de eredienst betekent, staat vast uit de betekenis van de dag, dus de staat, waarover de nrs. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 6110; en uit de betekenis van de gedachtenis, namelijk de hoedanigheid in de eredienst, nr. 6888.

7882. Gij zult die Jehovah tot een feest vieren, dat dit de eredienst van de Heer betekent vanwege de bevrijding uit de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van Jehovah een feest vieren, dus de eredienst van de Heer en wel vanwege de bevrijding uit de verdoemenis, omdat daarom deze dag een feest was.

Dat Pesach was ingesteld vanwege de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk waren door de Heer, zie nr. 7867.

7883. Voor uw geslachten; dat dit betekent in de dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn, staat vast uit de betekenis van de geslachten, dus van het geloof en de naastenliefde, nrs. 613, 2020, 2584, 6239.

7884. Tot een eeuwige inzetting zult gij die vieren; dat dit de eredienst van de Heer betekent volgens de hemelse orde voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de eeuwige inzetting, dus de hemelse orde, waarover hierna; en uit de betekenis van vieren, dus de eredienst van de Heer, nr. 7882; en omdat het wordt gezegd tot de zonen Israëls dat zij die zouden vieren, worden degenen aangeduid die van de geestelijke Kerk zijn. Dat de eeuwige inzetting de hemelse orde is, komt omdat alle inzettingen die aan de zonen Israëls werden geboden, zulke dingen waren die vloeiden vanuit de hemelse orde; vandaar beeldden zij ook de hemelse dingen uit.

Onder de eredienst volgens de hemelse orde wordt alle uitoefening van het goede volgens de geboden van de Heer verstaan.

Onder de eredienst Gods wordt heden ten dage vooral de eredienst van de mond in de tempel verstaan en wel 's morgens en 's avonds; maar de eredienst Gods bestaat niet wezenlijk daarin, maar in het leven van nutten; die eredienst is volgens de hemelse orde.

De eredienst van de mond is eveneens eredienst, maar hij doet in het geheel niets, indien er niet de eredienst van het leven is, want deze eredienst is van het hart; de eerdergenoemde moet, opdat die een eredienst is, vanuit de laatstgenoemde voortgaan.

7885. Zeven dagen; dat dit het heilige betekent, staat vast uit de betekenis van zeven, namelijk dat dit het heilige behelst; en van zeven dagen, dus het heilige; dat zeven het heilige behelst, zie de nrs. 395, 433, 716, 5265, 5268.

7886. Zult gijlieden het ongezuurde brood eten; dat dit de zuivering van de valsheden betekent, staat vast uit de betekenis van het ongezuurde brood, namelijk de zuivering van de valsheden, nr. 2342.

7887. Ook op de eerste dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen; dat dit betekent dat er in het geheel niets van het valse zal zijn in het goede, staat vast uit de betekenis van de eerste dag, dus de aanvang van die staat; dat de dag de staat is, zie nr. 7881; uit de betekenis van het zuurdeeg, te weten het valse, waarover in wat volgt; en uit de betekenis van het huis, namelijk het goede, nrs. 2233, 2234, 2559, 3652, 3720, 7833-7835, 7848.

Daaruit blijkt dat met op de eerste dag zult gij het zuurdeeg uit uw huizen doen ophouden, wordt aangeduid dat vanaf de aanvang zelf van die staat niets van het valse zal zijn in het goede.

Met het goede is het als volgt gesteld: de goedheden zijn van een oneindige verscheidenheid en zij hebben hun hoedanigheid vanuit het ware; vandaar wordt het goede zodanig als de waarheden zijn die binnentreden; de waarheden die binnentreden zijn zelden echt, maar zij zijn schijnbaarheden van het ware en eveneens zijn het valsheden, maar toch niet tegengesteld aan de waarheden; evenwel worden deze, wanneer zij in het goede invloeien, wat gebeurt indien daarnaar wordt geleefd, vanwege de onwetendheid en daarin onschuld is, en wanneer het einddoel is om het goede te doen, door de Heer en in de hemel, niet als valsheden beschouwd, maar als eender aan het ware en volgens de hoedanigheid van de onschuld worden zij als waarheden aangenomen; daaruit neemt het goede zijn hoedanigheid aan.

Hieruit kan vaststaan, wat daaronder wordt verstaan, dat niets van het valse in het goede zal zijn.

7888. Omdat een elk die het gedeseemde eet; dat dit betekent wie zich het valse toe-eigent, staat vast uit de betekenis van eten, dus zich toe-eigenen, nrs. 2187, 2343, 3168, 3513, 3596, 4745; en uit de betekenis van het gedeseemde, namelijk het valse, nr. 7887.

7889. En die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël; dat dit betekent dat hij gescheiden zal worden van hen die van de geestelijke Kerk zijn en dat hij verdoemd zal zijn; staat vast uit de betekenis van uitgeroeid worden, namelijk gescheiden worden en eveneens verdoemd worden; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vaak eerder.

De oorzaak dat degene gescheiden zal worden en verdoemd zal zijn, die in het goede het valse heeft, is deze, dat het valse, dat met het gedeseemde wordt aangeduid, in het goede dit zodanig maakt dat het wel niet anders kan dan het boze opnemen uit de hellen, die de verdoemenis teweegbrengen.

Dat wanneer zij bevrijd moeten worden van hen die bestookt hebben, dan de verdoemenis van alle zijden zal invloeden en dat zij die in het echte goede zijn of in het goede zonder het valse, ongedeerd midden door de verdoemenis heen zullen gaan, zie nr. 7878.

7890. Vanaf de eerste dag tot op de zevende dag; dat dit de volle heilige staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, dus de heilige staat, nr. 7885 en eveneens de volle staat, nr. 6508, die ook met de week wordt aangeduid; dat de week een volledige periode is, groter of kleiner, vanaf de aanvang tot het einde, zie de nrs. 2044, 3845.

7891. En op de eerste dag een heilige samenroeping; dat dit betekent dat in de aanvang allen tezamen zullen zijn, staat vast uit de betekenis vanaf de eerste dag, dus de aanvang, namelijk van de bevrijding van hen die hebben bestookt en zo van de verdoemenis; en uit de betekenis van de heilige samenroeping; dus dat allen tezamen zullen zijn.

Het samenroepen vond plaats, opdat de gehele schare van Israël tezamen zou zijn en dus zo de hemel zou uitbeelden, allen immers waren dan onderscheiden in stammen en de stammen in families en de families in huizen.

Dat de hemel met de gezelschappen daar door de stammen, de families en de huizen van de zonen Israëls werden uitgebeeld, zie nr. 7836; daarom werden die samenroepingen heilig genoemd en vonden zij plaats bij elk feest, (Leviticus 23:27,36; Numeri 28:26; 29:1,7,12) daarom werden de feesten zelf heilige samenroepingen genoemd, want het werd bevolen, dat alle manlijken daarbij aanwezig zouden zijn.

Dat de feesten heilige samenroepingen werden genoemd, staat vast bij Mozes: *‘Dit zijn de gezette feesten van Jehovah, welke gij heilige samenroepingen zult noemen, om Jehovah vuuroffer te offeren’*, (Leviticus 23:37); dat dan alle manlijken aanwezig zouden zijn, bij dezelfde: *‘Driemaal in het jaar zal al uw manlijke voor Jehovah uw God verschijnen, in de plaats die Hij zal verkozen hebben, op het feest van het ongezuurde brood en op het feest der weken en op het feest der tabernakels’*, (Deuteronomium 16:16).

7892. Op de zevende dag een heilige samenroeping zal er zijn voor ulieden; dat dit betekent dus aan het einde van die staat, staat vast uit de betekenis van de zevende dag, die de laatste van het feest was, dus het einde ervan; wat een heilige samenroeping is, zie eerder in nr. 7891.

7893. Er zal daarin geen werk gedaan worden; dat dit de onthouding dan van aardse en wereldse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het werk, dus arbeid en bezig zijn

met zaken die ten doel hebben dingen van de wereld en van de aarde; vandaar wordt daarmee dat daarin geen werk gedaan zal worden, de onthouding van zulke zaken aangeduid.

Dat het zo streng verboden was, dat zij enig werk op de feesten en de sabbatten zouden doen, was opdat zij dan in een volle uitbeeldende staat zouden zijn, dat wil zeggen, in zulke bezigheden die hemelse en geestelijke dingen uitbeeldden en die staat zou verstoord zijn geweest, indien zij zaken hadden gedaan die de wereld en de aarde als einddoel beoogden; de uitbeeldingen van de Kerk immers waren bij de nakomelingen van Jakob ingesteld, opdat er daardoor gemeenschap zou zijn van de hemel met de mens; ter wille van dat einddoel is de Kerk.

Die gemeenschap zou niet verkregen zijn, indien het niet bij doodstraffen verboden was geweest om enig werk te doen op de dagen van de feesten en de sabbatten; want de wereldse en aardse dingen namen hun gemoed in beslag, waarin zij zich met heel hun hart in onderdompelden; zodanig immers waren zij; en daarom zou, indien zij zich tegelijk met die dingen hadden beziggehouden, de gemeenschap met de uitbeeldingen geheel en al onderbroken en verloren gegaan zijn.

Daarna echter werden dezelfde feesten aangehouden ter wille van het hemelse leven dan en ter wille van de leer, opdat zij dan zouden leren wat geloof en wat naastenliefde is.

7894. Slechts wat van elke ziel gegeten zal worden; dat dit betekent wanneer het geestelijk en hemels goede wordt toegeëigend, staat vast uit de betekenis van eten, dus de toe-eigening, nrs. 2187, 2343, 3168, 3513, 3596, 4745; dat het geestelijke en het hemelse toegeëigend zou worden, wordt verstaan onder de instellingen die werden bevolen ten aanzien van het paaslam.

7895. Dit alleen zal gedaan worden; dat dit betekent dat zij zich alleen op deze zaken zouden toeleggen, staat zonder ontvouwing vast.

7896. vers 17-20. *En onderhoudt het ongezuurde brood, omdat Ik op deze zelfde dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid en gij zult deze dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting. In de eerste, op de veertiende dag van de maand, in de avond, zult gij het ongezuurde brood eten, tot aan de eenentwintigste dag van de maand, in de avond. Zeven dagen zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, omdat al wie het gedeseemde etende is en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, in de vreemdeling en in de ingeborene van het land. Geen gedeseemde zult gij eten, in al uw woningen zult gij het ongezuurde brood eten.*

En onderhoudt het ongezuurde brood, betekent dat er geen valse zal zijn; omdat Ik op deze zelfde dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid; betekent omdat er dan de staat van de naastenliefde en van het geloof is, waardoor er afscheiding is van hen die in het boze en het valse zijn; en gij zult deze dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting, betekent de eredienst uit het geloof en de naastenliefde volgens de hemelse orde; in de eerste, op de veertiende dag van de maand, betekent in de aanvang van de heilige staat; in de avond, betekent het einde van de vorige staat en de aanvang van de nieuwe; zult gij het ongezuurde brood eten, betekent de toe-eigening van het ware door het goede, gezuiverd van het valse; tot aan de eenentwintigste dag van de maand, betekent het einde van die heilige staat; in de avond, betekent het einde van de vorige staat en de aanvang van de nieuwe; zeven dagen betekent de volledige periode van deze staat; zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, betekent dat in het geheel niets van het valse zal toetreden op het goede; omdat al wie het gedeseemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, betekent dat degene die aan zijn goede het valse toevoegt, verdoemd is; in de vreemdeling en in de

ingeborene van het land, betekent die van de Kerk is, hetzij hij daarin niet geboren is, hetzij hij daarin geboren is, geen gedesemde zult gij eten, betekent dat men zich ten enenmale daarvoor moet wachten dat het valse wordt toegeëigend; in al uw woningen zult gij het ongezuurde brood eten, betekent dat in de innerlijke dingen, waar het goede is, het ware toegeëigend zal worden.

7897. En onderhoudt het ongezuurde brood; dat dit betekent dat er geen valse zal zijn, staat vast uit de betekenis van het ongezuurde brood, dus van elk valse gezuiverd, nr. 2342.

7898. Omdat Ik op deze zelfde dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid; dat dit betekent, omdat er dan de staat van de naastenliefde en van het geloof is, waardoor er afscheiding is van hen die in boosheden en valsheden zijn, staat vast uit de betekenis van de dag, dus de staat, nr. 7881; uit de betekenis van de legers, namelijk de dingen die van de naastenliefde en van het geloof zijn, nrs. 3448, 7236; uit de betekenis van uitleiden, dus gescheiden worden; en uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk zij die in boosheden en valsheden zijn, waarover eerder.

7899. En gij zult deze dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting; dat dit de eredienst betekent vanuit het geloof en de naastenliefde volgens de Goddelijke orde, staat vast uit de betekenis van houden, dus de eredienst, want die dag werd gehouden wanneer daarin Pesach werd gevierd; uit de betekenis van de geslachten, dus de dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn, nr. 7883; en uit de betekenis van de eeuwige inzetting, dus volgens de Goddelijke orde, nr. 7884.

7900. In de eerste, op de veertiende dag van de maand; dat dit betekent vanaf de aanvang van de heilige staat, staat vast uit de betekenis van in de eerste, dus de aanvang, zoals eerder in de nrs. 7887, 7891; en uit de betekenis van de veertiende dag, dus de heilige staat; dat het getal veertien het heilige is, zie de nr. 7842; en dat de dag de staat is, nr. 7881.

Dat het getal veertien het heilige is, komt omdat het voortkomt uit zeven; zeven betekent waar het in het Woord wordt genoemd, het heilige; de enkelvoudige en de samengestelde getallen immers sluiten iets eenders in, nrs. 5291, 5335, 5708.

Omdat Pesach de heiligste van de feestdagen was, werd het daarom bevolen dat hij gevierd zou worden op de veertiende dag van de maand en zeven dagen zou duren en op de eenentwintigste dag, waarmee eveneens het heilige wordt aangeduid, zou eindigen. Daarom was het ook ingesteld dat degenen die de Pesach niet in de eerste maand konden vieren, die de volgende maand zouden vieren, ook op de veertiende dag, waarover bij Mozes: *‘Wanneer enig man onrein zal geweest zijn over een ziel of op een verre weg, voor u of voor uw geslachten, hij zal toch Jehovah de Pesach houden, in de tweede maand, op de veertiende dag, tussen de avonden zullen zij dat houden’*, (Numeri 9:10,11).

7901. In de avond; dat dit het einde van de vorige staat en de aanvang van de nieuwe betekent, staat vast uit de betekenis van de avond, dus het einde van de vorige staat en de aanvang van de andere, nr. 7844.

7902. Zult gij het ongezuurde brood eten; dat dit de toe-eigening van het ware door het goede betekent, gezuiverd van het valse, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk de toe-eigening, nrs. 2187, 2343, 3168, 3513, 3596, 4745; dat het de toe-eigening van het ware door het goede is, komt omdat het ware wordt toegeëigend door het goede en het goede, zoals eerder hier en daar is getoond, zijn hoedanigheid heeft van het ware; en daarom zal het ware opdat het zal worden toegeëigend, uit het goede zijn en zal het goede, opdat dit zal worden

toegeëigend, door het ware er zijn; en uit de betekenis van het ongezuurde, namelijk het ware dat van elk valse is gezuiverd, nr. 2342.

Wat het ware is dat van elk valse is gezuiverd, moet men weten dat bij de mens nooit het zuivere ware kan bestaan, omdat zowel door het boze waarin hij is en dat in hem zetelt, aanhoudend het valse voortvloeit, als omdat de waarheden onderling een verband hebben en daarom, indien er één valsheid is, te meer indien er meerdere zijn, de overige waarheden zelf vandaar worden bezoedeld en iets van het valse aannemen.

Maar het ware wordt van het valse gezuiverd genoemd, wanneer de mens door de Heer in het goede van de onschuld gehouden kan worden; de onschuld is erkennen dat bij zichzelf niets dan het boze is en dat al het goede uit de Heer is en verder geloven dat men uit zichzelf niets weet noch doorvat, maar uit de Heer, dus eveneens het ware dat van het geloof is; wanneer de mens in deze staat is, dan kan het valse worden verwijderd van hem en het ware door de Heer worden ingeboezemd.

Het is deze staat die wordt aangeduid met het ongezuurde brood en eveneens met het eten van het paaslam.

7903. Tot aan de eenentwintigste dag van de maand; dat dit het einde van die heilige staat betekent, staat vast uit de betekenis van de eenentwintigste dag, dus de heilige staat en eveneens het einde van die staat; dat het de heilige staat is, komt omdat het getal oprijst uit zeven en drie, met elkaar vermenigvuldigd; en zeven betekent het heilige en eveneens drie; dat die eenentwintigste dag het einde van die staat is, is duidelijk, omdat het de laatste was.

7904. In de avond, betekent het einde van de vorige staat en de aanvang van de nieuwe, zoals in nr. 7901.

7905. Zeven dagen; dat dit de volledige periode van deze staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, namelijk de heilige staat, nr. 7885; en eveneens de volledige periode vanaf de aanvang tot het einde, ofwel de volle staat, nrs. 728, 6508, eender als de week, nrs. 2044, 3845; omdat dit werd aangeduid, werd het ingesteld dat dit feest zeven dagen zou duren.

7906. Zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen; dat dit betekent dat in het geheel niets van het valse zal toetreden op het goede, staat vast uit de betekenis van het zuurdeeg, namelijk het valse, waarover hierna; en uit de betekenis van het huis, namelijk het goede, waarover de nrs. 3652, 3720, 4982, 7833-7835.

Dat het zuurdeeg het valse is, kan vaststaan uit die plaatsen waar het zuurdeeg of het gedeseemde en ook waar het ongezuurde en het ongedeseemde worden genoemd, zoals bij Mattheüs: *‘Jezus zei: Ziet toe en wacht u van de zuurdesem van de farizeeën en van de sadduceeën; daarna verstonden de discipelen dat Hij niet gezegd had dat zij zich wachten zouden van de zuurdesem van het brood, maar van de leer van de farizeeën en de sadduceeën’*, (Mattheüs 16:6,12); daar staat de zuurdesem klaarblijkelijk voor de valse leer. Omdat zuurdesem het valse betekende, was het verboden *‘het bloed van het slachtoffer op het gedeseemde te slachtofferen’*, (Exodus 23:18; 34:25); met bloed van het slachtoffer immers werd het heilig ware aangeduid, dus het ware dat gezuiverd is van elk valse, nrs. 4735, 6978, 7317, 7326, 7846, 7850.

Verder was het bevolen *‘dat het spijsoffer, dat geofferd zou worden op het altaar, niet gedeseemd zou gekookt worden’*, (Leviticus 6:17); en dat *‘de koeken en de vlaaien ook ongedeseemd zouden zijn’*, (Leviticus 7:11-13).

Ten aanzien van het gedeseemde en het ongedeseemde verder, moet men weten dat de zuivering van het ware van het valse bij de mens, nooit kan plaatsvinden zonder een

zogenaamde gisting, dat wil zeggen, zonder strijd van het valse met het ware en van het ware met het valse, maar nadat de strijd heeft gewoed en het ware heeft overwonnen, valt het valse zoals droesem neer en komt het ware gezuiverd tevoorschijn; zoals wijn na gisting helder wordt of klaart, terwijl de droesem naar de bodem zinkt.

Die gisting of strijd vindt vooral plaats, wanneer de staat bij de mens wordt veranderd, namelijk wanneer hij begint te handelen uit het goede dat van de naastenliefde is, en niet zoals eerder, uit het ware dat van het geloof is; want de staat is nog niet gezuiverd wanneer de mens handelt vanuit het ware van het geloof, maar hij is pas gezuiverd, wanneer hij handelt vanuit het goede dat van de naastenliefde is; dan immers handelt hij vanuit zijn wil, tevoren vanuit zijn verstand.

De geestelijke gevechten of verzoeken zijn gistingen in de geestelijke zin, want dan willen de valsheden zich verbinden met waarheden, maar de waarheden stoten die terug en werpen ze tenslotte als het ware tot de bodem neer en zo reinigen zij zich van dit afval.

In deze zin moet het worden verstaan wat de Heer over zuurdesem leert, bij Mattheüs: *‘Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zuurdesem, dat een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was’*, (Mattheüs 13:33); het meel is het ware waaruit het goede is.

Verder bij Hosea: *‘Zij bedrijven allen overspel, zoals een bakoven die heet is gemaakt door de bakker; de beroerder houdt op van het deeg te kneden tot aan de gisting ervan toe’*, (Hosea 7:4).

Omdat er, zoals gezegd, bij de mens zulke gevechten, die met gistingen worden aangeduid, plaatsvinden in de staat vóór de nieuwe staat van zijn leven, werd het daarom ook bevolen, dat wanneer *‘een nieuw spijsoffer op het feest der eerstelingen werd aangebracht, het beweegbrood gezuurd zou gekookt worden en dat dit de eerstelingen voor Jehovah zouden zijn’*, (Leviticus 23:16,17).

7907. Omdat al wie het gedeseemde etende is en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël; dat dit betekent dat degene die aan zijn goede het valse toevoegt, verdoemd is, staat vast uit de betekenis van eten, dus toe-eigenen, nrs. 2343, 3168, 3513, 3596, 4745, dus eveneens verbinden, nr. 2187, want hij die zich iets toe-eigent, verbindt dat met zich; uit de betekenis van het gedeseemde, namelijk het valse, nr. 7906; uit de betekenis van uitgeroeid worden, namelijk gescheiden en verdoemd worden, nr. 7889; uit de betekenis van de ziel, dus de mens; en uit de betekenis van de schare van Israël, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 7830, 7843.

Hieruit blijkt dat met al wie het gedeseemde etende is en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, wordt aangeduid dat hij die aan zijn goede het valse toevoegt, van de geestelijke Kerk gescheiden zal worden en verdoemd zal zijn.

7908. In de vreemdeling en in de ingeborene van het land; dat dit betekent die van de Kerk is, hetzij hij daar niet in geboren is, hetzij hij daar wel in geboren is, staat vast uit de betekenis van de vreemdeling, namelijk degene die wordt onderricht in de waarheden en goedheden van de Kerk en die leerstellingen opneemt, nrs. 1463, 4444, dus hij die niet binnen de Kerk geboren is, maar toch tot haar toetreedt en uit de betekenis van de ingeborene van het land, dus hij die binnen de Kerk geboren is.

7909. Geen gedeseemde zult gij eten; dat dit betekent dat men zich ten enenmale daarvoor moet wachten dat het valse wordt toegeëigend, staat vast uit de betekenis van het gedeseemde, namelijk het valse, nr. 7906; en uit de betekenis van eten, dus zich toe-eigenen, nr. 7907. Dat zo herhaaldelijk wordt gezegd dat het gedeseemde niet gegeten zal worden, zoals in de verzen 15,17-19, sluit in dat men zich volledig moet afsluiten voor het valse; de oorzaak dat

men zich volkomen moet afsluiten voor het valse, is deze dat de mens in het goede zal zijn; het valse stemt immers niet met het goede samen, maar vernietigt het goede; want het valse is van het boze en het ware is van het goede; indien het valse wordt toegeëigend, dat wil zeggen, vast geloofd, is er geen opneming van het goede van de onschuld, dus geen bevrijding uit de verdoemenis.

Iets anders is zich het valse toe-eigenen en iets anders is het aan zich toevoegen; zij die toevoegen, verwerpen, indien zij in het goede zijn, het valse wanneer aan hen het ware verschijnt; maar degenen die zich het valse toe-eigenen, houden het vast en weerstaan het ware zelf wanneer het verschijnt.

Vandaar nu komt het dat zo herhaaldelijk wordt gezegd, dat het gedesemde niet zal gegeten worden.

7910. In al uw woningen zult gij het ongezuurde brood eten; dat dit betekent dat in de innerlijke dingen, waar het goede is, het ware zal toegeëigend worden, staat vast uit de betekenis van de woningen, dus de dingen die van het gemoed zijn, dus die van het inzicht en van de wijsheid zijn, nr. 7719, dus de innerlijke dingen, want daar is het inzicht en de wijsheid en daar is eveneens het goede; en uit de betekenis van het ongezuurde brood eten, namelijk zich het ware toe-eigenen, waarover vele malen eerder.

Dat de toe-eigening in het innerlijke plaatsvindt en dat daar het goede is, daarover moet men weten dat bij hen die in de Heer zijn, dat wil zeggen, die in een leven van het geloof en van de naastenliefde zijn, het goede woont in het innerlijke en des te innerlijker bij hen naarmate het ware meer ontnomen is aan het goede; de oorzaak hiervan is dat de mens ten aanzien van zijn innerlijk in de hemel is en ten aanzien van zijn binnenste dingen de Heer nabij is, maar ten aanzien van zijn uiterlijke dingen in de wereld is; vandaar komt het, dat de waarheden die van het geloof zijn, binnentreden langs de uiterlijke en uitwendige weg, nrs. 7756, 7757; en verder dat de toe-eigening van het ware plaatsvindt in het innerlijke, waar het goede is.

7911. vers 21-24. *En Mozes riep al de ouderen van Israël en zei tot hen: Trekt tevoorschijn en neemt u een stuk kleinvee van de kudde, naar uw families en slacht de Pesach. En gij zult nemen een bundeltje hysop en het indopen in het bloed dat in een bekken is en doen aanraken aan de bovendorpel en aan de beide zijposten, van het bloed dat in het bekken is; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, tot aan de morgen. En Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen en Hij zal het bloed gezien hebben op de bovendorpel en op de beide zijposten en Jehovah zal aan de deur voorbijgaan en de verdere niet geven te komen tot uw huizen om de plaag te berokkenen. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en uw zonen tot in het eeuwige.*

En Mozes riep al de ouderen van Israël, betekent de verlichting van het verstand van degenen die van de geestelijke Kerk zijn, door de invloeding en de tegenwoordigheid van het Goddelijk Ware; en zei tot hen, betekent de doorvatting; trekt tevoorschijn, betekent dat zij zich zouden dwingen; en neemt u een stuk kleinvee van de kudde, betekent om het goede van de onschuld op te nemen; naar uw families, betekent volgens het goede van ieder ware; en slacht de Pesach, betekent de voorbereiding tot de tegenwoordigheid van de Heer en vandaar de bevrijding; en gij zult nemen een bundeltje hysop, betekent het uitwendige middel waardoor er zuivering is; en het indopen in het bloed, betekent het heilig ware, dat van het goede van de onschuld is; dat in een bekken is, betekent dat in het goede van het natuurlijke is; en doen aanraken aan de bovendorpel en aan de beide zijposten, betekent het goede en het ware van het natuurlijke; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, betekent dat zij zullen blijven in het goede, dat niet vanuit het ware beschouwd moet worden; tot aan de morgen, betekent tot de staat van de verlichting; en Jehovah zal doorgaan, betekent

de tegenwoordigheid van het Goddelijke; om Egypte een plaag te berokkenen, betekent waarvandaan de verdoemenis is voor hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest; en Hij zal het bloed gezien hebben op de bovendorpel en op de beide zijposten, betekent de bemerking van het heilig ware, dat van het goede van de onschuld in het natuurlijke is; en Jehovah zal aan de deur voorbijgaan, betekent dat de verdoemenis van daar zal wijken; en de verderver niet geven te komen tot uw huizen, betekent dat het valse en het boze, die uit de hellen zijn, geenszins op de wil zullen toetreden; om de plaag te berokkenen, betekent de verdoemenis die zij zichzelf aandoen; en gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en voor uw zonen tot het eeuwige, betekent dat dit alles volgens de Goddelijke orde zal zijn hierna, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn.

7912. En Mozes riep al de ouderen van Israël; dat dit de verlichting betekent van het verstand van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de invloeiing en de tegenwoordigheid van het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van roepen, wanneer het wordt gezegd van het Goddelijk Ware, dus de invloeiing en de tegenwoordigheid, nrs. 6177, 6840, 7390, 7451, 7721; uit de uitbeelding van Mozes, te weten de Goddelijke Wet, dus het Woord en het Goddelijk Ware, waarover in de voorrede tot hoofdstuk 18 van Genesis en verder de nrs. 4859, 5922, 6723, 6752, 6771, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382; uit de betekenis van de ouderen, namelijk de voornaamste zaken van het inzicht en de wijsheid, die samenstemmen met het ware en het goede, nrs. 6524, 6525, 6890; en deze roepen of tegenwoordig laten zijn, is het verstand verlichten; en uit de uitbeelding van Israël, dus de geestelijke Kerk, waarover de nrs. 4286, 6426, 6637.

Hieruit blijkt dat met Mozes riep al de ouderen van Israël de verlichting wordt aangeduid van het verstand van degenen die van de geestelijke Kerk zijn, door de invloeiing en de tegenwoordigheid van het Goddelijk Ware.

7913. En zei tot hen; dat dit de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische teksten van het Woord, dus doorvatten, waarover de nrs. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3395, 3509, 5687, 5743, 5877, 6251.

7914. Trekt tevoorschijn; dat dit betekent dat zij zich zouden dwingen, staat vast uit de betekenis van tevoorschijn trekken, wanneer het wordt gezegd van het goede van de onschuld, dat degenen die van de geestelijke Kerk zijn, van de Heer zullen opnemen, dus zich dwingen; het goede van de onschuld immers, dat het goede van de liefde tot de Heer is, wordt door de mens van de geestelijke Kerk niet opgenomen, tenzij hij zich dwingt, want het kan moeilijk door hem worden geloofd dat alleen de Heer, God is en eveneens dat Zijn Menselijke Goddelijk is; en daarom kan hij, omdat hij niet in het geloof is, ook niet in de liefde tot Hem zijn en dus niet in het goede van de onschuld, tenzij hij zich dwingt. Dat de mens zich moet dwingen en dat het wanneer hij zich dwingt, uit het vrije is, maar niet als hij gedwongen wordt, zie de nrs. 1937, 1947.

Dit wordt aangeduid met trekt tevoorschijn, namelijk een stuk paasvee.

Dat dit tevoorschijn trekken de een of andere verborgenheid behelst die niet in de letterlijke zin uitkomt, is duidelijk.

7915. En neemt u een stuk kleinvee van de kudde; dat dit betekent om het goede van de onschuld op te nemen, staat vast uit de betekenis van het paaslam, dat hier het stuk kleinvee van de kudde is, dus het goede van de onschuld, nrs. 3519, 3994, 7840.

7916. Naar uw families; dat dit betekent volgens het goede van ieder ware, staat vast uit de betekenis van de families, wanneer het wordt gezegd van de zonen Israëls, door wie de

geestelijke Kerk wordt uitgebeeld, dus de goedheden van het ware, want de goedheden van die Kerk worden de goede dingen van het ware genoemd.

Dat de families dit betekenen, komt omdat in de innerlijke zin niets anders dan geestelijke dingen worden verstaan, dat wil zeggen, dingen die van de hemel en van de Kerk zijn, dus die van het geloof en de naastenliefde zijn; en daarom zijn de families in die zin de dingen die neerdalen vanuit het goede door het ware en dus de goedheden van het ware zijn.

7917. En slacht de Pesach; dat dit de voorbereiding tot de tegenwoordigheid van de Heer en vandaar de bevrijding betekent staat vast uit de betekenis van slachten, dus de voorbereiding, nr. 7843; en uit de betekenis van de Pesach, namelijk de tegenwoordigheid van de Heer en de bevrijding van degenen die van de geestelijke Kerk zijn.

7918. En gij zult nemen een bundeltje hysop; dat dit het uitwendige middel betekent waardoor er zuivering is, staat vast uit de betekenis van hysop, namelijk het uiterlijk ware, dat het middel van de zuivering is, waarover hierna.

Er wordt gezegd dat zij een bundeltje hysop zouden nemen, omdat van een bundeltje wordt gesproken met betrekking tot waarheden en de schikking ervan, nrs. 5530, 5881, 7408.

Dat de hysop het uitwendig ware is, dat het middel van de zuivering is, komt omdat alle geestelijke zuivering plaatsvindt door waarheden; de aardse en de wereldse liefden immers waarvan de mens gezuiverd moet worden, leert men niet kennen dan door waarheden; wanneer deze door de Heer worden ingeboezemd, wordt ook tegelijk voor die liefden als voor onreine en verdoemende zaken een afgrijzen ingeboezemd, wat maakt dat als iets eenders in het denken invloeit, het afgrijzen terugkeert, dus de afkeer ervan; zo wordt de mens door waarheden gezuiverd als door uitwendige middelen.

Omdat dit zo is, was het verordend dat de besnijdenis zou plaatsvinden met messen of splinters van rotssteen; dat de splinters, zwaardjes of messen van rotssteen de waarheden van het geloof zijn waardoor er zuivering is, zie de nrs. 2799, 7044; en dat de besnijdenis de zuivering van de vuile liefden is, nrs. 2039, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045.

Omdat de hysop dat betekende, werd deze daarom gebruikt tijdens de reinigingen, die in de innerlijke zin de zuivering van het valse en het boze betekende; zoals de reiniging van melaatsheid, bij Mozes: 'De priester zal voor de te reinigen melaatse nemen twee levende reine vogels en cederhout en scharlaken en hysop; en hij zal die indopen in het bloed van de geslachte vogel en sprengen op hem die te reinigen is', (Leviticus 14:4-7); eender 'bij de reiniging van een huis, indien de melaatsheid daar is', vers 49-51.

Voor het te bereiden water der afzondering waardoor zij gereinigd werden, werd ook gebruikt 'cederhout en hysop', (Numeri 19:6,18).; met het cederhout werd het innerlijk geestelijk ware aangeduid en met de hysop het uiterlijk ware, dus met de ceder het innerlijke middel van de reiniging en met de hysop het uiterlijke.

Dat de hysop het middel van de reiniging is, blijkt duidelijk bij David: '*Gij zult mij ontzondigen met hysop en ik zal rein worden; Gij zult mij wassen en ik zal witter zijn dan sneeuw*', (Psalm 51:9); met hysop ontzondigen en rein worden, staat voor de uiterlijke zuivering; wassen en witter dan sneeuw zijn, voor de innerlijke zuivering; van sneeuw en witheid wordt gesproken met betrekking tot het ware, nrs. 3301, 3993, 4007, 5319; dat de hysop het laagste ware is en de ceder het hogere, blijkt uit de volgende tekst: '*Salomo sprak van de houten, van de ceder af die op de Libanon is, tot aan de hysop die is uitgaande van de wand*', (1 Koningen 4:33); waar de ceder staat voor het ware dat van het inzicht is, innerlijk en de hysop voor het ware dat van het inzicht is, uiterlijk.

7919. En het indopen in het bloed; dat dit het heilig ware betekent dat van het goede van de onschuld is, staat vast uit de betekenis van het bloed, hier het bloed van het lam, dus het

heilig ware van het goede van de onschuld, nrs. 7846, 7877; wat het ware van het goede van de onschuld is, zie nr. 7877.

7920. Dat in een bekken is; dat dit betekent dat in het goede van het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van het bekken, namelijk het goede van het natuurlijke; met de vaten immers worden in het algemeen de wetenschappen aangeduid, die van het natuurlijke zijn, nr. 3068; de oorzaak hiervan is dat zij de ontvangers zijn van de invloeiing van het goede en het ware; en omdat daarmee de wetenschappelijke zaken worden aangeduid, want de wetenschappen zijn van het natuurlijke en het natuurlijke is de algemene ontvanger.

In het bijzonder echter werden met de vaten uit hout en uit brons de goede dingen van het natuurlijke aangeduid; want het hout is het goede en eveneens het brons; vandaar komt het, dat het bekken het goede van het natuurlijke is.

Men moet weten, dat iets anders wordt verstaan onder het natuurlijk goede en iets anders onder het goede van het natuurlijke; het natuurlijk goede is datgene wat de mens uit overerving heeft en het goede van het natuurlijke is dat wat hij heeft van de Heer door de wederverwekking; over het natuurlijk goede, zie nr. 7197.

7921. En doen aanraken aan de bovendorpel en aan de beide zijposten; dat dit de goedheden en de waarheden van het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van de bovendorpel, namelijk het goede van het natuurlijke en uit de betekenis van de zijposten, namelijk de waarheden ervan, nr. 7847.

7922. Van het bloed dat in het bekken is; dat dit het heilig ware betekent, dat van het goede van de onschuld in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van het bloed, namelijk van het lam, dus het heilig ware, dat van het goede van de onschuld is, nr. 7919; en uit de betekenis van het bekken, dus het natuurlijke, waarover nr. 7920.

7923. En gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis; dat dit betekent dat zij zullen aanblijven in het goede en dat niet vanuit het ware beschouwd moet worden, staat vast uit de betekenis van niet uitgaan, dus blijven; uit de betekenis van het huis, namelijk het goede, waarover de nrs. 2233, 2234, 2559, 3652, 3720, 7833-7835, 7848; daaruit blijkt, dat met gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, wordt aangeduid dat zij in het goede zullen blijven.

Dat er wordt aangeduid dat het goede niet vanuit het ware beschouwd moet worden, komt omdat in het huis blijven is in het goede blijven; maar uitgaan uit de deur van het huis is van het goede tot het ware gaan; het goede immers is binnenin, maar het ware buiten, nr. 7910; uit het goede tot de ware dingen schouwen, zie de nrs. 5895, 5897, 7857; vanuit het ware het goede schouwen, is vanuit het uiterlijke tot het innerlijke schouwen; maar uit het goede het ware schouwen, is vanuit het innerlijke het uiterlijke schouwen; want, zoals juist gezegd is, het goede is innerlijk en het ware uiterlijk; vanuit het goede het ware schouwen is volgens de orde, want alle Goddelijke invloeiing is door het innerlijke tot het uiterlijke; maar vanuit het ware het goede schouwen, is niet volgens de orde; en daarom wordt, wanneer de mens wordt wederverwekt, dan de orde omgekeerd en wordt het goede of de naastenliefde op de eerste plaats geschouwd en het ware of het geloof op de tweede plaats.

7924. Tot aan de morgen; dat dit betekent, dat dit betekent tot de staat van de verlichting, staat vast uit de betekenis van de morgen, namelijk de staat van de verlichting, nrs. 3458, 3723, 5740, 7860.

7925. En Jehovah zal doorgaan; dat dit de tegenwoordigheid van het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van doorgaan, namelijk door het land van Egypte, wanneer het van Jehovah wordt gezegd, dus de tegenwoordigheid van het Goddelijke, nr. 7869.

7926. Om Egypte een plaag te berokkenen; dat dit betekent waarvandaan de verdoemenis voor hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest, staat vast uit de betekenis van de plaag, die hier de dood van de eerstgeborenen is, dus de verdoemenis van hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest, nrs. 7766, 7778; met Egypte immers of de Egyptenaren, worden degenen aangeduid die in de wetenschap zijn geweest van zulke dingen die van de Kerk zijn, maar die het leven van de leer hebben gescheiden, dat wil zeggen, de naastenliefde van het geloof; de Egyptenaren zijn ook zodanig geweest, want zij hebben de wetenschap gehad van de zaken die van de Kerk van die tijd waren; deze Kerk was uitbeeldend.

Zij kenden de uitbeeldingen van de geestelijke dingen in de natuurlijke, die toen de rituelen van de Kerk uitmaakten, dus kenden zij de overeenstemmingen, zoals duidelijk kan vaststaan uit hun hiërogliefen, die de beelden waren van natuurlijke dingen die geestelijke dingen uitbeeldden.

Vandaar komt het, dat met de Egyptenaren ook degenen worden aangeduid die in de wetenschap van de geloofszaken zijn, maar in een leven van het boze.

Zulke mensen worden in het andere leven ten aanzien van alle kennis van het geloof of ten aanzien van alle dingen van de Kerk, verwoest en tenslotte verdoemd; en het is deze verdoemenis die in de innerlijke zin wordt verstaan onder de dood van de eerstgeborenen in Egypte.

Omdat er wordt gezegd dat Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen en daarmee de tegenwoordigheid van het Goddelijke wordt aangeduid, waarvandaan de verdoemenis van hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, moet het worden gezegd hoe het hiermee is gesteld: Jehovah of de Heer vertoont Zich niet tegenwoordig bij hen die in de hel zijn, opdat Hij de verdoemenis teweegbrengt; toch is het Zijn tegenwoordigheid die dit bewerkt; de hellen immers begeren aanhoudend de goeden te bestoken en eveneens streven zij er aanhoudend naar om in de hemel op te klimmen en hen die daar zijn te belagen; maar zij kunnen zich niet hoger opwerken dan tot degenen die in de laatste grenzen van de hemel zijn; er is immers een disharmonie, die aanhoudend vijandschap en gewelddadigheid uitstraalt; maar de Heer voorziet bij voortduur daarin dat zij die in de laatste grenzen van de hemel zijn, in veiligheid en rust zijn; dit vindt plaats door Zijn tegenwoordigheid bij hen; de helsen storten zich dan, wanneer zij zich daar binnenlaten, waar de Heer tegenwoordig is, dat wil zeggen, in Zijn tegenwoordigheid, in de boosheden van de verwoesting en tenslotte in de verdoemenis; de tegenwoordigheid van de Heer immers, waarin zij zich storten, brengt zulke dingen teweeg, zoals eerder hier en daar is getoond. Daaruit blijkt dat de Heer Zich niet tegenwoordig bij hen vertoont opdat Hij hun de boosheden van de straf toevoegt, maar dat zij zichzelf daarin werpen.

Hieruit blijkt dat van de Heer niets dan het goede is en dat al het boze is uit henzelf die in het boze zijn, dus dat de bozen zichzelf begeven in de verwoestingen, de verdoemenis en de hel. Zo kan het vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen.

7927. En Hij zal het bloed gezien hebben op de bovendorpel en op de beide zijposten; dat dit de bemerking betekent van het heilig ware, dat van het goede van de onschuld in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van zien, dus verstaan en bemerken, nrs. 2150, 2325, 2807, 3764, 4403-4421, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van het bloed, namelijk het heilig

ware van het goede van de onschuld, nr. 7919; en uit de betekenis van de bovendorpel en de beide zijposten, te weten de goede en ware dingen van het natuurlijke, nr. 7847.

7928. En Jehovah zal aan de deur voorbijgaan; dat dit betekent dat de verdoemenis van daar zal wijken, staat vast uit wat eerder in nr. 7878 is gezegd, waar eendere woorden staan.

7829. En de verderver niet geven te komen tot uw huizen; dat dit betekent dat het valse en het boze, die uit de hellen zijn, geenszins op de wil zullen toetreden, staat vast uit de betekenis van Hij zal niet geven, namelijk dat het niet zal toetreden; uit de betekenis van de verderver, te weten de hel, nr. 7879; dus het valse en het boze die uit de hellen zijn, want de hellen zijn vanuit het valse en het boze; en uit de betekenis van de huizen, namelijk de zaken die van de wil zijn, nrs. 710, 7848; met het huis immers wordt de mens aangeduid, vandaar eveneens zijn gemoed, omdat de mens een mens is uit hoofde van het feit dat hij het ware verstaat en het goede wil en deze zijn van het gemoed; en omdat de mens een mens is vooral krachtens dat deel van het gemoed dat de wil wordt genoemd, wordt vandaar eveneens met het huis de wil aangeduid; maar wat hiervan wordt aangeduid, blijkt uit de reeks van de dingen in de innerlijke zin.

7930. Om de plaag te berokkenen; dat dit de verdoemenis betekent die zij zichzelf aandoen, staat vast uit de betekenis van de plaag, hier dus de verdoemenis van degenen die van de Kerk zijn geweest en in het van de naastenliefde gescheiden geloof, nrs. 7879, 7926. Dat de bozen zichzelf de verdoemenis aandoen, zie nr. 7926.

7931. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en voor uw zonen tot het eeuwige; dat dit betekent dat dit alles volgens de Goddelijke orde zal zijn hierna voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van dit woord onderhouden tot het eeuwige, namelijk dat dit alles hierna in acht genomen moet worden; uit de betekenis van tot een inzetting, dus volgens de orde, nr. 7884; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover de nrs. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

Onder de orde wordt die orde verstaan die in de hemel bestaat vanaf de tijd dat de Heer uit Zijn Goddelijk Menselijke aanving alle dingen in de hemel en op aarde te schikken, wat direct na de wederopstanding plaatsvond, (Mattheüs 28:18); volgens die orde konden toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, tot de hemel verheven worden en de eeuwige gezegendheid genieten, maar niet volgens de vorige orde; tevoren immers had de Heer alle dingen geschikt door de hemel, maar daarna door Zijn Menselijke dat Hij had verheerlijkt en Goddelijk gemaakt in de wereld, waardoor er zo'n kracht bijkwam, dat degenen tot de hemel werden verheven die eerder niet verheven hadden kunnen worden; en verder dat de bozen van alle kanten terugweken en in hun hellen werden gesloten. Het is deze orde die wordt verstaan.

7932. vers 25-28. *En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven, gelijk als Hij gesproken heeft en gij zult deze dienst onderhouden. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben: Wat hebt gij daar voor een dienst. En gij zult zeggen: Het slachtoffer van Pesach is dit voor Jehovah, dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen van de zonen Israëls in Egypte, als Hij Egypte een plaag berokkende en onze huizen heeft bevrijd; en het volk boog zich in en het kromde zich in. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had; aldus deden zij.*

En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven, betekent tot de hemel, die zij door de Heer ontvangen; gelijk als Hij gesproken heeft, betekent volgens de belofte in het Woord; en gij zult deze dienst onderhouden, betekent de eredienst vanwege de bevrijding; en het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben, betekent de innerlijke doorvatting van het ware, die van het geweten is; wat hebt gij daar voor een dienst, betekent wanneer zij in de eredienst zijn; en gij zult zeggen, betekent de gedachte; het slachtoffer van Pesach is dit voor Jehovah, betekent de eredienst van de Heer vanwege de bevrijding; dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen van de zonen Israëls, betekent dat de verdoemenis de goedheden ontweek waarin zij door de Heer werden vastgehouden; in Egypte, betekent toen zij in de nabijheid van de bozen waren; als Hij Egypte een plaag berokkende, betekent toen degenen verdoemd waren die van de Kerk, in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren geweest; en onze huizen heeft bevrijd, betekent dat er toch niets dat verdoemen zou tot hen kwam, omdat zij in het goede uit de Heer waren; en het volk boog zich in en het kromde zich in, betekent de vernedering van de mond en van het hart; en zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had, betekent, dat zij die van de geestelijke Kerk waren, het Goddelijk Ware gehoorzaamden; zo deden zij, betekent de daad vanuit de wil.

[7932a] En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven; dat dit betekent tot de hemel, die hun door de Heer gegeven wordt, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän, waarheen zij zouden komen, namelijk het rijk van de Heer, dus de hemel, waarover de nrs. 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 4116, 4240, 4447, 5757; de zonen Israëls immers beeldden degenen uit die van de geestelijke Kerk waren en in de wereld vóór de Komst van de Heer waren geweest en niet gezaligd konden worden dan alleen door de Heer en daarom in de lagere aarde bewaard en vastgehouden waren geweest, waar zij ondertussen werden bestookt door de hellen die overal in het rond waren; toen dus de Heer in de wereld was gekomen en het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, bevrijdde Hij, toen Hij wederopstond, degenen die daar bewaard en vastgehouden waren geweest en verhief Hij hen nadat zij verzoeken hadden ondergaan, tot de hemel; deze dingen zijn het die in de innerlijke zin gelegen zijn in (Exodus 2 van Mozes).

Met de Egyptenaren worden degenen aangeduid die bestookten; met het uitleiden daaruit wordt de bevrijding aangeduid; met de weg van veertig jaren in de woestijn, de verzoeken; en met het binnenleiden in het land Kanaän, de verheffing tot de hemel; zie wat hierover is vermeld in de nrs. 6854, 6914, 7091, 7828.

Hieruit blijkt dat met wanneer gij zult gekomen zijn in het land, wordt aangeduid tot de hemel, die hun door de Heer gegeven wordt.

7

933. Gelijk als Hij gesproken heeft; dat dit betekent volgens de belofte in het Woord, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het wordt gezegd door de Heer met betrekking tot de hemel, tot welke degenen zullen komen die van de geestelijke Kerk zijn, te weten de belofte in het Woord; in de innerlijke zin van het Woord immers, zowel in de boeken van Mozes als bij de profeten, wordt gehandeld over de bevrijding van hen die vóór de Komst van de Heer waren vastgehouden in de lagere aarde en werden bestookt door de bozen en over hun verheffing tot de hemel en daar werden verstaan onder de zonen Israëls.

Het is deze belofte die hier wordt aangeduid met gelijk als Jehovah gesproken heeft.

Dat de Heer hier en daar zegt, dat in Hem alle dingen moeten worden voleindigd en voleindigd zijn die in de Schrift zijn, behelst die dingen die in de innerlijke zin in het Woord zijn, want daar wordt enig en alleen gehandeld over het rijk van de Heer en in de hoogste zin over de Heer Zelf, zoals bij Lukas: *‘Jezus zei tot de discipelen: Dit zijn de woorden die Ik tot*

u sprak als Ik nog met u was, dat alle dingen vervuld moesten worden die van Mij geschreven zijn in de wet van Mozes, en de profeten, en de psalmen.

Toen opende Hij hun gemoed opdat zij de Schriften verstonden', (Lukas 24:44,45).

Bij dezelfde: *'Ziet, wij klimmen op tot Jeruzalem, waar alle dingen volbracht zullen worden die geschreven zijn door de profeten aangaande de Zoon des Mensen', (Lukas 18:31).*

Bij Mattheüs: *'Wilt niet menen dat Ik gekomen ben om de wet en de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen; voorwaar, Ik zeg u, totdat voorbijgaat de hemel en de aarde, zal er niet één jota of een hoorntje voorbijgaan in de Wet, totdat alle dingen geschieden', (Mattheüs 5:17,18).*

Deze woorden en die welke de Heer elders zegt ten aanzien van de vervulling van de Wet of van de Schrift, behelzen, zoals eerder is gezegd, de dingen die over Hem in de innerlijke zin zijn voorzeggd; in die zin handelen alle en de afzonderlijke teksten tot op elke jota of tot op elk kleinste haaltje, over de Heer; en daarom wordt er gezegd, dat niet een jota of een hoorntje zal voorbijgaan in de Wet, totdat alle dingen geschieden.

En bij Lukas: *'Het is lichter dan de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat een haaltje van de Wet zal vallen', (Lukas 16:17).*

Wie niet weet dat de afzonderlijke dingen tot op de allerkleinste toe, in de innerlijke zin over de Heer en over Zijn rijk handelen en dat vandaar het Woord hoogst heilig is, kan geenszins begrijpen wat dit is, dat niet één haaltje zal vallen, noch één jota of hoorntje zal voorbijgaan en dat het lichter is dat de hemel en de aarde voorbijgaat; want datgene wat in de innerlijke zin uitkomt, verschijnt niet als van zo'n groot belang; het innerlijk weefsel echter is zo samenhangend dat zelfs niet één woordje zonder onderbreking van de reeks, zou weggelaten kunnen worden.

7934. En gij zult deze dienst onderhouden; dat dit de eredienst vanwege de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van onderhouden, namelijk dat wat in acht gehouden moet worden, nr. 7931; en uit de betekenis van dienen of van dienst zijn, namelijk de eredienst van de Heer.

7935. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben; dat dit de innerlijke doorvatting van het ware betekent, die van het geweten is, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk doorvatten, nr. 7913; en uit de betekenis van de zonen, dus de waarheden, waarover de nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373, 4257; dat dit het innerlijk doorvatten is, dat van het geweten is, komt omdat er wordt gehandeld over de staat na deze of wel de toekomstige staat van hen die van de geestelijke Kerk zijn en zijn bevrijd door de Heer, namelijk dat in hun gemoed dit ware vastgehecht zal zijn dat zij hun zaliging enig en alleen aan de Heer te danken hebben; de doorvatting van dit ware is van het geweten; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn hebben geen doorvatting zoals zij die van de hemelse Kerk zijn, maar in plaats daarvan hebben zij het geweten.

Het geweten wordt bij hen geboren en gevormd vanuit de waarheden van de Kerk waarin zij geboren zijn; deze waarheden hebben zij in hun jeugd en daarna geput en met hun leven daarnaar bevestigd en die zo van hun geloof zijn geworden.

Volgens die waarheden handelen is volgens het geweten handelen; en ertegen handelen is tegen het geweten handelen.

Die waarheden zijn aan het geweten vastgehecht zoals ingeschreven en tenslotte als het ware zoals de waarheden die in de jeugd zijn ingeprent en die daarna geheel en al vertrouwd en zoals ingeboren verschijnen, net als de spraak het is en de gedachten, de herinneringen, de verschillende overdenkingen en in het uitwendige, zoals de wijze van lopen, de gebaren, de gelaatstrekken en meer dingen waarin de mens niet wordt geboren, maar waarin hij door gewoonten wordt binnengeleid.

Wanneer de waarheden die van het geloof zijn eveneens zo zijn ingeprent, wat plaatsvindt in de innerlijke mens, dan worden die eveneens vertrouwd en tenslotte drijven zij, alsof zij ingeboren waren, de mens aan om volgens die te denken, te willen en te handelen; dit van het leven wordt het geweten genoemd en het is het leven van de geestelijke mens, dat voor zoveel is te waarderen als de waarheden waaruit hij denkt echte waarheden zijn die van het geloof zijn en als de goedheden van waaruit hij handelt, echte goedheden zijn die van de naastenliefde zijn.

Uit de reeks die volgt blijkt ook dat met die woorden de innerlijke doorvatting wordt aangeduid, die van het geweten is.

7936. Wat hebt gij daar voor een dienst; dat dit betekent wanneer zij in de eredienst zijn, namelijk dat er dan de doorvatting is die van het geweten is, staat vast uit de betekenis van de dienst, dus de eredienst, nr. 7934.

7937. En gij zult zeggen; dat dit de gedachte betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk de gedachte, nrs. 3395, 7094; dat zeggen hier de gedachte is, komt omdat met zeggen eerder in nr. 7935 het doorvatten is aangeduid dat van het geweten is en hier is het antwoord, dat ten aanzien van de doorvatting die van het geweten is, de gedachte is.

7938. Het slachtoffer van Pesach is dit voor Jehovah; dat dit de eredienst van de Heer betekent vanwege de bevrijding, staat vast uit de betekenis van het slachtoffer, namelijk de eredienst, nrs. 922, 6905; en uit de betekenis van Pesach, namelijk de tegenwoordigheid van de Heer en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 7093, 7867.

7939. Dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen van de zonen Israëls; dat dit betekent dat de verdoemenis de goedheden ontweek waarin zij door de Heer werden vastgehouden, staat vast uit de betekenis van Jehovah zal voor bijgaan, dus dat de verdoemenis van daar zal wijken, nrs. 7878, 7928; uit de betekenis van de huizen, namelijk de goedheden, nrs. 3652, 3720, 4982, 7833-7835; en uit de uitbeelding van Israël; dus degenen die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen eerder.

Dat er wordt gezegd, dat zij in goedheden door de Heer werden vastgehouden, komt omdat zij, toen zij door de plaatsen van de verdoemenis of de hellen heengingen, wat gebeurde toen zij werden bevrijd, in het goede werden gehouden door de Heer; tot dit einddoel werden zij voorbereid; het proces van die voorbereiding wordt beschreven met de inzettingen ten aanzien van het bloed en het paaslam en het eten ervan, zie de verzen 3 tot 11, 15 tot 20, 22, 43 tot 48 van dit hoofdstuk.

Dat zij, toen zij bevrijd werden, door de plaatsen van de verdoemenis of de hellen gingen, zal men hierna zien.

7940. In Egypte; dat dit betekent toen zij in de nabijheid van de bozen waren, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, namelijk de bozen, die degenen bestookten die van de geestelijke Kerk waren, waarover eerder; vandaar wordt met Egypte de staat of de plaats aangeduid waar zij zijn; dat het in de nabijheid is, is duidelijk om dat zij in het land Gosen waren.

Opdat men zal weten, hoe het hiermee is gesteld, zie wat hierover eerder is gezegd in nr. 7932[a].

7941. Als Hij Egypte een plaag berokkende; dat dit betekent toen degenen verdoemd waren, die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren geweest, staat vast uit

de betekenis van Egypte een plaag berokkenen, dus de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren, waarover de nrs. 7766, 7778. 7926.

7942. En onze huizen heeft bevrijd; dat dit betekent, dat er toch niets tot hen kwam dat verdoemde, omdat zij in het goede uit de Heer waren, staat vast uit wat eerder in nr. 7939 is ontvouwd.

7943. En het volk boog zich in en kromde zich in; dat dit de vernedering van de mond en van het hart betekent, staat vast uit de betekenis van zich inbuigen, namelijk de uiterlijke vernedering, dus van de mond en uit de betekenis van zich inkrommen, namelijk de innerlijke vernedering, dus van het hart, nrs. 5682, 7068.

7944. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, het Goddelijk Ware zullen gehoorzamen, staat vast uit de betekenis van gaan en doen, dus gehoorzamen; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover eerder; en uit de uitbeelding van Mozes en Aharon, namelijk het Goddelijk Ware: Mozes het innerlijke en Aharon het uiterlijke, nrs. 7089, 7382.

7945. Aldus deden zij; dat dit de daad vanuit de wil betekent, staat hieruit vast dat bij herhaling wordt gezegd; zij deden; en dat het dan eerst betekent de daad uit het verstand, maar hier vanuit de wil.

Het is immers in het Woord gewoon dat er als het ware twee herhalingen van één zaak zijn, maar het ene heeft betrekking op het ware dat van het verstand is en het andere betrekking heeft op het goede dat van de wil is.

De oorzaak hiervan is dat er in de afzonderlijke dingen van het Woord het hemels huwelijk zal zijn dat van het goede en het ware is, nrs. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138, 5138, 5502, 6343; en in de hoogste zin het Goddelijk huwelijk, namelijk dat van het Goddelijk Goede in de Heer en van het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware, nrs. 3004, 5502, 6179; uit welke dingen ook kan vaststaan dat het Woord hoogst heilig is.

7946. *vers 29-34. En het geschiedde ter middernacht en Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, van de eerstgeborene van farao af, die op zijn troon zitten zou, tot op de eerstgeborene van de gevangene, die in het huis van de kuil was en al het eerstgeborene van het beest. En farao stond op in die nacht en al zijn knechten en al de Egyptenaren en er was een groot gekerm in Egypte, omdat er geen huis was, waar niet een dode was. En hij riep Mozes en Aharon 's nachts en hij zei: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, ook gijlieden, ook de zonen Israëls en gaat, dient Jehovah, volgens uw spreken. Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, gelijk als gijlieden gesproken hebt, en gaat en zegent ook mij. En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven. En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, hun baktroggen gebonden in hun klederen op hun schouder.*

En het geschiedde ter middernacht, betekent de staat van louter het valse vanuit het boze; en Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, betekent de verdoemenis van het van de naastenliefde gescheiden geloof; vanaf de eerstgeborene van farao, die op zijn troon zitten zou, betekent de vervalste waarheden van het geloof die op de eerste plaats waren; tot op de eerstgeborene van de gevangene, die in het huis van de kuil was, betekent de vervalste waarheden van het geloof die op de laatste plaats waren; en al het eerstgeborene van het beest, betekent het geschonden goede van het geloof; en farao stond op in die nacht en al zijn

knechten en al de Egyptenaren, betekent dat alle verdoemden en elk afzonderlijk, toen zij in louter het valse vanuit het boze werden binnengelaten, afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk waren; en er was een groot gekerm in Egypte, betekent de innerlijke weeklacht; omdat er geen huis was, waar niet een dode was, betekent omdat er niemand was die niet verdoemd was; en hij riep Mozes en Aharon 's nachts, betekent de toevloed van het ware uit het Goddelijke in die staat; en hij zei: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, betekent dat zij zich van hen zouden verwijderen; ook gijlieden, ook de zonen Israëls, betekent met hun ware uit het Goddelijke en met het ware waardoor het goede is en met het ware dat vanuit het goede is; gaat, dient Jehovah, betekent opdat zij de Heer vereren; volgens uw spreken, betekent volgens de wil; neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, betekent de innerlijke en de uiterlijk goedheden van de naastenliefde; gelijk als gijlieden gesproken hebt, betekent volgens de wil; en gaat, betekent opdat zij zich in elk geval verwijderen; en zegent ook mij, betekent opdat zij tussenkomst verlenen; en Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, betekent dat zij uit afkeer en vrees erop aandrongen dat zij zich zouden verwijderen; omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven, betekent dan de hel voor hen; en het volk droeg zijn deeg voordat het gedesemd was, betekent de eerste staat van het ware uit het goede, waarin niets van het valse is; hun baktroggen gebonden in hun klederen, betekent de verkwikkingen van de aandoeningen, die de waarheden aankleven; op hun schouder, betekent volgens alle macht.

7947. En het geschiedde ter middernacht; dat dit de staat van louter het valse vanuit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van middernacht, namelijk de totale verwoesting, nr. 7776, dat wil zeggen, de beroving van al het goede en ware, vanwaar een staat van louter het valse vanuit het boze ontstaat; dat het de staat van het boze is, zie de nrs. 2353, 6000, 7870.

7948. En Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte; dat dit de verdoemenis betekent van het van de naastenliefde gescheiden geloof, staat vast uit de betekenis van slaan, namelijk verdoemen, nr. 7871; en uit de betekenis van het eerstgeborene in het land van Egypte, dus het van de naastenliefde gescheiden geloof, nrs. 7039, 7766, 7778.

7949. Vanaf de eerstgeborene van farao, die op zijn troon zitten zou; dat dit de vervalste waarheden van het geloof betekent, die op de eerste plaats waren, staat vast uit de dingen die in nr. 7779 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

7950. Tot op de eerstgeborene van de gevangene, die in het huis van de kuil was; dat dit de vervalste waarheden van het geloof betekent, die op de laatste plaats waren, staat vast uit de betekenis van het eerstgeborene in het land van Egypte, namelijk het van de naastenliefde gescheiden geloof, nr. 7948; dus eveneens het vervalste ware van het geloof, waarover hierna; en uit de betekenis van de gevangene, die in het huis van de kuil was, namelijk zij die op de laatste plaats zijn; hij wordt immers tegenovergesteld aan de eerstgeborene van farao, die op zijn troon zou zitten, waarmee het vervalste ware van het geloof wordt aangeduid dat op de eerste plaats is, nrs. 7779, 7949.

Onder de gevangene in het huis van de kuil, wordt in de naastgelegen geestelijke zin degene verstaan die in het zinlijk lichamelijke is, dus in louter donkerheid ten aanzien van de waarheden en de goedheden, omdat hij zelfs niet in het vermogen van doorvatten is, zoals degenen die in het innerlijk zinlijke zijn; vandaar komt het dat degenen worden aangeduid die op de laatste plaats zijn.

Dat het eerstgeborene in het land van Egypte het vervalste ware van het geloof is, komt omdat het eerstgeborene van Egypte het van de naastenliefde gescheiden geloof is, nr. 7948;

degenen die in dit geloof zijn, zijn in louter duisternis en donkerte ten aanzien van de waarheden die van het geloof zijn; zij kunnen immers in geen licht zijn, dus niet in enige doorvatting wat het ware is en of het wel waar is; alle geestelijk licht immers komt door het goede uit de Heer, dus door de naastenliefde, want het goede van de naastenliefde is zoals de vlam waaruit het licht is; het goede immers is van de liefde en de liefde is een geestelijk vuur, waaruit de verlichting is.

Wie gelooft dat degenen die in het boze van het leven zijn ook in verlichting kunnen zijn ten aanzien van de waarheden van het geloof, vergist danig; zij kunnen wel in een staat van bevestiging zijn, dat wil zeggen, zij kunnen de leerstellingen van hun Kerk bevestigen en dit soms bedreven en vernuftig, maar zij kunnen niet zien dat de stellingen die zij bevestigen al dan niet waar zijn.

Dat ook het valse bevestigd kan worden totdat het verschijnt zoals het ware en dat dit niet van wijsheid betuigt om te bevestigen, maar wijsheid is dat men ziet of iets zo is, zie de nrs. 4741, 5033, 5865, 7012, 7680.

Wie dus in het boze ten aanzien van het leven is, is in het valse van zijn boze en hij gelooft het ware niet, hoezeer hij het ook weet; soms meent hij dat hij gelooft, naar hij bedriegt zichzelf; dat hij niet gelooft, zal hem in het andere leven te weten worden gegeven, wanneer zijn doorvatten tot samenstemming met zijn willen wordt gebracht; dan zal hij het ware verloochenen, verafschuwen en versmaden en dat wat het tegendeel is, dat wil zeggen, het valse, als waar erkennen; vandaar nu komt het, dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, niet anders kunnen dan de waarheden die van het geloof zijn, vervalsen.

7951. En al het eerstgeborene van het beest; dit betekent het geschonden goede van het geloof, zoals eerder in nr. 7781.

7952. En farao stond op in die nacht en al zijn knechten en al de Egyptenaren; dat dit betekent dat alle verdoemden en elk afzonderlijk, toen zij in louter het valse van het boze werden binnengelaten, afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk waren, staat vast uit de betekenis van de nacht, namelijk de staat van louter het valse vanuit het boze, nr. 7947, en vandaar de verdoemenis; of men immers zegt de staat van louter het valse vanuit het boze, dan wel de verdoemenis, het is hetzelfde, want zij die in die staat zijn, zijn verdoemd; uit de betekenis van farao, zijn knechten en al de Egyptenaren, dus allen en de afzonderlijken.

Dat er ook wordt aangeduid dat zij afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, blijkt hieruit; want farao riep Mozes en Aharon en hij zei dat zij zouden heengaan uit het midden van zijn volk; en de Egyptenaren dreven hen uit, vers 39.

7953. En er was een groot gekerm in Egypte, betekent de innerlijke weeklacht, nr. 7782, waar dezelfde woorden staan.

7954. Omdat er geen huis was, waar niet een dode was; dat dit betekent omdat er niemand was die niet verdoemd was, staat vast uit de betekenis van geen huis, dus niemand daar die het niet was; en uit de betekenis van de dode, namelijk de verdoemde, waarover de nrs. 5407, 6119, 7494, 7871.

7955. En hij riep Mozes en Aharon des nachts; dat dit de toevloed van het ware uit het Goddelijke in die staat betekent, staat vast uit de betekenis van hij riep, namelijk de tegenwoordigheid en de invloeiing, nrs. 6177, 6840, 7390, 7451, 7721, hier de toevloeiing, omdat het wordt gezegd van hen die in de staat van verdoemenis zijn, dat wil zeggen, die in

de staat van louter het valse vanuit het boze zijn, die niet innerlijk enige invloeiing van het ware en het goede kunnen opnemen, maar alleen uiterlijk, wat de toevloeiing is; uit de uitbeelding van Mozes en Aharon, dus het ware uit het Goddelijke, maar niet het Goddelijk Ware, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot hen die in de verdoemenis zijn; en uit de betekenis van 's nachts, namelijk de staat van de verdoemenis, waarover de nrs. 7851, 7870.

7956. En hij zei: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit; dat dit betekent dat zij zich van hem zouden verwijderen, staat zonder ontvouwing vast.

7957. Ook gijlieden, ook de zonen Israëls; dat dit betekent, met dat ware uit het Goddelijke en met het ware waardoor het goede is en met het ware dat uit het goede is, staat vast uit de uitbeelding van Mozes, namelijk het ware uit het Goddelijke, nr. 7955; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vaak eerder, dus zij die in het ware zijn waardoor het goede is en in het ware dat vanuit het goede is; de geestelijke Kerk wordt immers hierin van de hemelse Kerk onderscheiden dat zij door het ware dat van het geloof is, wordt binnengeleid in het goede dat van de naastenliefde is; dus dat zij het ware als het wezenlijke heeft; de inwijding vindt plaats door het ware, want daardoor worden zij onderricht wat gedaan moet worden en wanneer zij dat ware doen, wordt dat het goede genoemd; uit dit goede zien zij daarna, wanneer zij zijn ingewijd, waarheden, waardoor zij opnieuw zo handelen; daaruit blijkt dat het hetzelfde is of men zegt zij die van de geestelijke Kerk zijn, dan wel zij die in het ware zijn waardoor het goede is en in het ware waaruit het goede is.

7958. Gaat, dient Jehovah; dat dit betekent opdat zij de Heer vereren, staat vast uit de betekenis van dienen, dus vereren; dat onder Jehovah, waar Hij in het Woord wordt genoemd, de Heer wordt verstaan, zie de nrs. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905.

7959. Volgens uw spreken; dat dit betekent volgens de wil, staat vast uit de betekenis van spreken, namelijk de wil, nr. 2626.

7960. Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee; dat dit de innerlijke en de uiterlijke goedheden van de naastenliefde betekent, staat vast uit de betekenis van de kudden van kleinvee, namelijk de innerlijke goedheden van de naastenliefde en uit de betekenis van de kudden van grootvee, namelijk de uiterlijke goedheden van de naastenliefde, nrs. 2566, 5913, 6048.

7961. Gelijk als gijlieden gesproken hebt; dit betekent volgens de wil, zoals in nr. 7959.

7962. En gaat; dat dit betekent opdat zij zich in elk geval verwijderen, staat vast uit de betekenis van heengaan, namelijk zich verwijderen; en omdat het opnieuw wordt gezegd, wordt er aangeduid dat zij zich in elk geval zouden verwijderen.

7963. En zegent ook mij; dat dit betekent opdat zij tussenkomst verlenen, staat vast uit de betekenis van zegenen, dus tussenkomst verlenen, want zegenen betekent hier, dat zij voor hem zouden smeken; dat smeken voor farao is tussenkomst verlenen, zie de nrs. 7396, 7462.

7964. En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land; dat dit betekent dat zij uit afkeer en vrees erop aandrongen dat zij zich zouden verwijderen, staat

vast uit de betekenis van sterk worden op het volk door te haasten hen heen te zenden, namelijk erop aandringen dat zij zich zouden verwijderen; dat het uit afkeer en vrees is, is duidelijk, want zij die in het louter valse vanuit het boze zijn, hebben dermate afkeer van hen die in het ware vanuit het goede zijn, dat zij zelfs niet hun tegenwoordigheid kunnen uithouden; vandaar komt het, dat zij die in het boze zijn, zich diep in de hel werpen volgens de hoedanigheid en de hoeveelheid van het boze, om maar ver van het goede verwijderd te zijn, en dit niet alleen uit afkeer, maar ook uit vrees, want in de tegenwoordigheid van hen worden zij gemarteld.

7965. Omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven; dat dit betekent zo de hel voor hen, staat vast uit de betekenis van sterven, dus de hel; dat de dood in de geestelijke zin de hel is, zie de nrs. 5407, 6119.

7966. En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, dat dit de eerste staat van het ware vanuit het goede betekent, waarin niets van het valse is, staat vast uit de betekenis van het deeg, namelijk het ware uit het goede; met het meel immers en de tarwebloem wordt het ware aangeduid, met het deeg, dat daaruit is, het goede van het ware en met het brood, dat uit het deeg is, wordt het goede van de liefde aangeduid; wanneer met het brood het goede van de liefde wordt aangeduid, dan worden met de overige dingen, dus met het meel en met het deeg, de goedheden en de waarheden in hun orde aangeduid.; dat het brood het goede van de liefde is, zie de nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; en uit de betekenis van voordat het gedeseemd was, namelijk waarin niets van het valse is; dat de zuurdesem het valse is, zie nr. 7906.

Dat dit hier de eerste staat is, namelijk toen zij bevrijd werden, is duidelijk, omdat er wordt gezegd dat het volk dat deeg droeg, dus toen zij vertrokken; de tweede staat echter wordt beschreven in het volgende 39ste vers, daarmee dat zij het deeg bakten dat zij uit Egypte hadden meegebracht, tot ongezuurde koeken, omdat het niet gedeseemd was, waarmee wordt aangeduid dat uit het ware van het goede opnieuw het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was.

Dit zijn de beide staten waarin degenen die van de geestelijke Kerk zijn, door de Heer worden gehouden, wanneer zij in het goede zijn: de eerste, dat zij uit het goede, dat van de wil is, het ware zien en denken; de tweede, dat zij uit dat huwelijk van het goede en het ware dingen voortbrengen en die, door deze te willen en te doen, opnieuw goede dingen worden en zo steeds maar voort; zulke voortbrengingen en afleidingen zijn er bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; dit vertoont zich in de geestelijke wereld uitbeeldend zoals een boom met bladeren en vruchten; de bladeren daar zijn de waarheden, de vruchten zijn de goedheden van het ware, de zaden zijn de goedheden zelf, waaruit de overige dingen zijn.

7967. Hun baktroggen gebonden in hun klederen; dat dit de verkwikkingen van de aandoeningen zijn die de waarheden aankleven, staat vast uit de betekenis van de baktroggen, namelijk de verkwikkingen van de aandoeningen, nr. 7356; uit de betekenis van geboden worden, dus aankleven, en uit de betekenis van de klederen die de waarheden zijn, nrs. 1073, 2576, 4545, 4763, 5248, 5319, 5954, 6914, 6918.

Wat de verkwikkingen van de aandoeningen zijn, die de waarheden aankleven, moet worden gezegd: alle waarheden die bij de mens binnentreden, zijn verbonden met enige verkwikking, want waarheden zonder verkwikking zijn niet van enig leven; uit de verkwikkingen die met de waarheden zijn verbonden, wordt onderkend hoe het gesteld is met de waarheden bij de mens; indien het de verkwikkingen zijn van boze aandoeningen, dan is het daarmee boos gesteld; indien het echter verkwikkingen zijn van goede aandoeningen, is het daarmee goed gesteld; de engelen immers die bij de mens zijn, vloeien aanhoudend in met goede aandoeningen en dan wekken zij de waarheden op die ermee zijn verbonden; andersom

eveneens; indien de waarheden niet met de goede aandoeningen zijn verbonden, dan arbeiden de engelen tevergeefs om die dingen op te wekken die van het geloof en van de naastenliefde zijn.

Hieruit kan vaststaan wat er wordt verstaan onder de verkwikkingen van de aandoeningen die de waarheden aankleven en deze worden daarmee aangeduid, dat de baktrogen waren gebonden in hun klederen.

7968. Op hun schouder; dat dit betekent volgens alle macht, staat vast uit de betekenis van de schouder, dus alle macht, waarover de nrs. 1085, 4931-4937.

7969. vers 35, 36. *En de zonen Israëls deden volgens het woord van Mozes en zij vroegen de Egyptenaren vaten van zilver en vaten van goud en klederen. En Jehovah gaf het volk genade in de ogen van de Egyptenaren en zij leenden aan hen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren.*

En de zonen Israëls deden volgens het woord van Mozes, betekent dat zij gehoorzaamden aan het Goddelijk Ware; en zij vroegen van de Egyptenaren vaten van zilver en vaten van goud en klederen, betekent de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, afgenomen van de bozen die van de Kerk zijn en die moeten worden toegekend aan de goeden die daarvandaan zijn; en Jehovah gaf het volk genade in de ogen van de Egyptenaren, betekent de vrees van hen die verdoemd zijn, voor degenen die van de geestelijke Kerk zijn; en zij leenden aan hen, betekent dat zij werden overgedragen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren, betekent dat zij die in de verdoemenis zijn, van zulke zaken geheel en al verwoest werden.

7970. Er wordt daarvan afgezien om deze dingen ten aanzien van de afzonderlijke dingen te ontvouwen, omdat zij tevoren tweemaal zijn ontvouwd, namelijk in (Exodus 3:21,22), nrs. 6914 tot 6920; en bij het voorgaande hoofdstuk (Exodus 11:2,3), nrs. 7768 tot 7773.

7971. vers 37-39. *En de zonen Israëls reisden uit van Rameses tot Sukkoth, ongeveer zeshonderdduizend man te voet, mannen alleen, vrouwen en kleine kinderen niet meegerekend. En ook vele gemengde schare klom op met hen en kleinvee en grootvee, een zeer zware verwerving. En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte meegebracht hadden, ongezuurde koeken, omdat het niet gedeseemd was, omdat zij van Egypte uitgedreven waren en niet vertoeven konden en ook niet proviand voor zich hadden gemaakt.*

En de zonen Israëls reisden uit van Rameses tot Sukkoth, betekent de eerste staat van de uittocht en de hoedanigheid ervan, omtrent zeshonderdduizend mannen te voet, betekent alle dingen van het ware en het goede van het geloof in één samenvatting, betekent het goede van de onschuld; behalve het kleine kind, betekent het goede van de onschuld; en ook vele gemengde schare, betekent vormen van ware dingen die niet echt zijn; klom op met hen, betekent die toegevoegd waren; en kleinvee en groot vee, een zeer zware verwerving, betekent het goede dat verworven was door het innerlijk en uiterlijk ware in grote voorraad; en zij bakten het deeg dat zij uit Egypte hadden meegebracht, ongezuurde koeken, betekent dat vanuit het ware van het goede opnieuw het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was; omdat het niet gedeseemd was, betekent omdat het ware uit het goede niets van het valse in zich had; omdat zij van Egypte uitgedreven waren en niet blijven konden, betekent omdat zij verwijderd waren van hen die in het valse vanuit het boze waren; en ook niet proviand voor zich hadden gemaakt, betekent dat zij geen andere ondersteuning uit het ware en het goede bij zich hadden.

7972. En de zonen Israëls reisden uit Rameses tot Sukkoth; dat dit de eerste staat van de uittocht en de hoedanigheid ervan betekent, staat vast uit de betekenis van reizen, namelijk de orde en de inzettingen van het leven, nrs. 1293, 3335, 4882, 5493, 5605; vandaar zijn de reien van de zonen Israëls waarover in Exodus wordt gehandeld, de staten van het leven en de veranderingen ervan, van het eerste tot het laatste; hier wordt dus met de reis van Rameses tot Sukkoth, de eerste staat en de hoedanigheid ervan aangeduid; namen immers van plaatsen, zoals eveneens van personen, betekenen allemaal dingen en de hoedanigheden ervan, nrs. 768, 1224, 1264, 1876, 1888, 3422, 4298, 4310, 4442, 5095, 6516.

7973. Omtrent zeshonderdduizend mannen te voet; dat dit alle dingen van het ware en het goede van het geloof in één samenvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zeshonderdduizend, namelijk alle dingen van het geloof in één samenvatting; dit getal rijst immers op uit zes en eveneens uit twaalf en twaalf betekent alle dingen van het geloof en van de naastenliefde, nrs. 577, 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913; vandaar komt het, dat de zonen van Jakob er twaalf waren en dat hun nakomelingen zijn onderscheiden in evenzovele stammen en eveneens dat door de Heer twaalf discipelen werden aangenomen, namelijk opdat zij alle dingen van het geloof en de naastenliefde zouden uitbeelden; ten aanzien van de stammen, zie de nrs. 3858, 3862, 3913, 3926, 4060, 6335, 6337, 6640, 7836, 7891; ten aanzien van de discipelen, de nrs. 3354, 3488, 5858, 6397; dat hier zeshonderdduizend eendere dingen betekent, komt omdat een groter en een kleiner, of een vermenigvuldigd of gedeeld getal, iets eenders insluit als de enkelvoudige getallen waaruit het is samengesteld, nrs. 5291, 5335, 5708, dit blijkt duidelijk uit het getal twaalf, hetzij dit gedeeld is tot zes of vermenigvuldigd tot tweeënzeventig of tot 144, dus twaalf maal twaalf, of tot 12000 of tot 144000, het betekent iets eenders; zoals 144000 bij Johannes: *'Ik hoorde het getal der gezegenden, honderdvierenveertigduizend, gezegeld uit elke stam van Israël; uit elke stam twaalfduizend'*, (Openbaring 7:4,5 e.v.).

Hier worden onder de zonen Israëls niet de zonen Israëls verstaan en niet onder stammen de stammen, noch onder het getal een getal, maar zulke dingen die in de innerlijke zin liggen, namelijk alle dingen van het geloof en van de naastenliefde en zo onder iedere stam in het bijzonder één geslacht of één klasse, volgens de dingen die zijn ontvouwd bij de hoofdstukken 29 en 30 van Genesis.

Bij dezelfde: *'Ziet, het Lam staande op de berg Zions en met Hem 144000, hebbende de Naam van Zijn Vader geschreven op hun voorhoofden. Zij zongen een nieuw gezang voor de troon en niemand kon het gezang leren, dan de 144000 gekochten van de aarde; dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook heengaat; dezen zijn gekocht van de mensen, de eerstelingen van God en het Lam'*, (Openbaring 14:1,3,4).

Uit deze beschrijving blijkt, dat degenen die in de naastenliefde zijn, worden verstaan onder de 144000; en eveneens blijkt dat dit getal slechts de staat en de hoedanigheid aanduidt; dat getal duidt immers iets eenders aan als twaalf, want het ontstaat uit 12000 en 12 met elkaar vermenigvuldigd; iets eenders als het kleinere getal 144, dus 12 maal 12.

Bij dezelfde: *'Hij mat de muur van het heilige Jeruzalem, neerdalend van God uit de hemel, 144 ellen, zijnde de maat eens mensen, dat wil zeggen, eens engels'*, (Openbaring 21:2,17); dat de muur van het heilige Jeruzalem niet een muur is maar in de geestelijke zin het ware van het geloof is die de geloofszaken van de Kerk verdedigt, zie nr. 6419; vandaar wordt eveneens gezegd dat hij 144 ellen was; dat dit zo is, blijkt duidelijk, want er wordt gezegd dat die maat eens mensen, dat is, eens engels is; met de mens en met de engel wordt immers alles van het ware en het goede van het geloof aangeduid.

En het blijkt eveneens uit de twaalf kostbare stenen waaruit het fundament van de muur was en uit de twaalf poorten waarvan een elk een parel was, vers 19 tot 21; met de kostbare stenen

worden immers de geloofswaarheden aangeduid die vanuit het goede van de naastenliefde zijn, nrs. 643, 3720, 6426; eender met de poort en eveneens met de parel.

Daaruit nu staat vast dat een kleiner en een groter getal iets eenders aanduidt als het enkelvoudige getal, waaruit het is opgebouwd.

Dat alle getallen in het Woord geen getallen betekenen, zie de nrs. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265, 6175.

Hieruit kan nu worden gezien dat door het getal van de zeshonderdduizend mannen die van Egypte uitgingen, ook andere dingen worden aangeduid.

Dat dit getal die andere dingen betekent, kan nauwelijks iemand geloven; de oorzaak ervan is dat het historisch is en elk historisch gegeven houdt het gemoed voortdurend in de uiterlijke en uitwendige zin en trekt het weg van de innerlijke zin; toch betekent dat getal eveneens zulke dingen als eerder vermeld, want er is zelfs niet één woordje, ja ook niet één jota of één haaltje in het Woord, dat niet in zich heilig is, omdat het in zich het heilige behelst; dat in het historische alleen, niet het heilige is, ziet iedereen.

7974. Behalve het kleine kind; dat dit het goede van de onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het kleine kind, namelijk het goede van de onschuld, nrs. 430, 1616, 2126, 2305, 3183, 3494, 4797, 5608.

7975. En ook vele gemengde schare; dat dit de goede en de ware dingen betekent die niet echt zijn, staat vast uit de gemengde schare, dus de niet echte goede en ware dingen; want wanneer door de zonen Israëls de echte goedheden en waarheden worden uitgebeeld, die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 7957, worden met de hen begeleidend gemengde schare de niet echte ware en goede dingen aangeduid.

Met hen immers die van de geestelijke Kerk zijn, is het als volgt gesteld: zij hebben echte waarheden en goedheden en zij hebben niet echte waarheden en goedheden; de mens van de geestelijke Kerk immers heeft geen doorvatting van het goede en het ware, maar hij erkent en gelooft de dingen die de leerstellingen van zijn Kerk leren, als het goede en ware; vandaar komt het dat hij in zeer vele niet echte ware dingen is, dus ook in eendere goedheden, want de goedheden hebben hun hoedanigheid van de waarheden.

Dat de geestelijken in zeer vele niet echte ware dingen zijn, zie de nrs. 2708, 2715, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3240, 3241, 3246, 3833, 4402, 4788, 5113, 6289, 6500, 6639, 6865, 6945, 7233; dat zij vandaar niet-zuivere waarheden hebben, nr. 6427; niettemin worden zij door de Heer voor het grootste deel in echte goedheden gehouden, wat plaatsvindt door de invloeiing door de innerlijke dingen, nr. 6499; en dan worden de niet echte waarheden en goedheden daarvan gescheiden en naar de zijden geworpen; dit wordt aangeduid met de zeer vele gemengde schare.

Eender worden daarmee aangeduid, degenen die van de Kerk zijn, maar niet binnen de Kerk, zoals de heidenen, die onderling in gehoorzaamheid en wederzijdse liefde samenleven; die hebben ook niet echte waarheden omdat zij het Woord niet hebben; dezen en ook de niet echte waarheden zelf, worden eveneens met de grote schare aangeduid, bij Johannes: 'Ik hoorde het getal der gezegenden, honderdvierenveertigduizend gezegelden uit elke stam van Israël; na deze zag ik, toen, ziet, een grote schare welke niemand tellen kon, uit alle natie en stammen en volken en talen, staande voor de Troon en voor het Lam, bekleed met witte lange klederen en palmen in hun handen', (Openbaring 7:4,9).

7976. Klom op met hen; dat dit betekent die toegevoegd waren, staat vast uit de betekenis van met hen opklimmen, wanneer het wordt gezegd van de goede en de ware dingen, namelijk dat zij waren toegevoegd; want de niet echte waarheden en goedheden worden weliswaar

gescheiden van de echte bij de geestelijke mens, maar zij worden niet weggenomen; zij blijven toegevoegd aan de zijde waarheen zij geworpen zijn, nr. 7975.

Eender is het gesteld met de Kerk van de Heer onder de natiën die niet echte waarheden hebben; die worden in de hemel ook toegevoegd aan hen die in de echte waarheden en goedheden zijn.

7977. En kleinvee en grootvee, een zeer zware verwerving; dat dit het goede betekent, dat verworven is door het innerlijk en uiterlijk ware, in veel voorraad, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, te weten het innerlijk goede en uit de betekenis van de kudde van grootvee, namelijk het uiterlijk goede, nrs. 2566, 5913, 6048, 7960; dat het verworven was, wordt aangeduid met de verwerving; al het goede immers bij degenen die van de geestelijke Kerk zijn, is verworven door het ware, want zonder het ware dat van het geloof is, weten zij niet wat het geestelijk ware is, noch wat het geestelijk goede is.

Zij kunnen weliswaar weten wat het burgerlijk ware is en ook het zedelijk ware en tevens de goede dingen ervan, omdat deze stroken met de zaken die in de wereld zijn; daarom hebben zij daarover een doorvatting, maar het geestelijk ware en het goede ervan strookt niet met wereldse zaken, ja wijken zelfs in verscheidene dingen geheel en al daarvan af en daarom moeten zij daarover worden onderricht.

Dit is gezegd opdat men zal weten dat al het goede dat bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, verworven moet worden door het ware.

Dat zeer zwaar is, in veel voorraad, is duidelijk.

7978. En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte hadden meegebracht, ongezuurde koeken; dat dit betekent dat uit het ware vanuit het goede opnieuw het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was, staat vast uit de betekenis van bakken, wanneer het wordt gezegd van het ware van het goede, dat wordt aangeduid met het deeg, dus voortbrengingen; uit de betekenis van het deeg, te weten het ware van het goede, nr. 7966; en uit de betekenis van de ongezuurde koeken, namelijk het goede waarin niets van het valse is; dat het ongezuurde de zaken zijn die zonder het valse zijn, zie de nrs. 2342, 7906.

Dat dit de tweede staat is van het ware uit het goede, waarin zij waren toen zij bevrijd waren, zie de nrs. 7966, 7972.

Dat de koeken de goede dingen zijn, komt omdat zij brood zijn en brood in de innerlijke zin is het goede van de liefde, waarover de nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5015; maar het brood van de koeken wordt hierin onderscheiden van het gewone brood, dat met het brood van de koeken het goede van de liefde jegens de naaste wordt aangeduid, dus het geestelijk goede en met het gewone brood het goede van de liefde tot de Heer wordt aangeduid, dus het hemels goede.

Dit geestelijk goede werd aangeduid met het spijsoffer, dat met het slachtoffer op het altaar werd geofferd en verbrand; het spijsoffer immers werd gebakken tot koeken en tot vlaaien, zoals kan vaststaan uit (Exodus 29:2,3,23,24,37; Leviticus 2:2; 6:13,14; Numeri 6:15,19; 15:18-21).

Iets eenders werd aangeduid met de twaalf toonbroden, die ook tot koeken werden gebakken, waarover bij Mozes: *‘Gij zult meelbloem nemen en die bakken tot twaalf koeken; van twee tienden zal één koek zijn; en gij zult ze in twee rijen leggen, zes in een rij, op de reine tafel, voor Jehovah; en op de rij zult gij zuivere wierook geven en het zal zijn tot broden ter gedachtenis, een vuuroffer voor Jehovah’*, (Leviticus 24:5-9).

Hieruit kan vaststaan, dat de broden het heilige betekenden, want anders zou zoiets nooit geboden zijn; en omdat zij het heilige betekenden, worden zij ook de heiligheid der heiligheden genoemd, zie vers 9; maar door deze broden werd het goede van de hemelse

liefde aangeduid en daarmee dat zij gebakken werden tot koeken, werden de goedheden van de geestelijke liefde aangeduid.

Hieruit en uit hetgeen hiervoor is aangevoerd, kan vaststaan dat iets eenders onder het brood in het Heilig Avondmaal wordt verstaan.

7979. Omdat het niet gedeseemd was; dat dit betekent, omdat het ware uit het goede niets van het valse in zich had, staat vast uit de betekenis van het deeg, waarvan wordt gezegd dat het niet gedeseemd was, namelijk het ware van het goede, nr. 7966; en uit de betekenis van niet gedeseemd, dus zonder het valse, nrs. 2342, 7906.

7980. Omdat zij van Egypte uitgedreven waren en niet vertoeven konden; dat dit betekent, aangezien zij verwijderd waren van hen die in het valse vanuit het boze waren, staat vast uit de betekenis van uitgedreven worden, dus verwijderd worden; want degene die wordt uitgedreven, wordt verwijderd, nr. 7964; uit de betekenis van Egypte, namelijk zij die in het valse vanuit het boze zijn, waarover eerder; en uit de betekenis van niet kunnen vertoeven, namelijk de noodzaak van de verwijdering.

7981. En ook niet proviand voor zich hadden gemaakt; dat dit betekent dat zij geen andere ondersteuning uit het ware en het goede bij zich hadden, dan die welke wordt aangeduid met het niet gedeseemde deeg – en dat dit het ware van het goede is, waarin niets van het valse is, zie nr. 7966 – staat vast uit de betekenis van het proviand of de teerkost, namelijk de ondersteuning vanuit het ware en het goede, nrs. 5490, 5953.

7982. *vers 40-42. En het verblijf van de zonen Israëls, de tijd die zij gewoond hebben in Egypte, was dertig en vierhonderd jaren. En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren en het geschiedde op deze zelfde dag, al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit. Een nacht van waken was deze voor Jehovah, om hen uit het land van Egypte uit te leiden; deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen, voor al de zonen Israëls tot hun geslachten.*

En het verblijf van de zonen Israëls, de tijd die zij gewoond hebben in Egypte, betekent de duur van de bestokingen; dertig jaren en vierhonderd jaren, betekent de hoedanigheid en de staat ervan; en het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, betekent de tijd van de Komst van de Heer toen zij werden bevrijd; en het geschiedde op deze zelfde dag, betekent dat het toen was; al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit, betekent dat zij die in het ware en het goede waren en daar toch werden vastgehouden, werden losgemaakt; een nacht van waken was deze voor Jehovah, betekent de tegenwoordigheid van de Heer bij hen die in het ware en het goede zijn en bij hen die in het boze en daaruit in louter het valse zijn; om hen uit het land van Egypte uit te leiden, betekent de bevrijding uit de geestelijke gevangenschap; deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen en betekent dat zij toen werden afgehouden van al het valse en boze, voor al de zonen Israëls tot hun geslachten, betekent degenen die van de geestelijke Kerk zijn bij wie het goede vanuit het ware en het ware vanuit het goede is.

7983. En het verblijf van de zonen Israëls, de tijd die zij gewoond hebben in Egypte; dat dit de duur van de bestokingen betekent, staat vast uit de betekenis van het verblijf of het wonen, namelijk de staat van het leven, nrs. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051, hier de staat van de bestokingen, want dit is de staat van het leven waarover nu wordt gehandeld en dit wordt aangeduid met het getal dertig en vierhonderd jaren, waarop die woorden betrekking hebben.

7984. Dertig jaren en vierhonderd jaren; dat dit de hoedanigheid en de staat ervan betekent, staat vast uit de betekenis van dertig, namelijk de volle staat van de overblijfselen; dat getal immers rijst op uit drie en tien met elkaar vermenigvuldigd, en met drie wordt de volle staat aangeduid, nrs. 2788, 4495, 7715 en met tien de overblijfselen, nrs. 576, 1906, 2284; wat de volle staat is, zal hierna worden gezegd; en uit de betekenis van vierhonderd, namelijk de duur van de verwoesting, nrs. 2959, 2966 en vandaar de verbinding van het ware en het goede, nr. 4341.

Dat alle getallen dingen en staten betekenen en dat het samengestelde getal iets eenders betekent als het enkelvoudige getal waaruit het is samengesteld, zie nr. 7973.

Wat betreft de verwoesting, die met vierhonderd jaren wordt aangeduid, die is tweevoudig: namelijk de verwoesting van het boze en het valse en de verwoesting van het goede en het ware; bij degenen die worden verdoemd, is het de verwoesting van het goede en het ware, maar bij hen die worden gezaligd, is het de verwoesting van het boze en het valse; verwoesten is beroven van.

Dat de bozen die van de Kerk zijn geweest, verwoest werden van al het goede en ware, is tot hiertoe getoond, want de opeenvolgende graden van de verwoesting werden aangeduid met de plagen in Egypte; maar de goeden worden verwoest ten aanzien van het boze en het valse; deze worden bij hen geleidelijk afgescheiden, dat wil zeggen, naar de zijden geworpen en de goedheden en de waarheden worden verzameld naar het midden toe; deze verzameling van het goede en het ware wordt verstaan onder de overblijfselen; en wanneer zij een volle staat van overblijfselen hebben, worden zij tot de hemel verheven; het is deze staat die met dertig wordt aangeduid en de verwoesting wordt aangeduid met vierhonderd.

De verwoesting van het boze en het valse en de invloeiing van het goede en het ware bij de goeden, vindt plaats door bestokingen en door verzoekingen, daardoor worden de valsheden en boosheden verwijderd en de goedheden en waarheden aangetrokken en wel tot de staat vol wordt.

Wat de volle staat is, moet ook in het kort worden gezegd: ieder mens die òf verdoemd òf gezaligd wordt, heeft een zekere maat die gevuld kan worden; de bozen of degenen die verdoemd worden, hebben een bepaalde maat van het boze en valse en de goeden of degenen die gezaligd worden, hebben een zekere maat van het goede en ware; deze maat wordt bij elk mens gevuld in het andere leven; voor sommigen echter is de maat groter en voor anderen kleiner; die maat wordt in de wereld verworven door de aandoeningen die van de liefde zijn; hoe meer iemand het boze en het valse heeft liefgehad, des te groter maat heeft hij zich verworven; en hoe meer iemand het goede en vandaar het ware heeft liefgehad, des te groter maat hij daarvan heeft; de grenzen en de graden van uitbreiding van die maat verschijnen duidelijk in het andere leven en die kunnen daar niet overschreden worden, maar zij kunnen gevuld worden en zij worden ook daadwerkelijk gevuld, namelijk met het goede en ware bij degenen die in deze aandoening zijn geweest en met het boze en valse bij hen die in die aandoening zijn geweest; daaruit blijkt dat die maat het vermogen is van de opname van òf het boze en valse, òf het goede en ware, dat is verworven in de wereld.

Het is deze staat die onder de volle staat wordt verstaan en met dertig wordt aangeduid.

Die staat wordt door de Heer beschreven in de gelijkenis met betrekking tot de talenten, bij (Mattheüs 25:14-31) en ten aanzien van de mina's, bij (Lukas 19:13-25) en tenslotte met deze woorden bij Mattheüs: *'Een elk die heeft, die zal gegeven worden zodat hij overvloedig zal hebben; van hem echter die niet heeft, van die zal genomen worden ook wat hij heeft'*, (Mattheüs 25:29); en bij Lukas: *'Hij zei tot degenen die bij Hem stonden: neemt van hem de mina af en geeft die aan hem die de tien mina's heeft. Zij zeiden tot Hem: Heer, hij heeft tien mina's. Ik zeg u dat een elk die heeft, zal gegeven worden; van hem echter die niet heeft, van die zal genomen worden ook wat hij heeft'*, (Lukas 19:24-26).

Dat de maat van elk mens wordt gevuld, leert de Heer ook elders bij dezelfde: *‘Geeft en u zal gegeven worden, een goede, neergedrukte, geschudde en overlopende maat zullen zij in uw schoot geven’*, (Lukas 6:38).

Hieruit blijkt nu wat er wordt verstaan onder de volle staat.

7985. Er wordt gezegd, dat het verblijf van de zonen Israëls; de tijd dat zij gewoond hebben in Egypte, dertig jaren en vierhonderd jaren is geweest en verder dat op het einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, op dezelfde dag, al de legerscharen van Jehovah van het land van Egypte uitgingen, terwijl toch het verblijf van de zonen Israëls vanaf de komst van Jakob in Egypte, tot het wegtrekken van zijn nakomelingen nu, niet meer dan de helft van die tijd is geweest, namelijk 215 jaren, zoals duidelijk blijkt uit de chronologische teksten van de Gewijde Schrift; Mozes immers was geboren uit Amram en Amram uit Kehath en Kehath uit Levi, en Kehath kwam tegelijk met zijn vader Levi in Egypte, (Genesis 46:11); de leeftijd van Kehath was 133 jaren, (Exodus 6:18) en de leeftijd van Amram, uit wie Aharon en Mozes waren, was 137 jaren, (vers 20); en Mozes was een man van 80 jaren toen hij voor farao stond, (Exodus 7:7); er wordt niet vermeld in welk jaar van Kehath’s leeftijd Amram werd geboren, noch in welk jaar van Amrams leeftijd Mozes werd geboren; maar het kan vaststaan, dat het niet 430 jaren zijn geweest, want de jaren van hun leeftijden reiken zelfs niet tot 430, maar tot 350; dit kan men weten als men de 133 levensjaren van Kehath optelt bij de 137 levensjaren van Amram en deze bij de 80 jaren van Mozes toen hij voor farao stond; te minder indien de jaren van hun geboorten worden opgeteld; dat het 215 jaren zijn geweest, kan men uit de chronologie zien.

Maar vanaf de komst van Abraham in Egypte tot de uittocht van de zonen Israëls, zijn 430 jaren geweest, waarover men ook de chronologie kan raadplegen.

Daaruit nu kan vaststaan dat onder 430 jaren hier de volledige periode van tijd vanaf Abraham wordt verstaan en niet vanaf Jakob.

Dat deze jaren werden aangeduid en de jaren van het verblijf van de zonen Israëls in Egypte worden genoemd, is ter wille van de innerlijke zin, waarin met die de volle staat en de duur van de verwoesting wordt aangeduid van hen die van de geestelijke Kerk waren en in de lagere aarde werden vastgehouden tot aan de Komst van de Heer en toen werden bevrijd, nrs. 6854, 6914, 7035, 7091, 7828, 7932a.

7986. En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren; dat dit de tijd van de Komst van de Heer betekent, toen zij werden bevrijd, staat vast uit de betekenis van dertig en vierhonderd jaren, dus de volle staat en de duur van de verwoesting of van de bestoking van degenen die van de geestelijke Kerk waren en in de lagere aarde werden vastgehouden tot aan de Komst van de Heer en toen werden bevrijd, nrs. 7985, 6854, 6914, 7035, 7091, 7828, 7932a; vandaar betekent ten einde van die jaren, de tijd van de Komst van de Heer, toen zij werden bevrijd.

7987. En het geschiedde op deze zelfde dag; dat dit betekent dat het toen was, staat vast uit de betekenis van de dag, dus de staat, nrs. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 7680; vandaar is op dezelfde dag, in die staat, dus toen, namelijk toen de Komst van de Heer daar was, die wordt aangeduid met ten einde van dertig en vierhonderd jaren en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk waren, die daarmee wordt aangeduid dat al de legerscharen van Jehovah uit het land van Egypte uitgingen.

7988. Al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit; dat dit betekent dat zij die in het ware en het goede waren en toch daar werden vastgehouden, werden bevrijd, staat vast uit de betekenis van uit het land van Egypte uitgaan; dus uit de bestokingen bevrijd worden; dat uitgaan is bevrijd worden is duidelijk; en dat het land van Egypte de bestokingen

en de aanvallen zijn, zie nr. 7278; en uit de betekenis van de legerscharen van Jehovah, namelijk het ware en het goede dat van de geestelijke Kerk is, dus degenen die daarin zijn, nrs. 3448, 7236.

Dat het ware en het goede de legerscharen van Jehovah zijn, staat vast bij Daniël:

‘Er ging uit één hoorn van het kleine van de geitenbok en hij groeide zeer naar het zuiden en naar de opgang en naar het sierlijke en hij groeide tot aan het leger der hemelen en hij wierp ter aarde neder van het leger en van de sterren en hij vertrad ze. Ja zelfs verhief hij zich tot aan de vorst des legers; en het leger werd overgegeven op het gedurig offer tot de overtreding, omdat hij de waarheid ter aarde nederwierp. Toen hoorde ik één heilige spreken: Tot hoelang wordt en het heilige en het leger gegeven tot vertreding? Hij zei tot mij: Tot aan de avond en de morgen, tweeduizenddriehonderd; dan zal het heilige gerechtvaardigd worden’, (Daniël 8:9-14); hier blijkt het duidelijk dat de legerscharen de waarheden en de goedheden zijn; er wordt immers gezegd, dat hij ter aarde nederwierp van het leger en van de sterren en daarna dat hij de waarheid ter aarde nederwierp en dat het leger ter vertreding zou zijn tot aan de avond en de morgen, dat wil zeggen, tot de Komst van de Heer.

Omdat de waarheden en de goedheden de legerscharen van Jehovah zijn, worden daarom de engelen Zijn legerscharen genoemd, zoals in boek Koningen 1: *‘Micha de profeet zei: Ik zag Jehovah zittende op Zijn troon en het algehele leger der hemelen staande naast Hem’*, (1 Koningen 22:19).

En bij David: *‘Zegent Jehovah, Zijn engelen, machtigen in sterkte, zegent Jehovah, al Zijn legerscharen, Zijn dienaars’*, (Psalm 103:20); de engelen worden legerscharen genoemd naar de ware en de goede dingen waarin zij zijn; ook werden niet alleen de engelen de legerscharen van Jehovah genoemd, maar ook de schijnselgevers van de hemel, zoals de zon, de maan en de sterren; en wel omdat met de zon het goede van de liefde werd aangeduid, met de maan het goede van het geloof en met de sterren de erkentissen van het goede en het ware; dat die schijnselgevers legerscharen worden genoemd, blijkt in het boek Genesis: *‘Volbracht zijn de hemelen en de aarde en al hun legerscharen’*, (Genesis 2:1), waar onder de legerscharen alle schijnselgevers van de hemel worden verstaan, maar in de innerlijke zin, waarin gehandeld wordt over de nieuwe schepping van de mens, worden de ware en de goede dingen verstaan.

Evenzo bij David: *‘Looft Jehovah, al Zijn engelen, looft Hem, al Zijn legerscharen, looft Hem, zon en maan, looft Hem, alle gij sterren des lichts’*, (Psalm 148:2,3); dat de zon het goede van de liefde is en de maan het goede van het geloof, zie de nrs. 1529, 1530, 2441, 2495, 4060, 4696, 5377, 7083; en dat de sterren de erkentissen van het goede en het ware zijn, nrs. 1808, 2120, 2495, 2849, 4697.

Dat de zon, de maan en de sterren de goede en de ware dingen betekenen, komt omdat de Heer in de hemel de Zon is voor de hemelsen en de Maan voor de geestelijken, nrs. 1521, 1529-1531, 3636, 3643, 4300, 4321m 5097, 7078, 7083, 7171, 7173 en omdat de woonplaatsen van de engelen blinken zoals de sterren, volgens de teksten bij Daniël: *‘Dan zullen de inzichtsvollen blinken zoals de glans des uitpansels en zij die velen rechtvaardigen, zoals de sterren, tot in de eeuw en de eeuwigheid, (Daniël 12:3).*

Omdat de engelen krachtens het ware en goede de legerscharen van Jehovah worden genoemd en eveneens de zon, de maan en de sterren zo worden genoemd en omdat al het ware en goede uit de Heer voortgaat, wordt daarom de Heer in het Woord Jehovah Zebaoth of van de legerscharen genoemd, nr. 3448.

Hij wordt ook zo genoemd omdat Hij voor de mens tegen de hellen strijdt.

Hieruit kan nu vaststaan wat in de innerlijke zin wordt verstaan onder de legerscharen van Jehovah.

Dat de zonen van Jakob die uit Egypte uitgingen, die niet waren, maar die hebben uitgebeeld, blijkt uit hun leven in Egypte, namelijk dat zij Jehovah niet hebben gekend, zelfs niet eens Zijn Naam, voordat deze aan Mozes werd aangeduid uit het braambos, (Exodus 3:13-16); en verder dat zij evenzeer als de Egyptenaren, aanbidders van het kalf waren, zoals men kan opmaken uit (Exodus 32); en verder uit hun leven in de woestijn, namelijk dat zij zodanig waren dat zij niet in het land Kanaän konden worden binnengeleid; dus waren zij allesbehalve de legerscharen van Jehovah.

7989. Een nacht der bewakingen was deze voor Jehovah; dat dit de tegenwoordigheid van de Heer betekent bij hen die in het ware en het goede zijn en bij hen die in het boze en daaruit in louter het valse zijn, staat vast uit de betekenis van de nacht, namelijk de staat van de verdoemenis, nr. 7851; en uit de betekenis van de bewakingen voor Jehovah, namelijk de tegenwoordigheid van de Heer en vandaar de bescherming; door de tegenwoordigheid van de Heer immers worden degenen verlicht die in het goede en daaruit in het ware zijn en worden degenen verblind die in het boze en daaruit in het valse zijn; verder worden door de tegenwoordigheid van de Heer degenen uit de verdoemenis uitgeleid die tot de hemel verheven moeten worden, want zij worden door de Heer afgehouden van het boze en gehouden in het goede en wel met een sterke kracht; en door de tegenwoordigheid van de Heer worden ook degenen in de verdoemenis geleid die in de hel geworpen moeten worden, want zij zijn volgens de graad van de tegenwoordigheid van de Heer in het boze, nrs. 7926, 7643; vandaar nu komt het, dat die staat en die tijd de nacht der bewakingen voor Jehovah worden genoemd.

De tegenwoordigheid van de Heer wordt beschreven met de wolkkolom overdag en de vuurkolom 's nachts, om hen te leiden, (Exodus 13:21); en de tegenwoordigheid zowel bij hen die in het goede en het ware zijn, als bij hen die in het boze en het valse zijn, daarmee dat die kolom zich stelde tussen het legerkamp van Israël en het legerkamp van de Egyptenaren. En dat, toen Jehovah van daar heenzag tot het legerkamp van de Egyptenaren, dezen werden ondergedompeld in de zee Suph, (Exodus 14:19,20,24-27).

7990. Om hen uit het land van Egypte uit te leiden; dat dit de bevrijding uit de geestelijke gevangenschap betekent, staat vast uit de betekenis van uitleiden, dus bevrijden; en uit de betekenis van het land van Egypte, namelijk waar zij werden gekweld door de bozen, dus waar zij in een geestelijke gevangenschap waren, nrs. 6854, 6914, 7035, 7091, 7828, 7932a, 7985.

Van degenen wordt gezegd dat zij in geestelijke gevangenschap zijn en die ten aanzien van hun innerlijk door de Heer in het goede en ware worden gehouden, maar ten aanzien van de uiterlijke dingen door de hel in het boze en het valse, waarvandaan er strijd is van de uiterlijke mens met de innerlijke.

In deze staat worden degenen gehouden die bestookt worden en dan strijdt de Heer door invloeiing door het innerlijke voor hen tegen de toestroom van het boze en het valse uit de hellen, zij worden dan als het ware gevangengehouden, want door de invloeiing uit de Heer willen zij in het goede en het ware zijn, maar door de toestroom uit de hellen schijnt het hun dan toe dat zij het niet kunnen.

Deze strijd vindt plaats met het doel dat de uiterlijke mens tot gehoorzaamheid aan de innerlijke zal worden gebracht en zo de natuurlijke dingen worden ondergeordend aan de geestelijke.

7991. Deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen; dat dit betekent dat zij toen werden afgehouden van al het valse en boze, staat vast uit wat eerder in nr. 7989 is gezegd, over de nacht der bewakingen voor Jehovah.

7992. Voor al de zonen Israëls tot hun geslachten; dat dit degenen betekent van de geestelijke Kerk bij wie het goede vanuit het ware en het ware vanuit het goede is, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen eerder; en uit de betekenis van de geslachten, dus de dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn, nrs. 2020, 2584, 6239; dus bij wie het goede uit het ware en het ware uit het goede is; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn, worden door het ware dat van het geloof is, binnengeleid tot het goede dat van de naastenliefde is; maar wanneer zij zijn binnengeleid, dan worden zij vanuit het goede tot de ware dingen geleid. Zij die vanuit het goede tot het ware worden geleid, zijn degenen die de innerlijke Kerk samenstellen; degenen echter die door het ware tot het goede worden binnengeleid, zijn degenen die de uiterlijke Kerk samenstellen.

7993. vers 43-49. *En Jehovah zei tot Mozes en Aharon; dit is de inzetting van Pesach: Alle zoon van de vreemde zal dat niet eten. En alle knecht van een man, een koop van zilver en gij zult hem besnijden, dan zal hij dat eten. De bijwoner en de huurling zal dat niet eten. In één huis zal het gegeten worden; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; en gij zult niet een been erin breken. De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen. En wanneer met u een vreemdeling verkeert en Jehovah de Pesach houden zal, hem zal alle manlijke besneden worden en dan zal hij toetreden om dat te houden en hij zal zijn zoals een ingeborene van het land; en alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten. Eén wet zal er zijn voor de ingeborene en voor de vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u.*

En Jehovah zei tot Mozes en Aharon, betekent de inlichting door het Goddelijk Ware; dit is de inzetting van Pesach, betekent de wetten van de orde voor hen die van de verdoemenis en de bestokingen zijn bevrijd; alle zoon van de vreemde zal dat niet eten, betekent degenen die niet in het ware en goede zijn, dat zij van hen gescheiden zijn; en alle knecht van een man, betekent de nog natuurlijke mens; een koop van zilver, betekent die mens die enig geestelijk ware heeft; en gij zult hem besnijden, betekent de zuivering van de vuile liefden; dan zal hij dat eten betekent dat hij met hen zal zijn; de bijwoner en de huurling zal dat niet eten, betekent dat zij die vanuit een natuurlijke inborst alleen het goede doen, en zij die het doen ter wille van gewin, niet met hen zullen zijn; in één huis zal het gegeten worden, betekent de vergezelschapping van de overeenkomende goedheden, opdat zij tezamen één goede maken; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden, betekent dat dit goede niet vermengd zal worden met het goede van een ander; en gij zult niet een been in hetzelfde breken, betekent het wetenschappelijk ware, dat het ook ongerept zal zijn; de gehele schare van Israël, zij zullen dat doen, betekent dat die wet van de orde is voor allen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn; en wanneer met u een vreemdeling verkeert, betekent hen die in het ware en het goede van de Kerk zijn onderricht en dit hebben opgenomen; en Jehovah de Pesach houden zal, betekent indien hij met hen tezamen wil zijn; hem zal alle manlijke besneden worden, betekent dat het ware van hem ontsmet moet worden van de onzuivere liefden; en dan trede hij toe om dat te houden, betekent dat hij dan met hen zal zijn; en hij zal zijn zoals een ingeborene van het land, betekent dat hij is opgenomen zoals hij die in dat ware en goede is en gezuiverd is van de vuile liefden; en alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten, betekent dat degene die in de liefde van zich en van de wereld is, niet tezamen kan zijn; één wet zal er zijn voor de ingeborene en voor de vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u, betekent dat hij die, wanneer hij onderricht is, het ware en goede van de Kerk opneemt en daarnaar leeft, zal zijn, zoals hij die, wanneer hij tevoren is onderricht, binnen de Kerk is en een leven leidt dat strookt met de geboden van het geloof en van de naastenliefde.

7994. En Jehovah zei tot Mozes en Aharon; dat dit de inlichting door het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zei, wanneer er wordt gehandeld over de inzettingen van de Kerk, dus de inlichting of het onderricht, nrs. 7186, 7267, 7304, 7380, 7517, 7769, 7793, 7825; en uit de uitbeelding van Mozes en Aharon, namelijk het Goddelijk Ware: Mozes innerlijk en Aharon uiterlijk, nrs. 7009, 7010, 7089, 7382.

7995. Dit is de inzetting van Pesach; dat dit de wetten van de orde betekent voor hen die van de verdoemenis en de bestokingen zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de inzetting, namelijk dat wat krachtens de orde is, waarover hierna; en uit de betekenis van Pesach, namelijk de tegenwoordigheid van de Heer en de bevrijding van de verdoemenis, nrs. 7093, 7867.

Wat datgene is wat van de orde is en dat met de inzetting wordt aangeduid, moet men weten dat alle inzettingen die aan de zonen Israëls bevolen werden, wetten van de orde in de uiterlijke vorm waren, maar wat zij uitbeeldden en betekenden, waren de wetten van de orde in de innerlijke vorm; de wetten van de orde zijn de waarheden die vanuit het goede zijn; de samenvatting van alle wetten van de orde is het Goddelijk Ware dat voortgaat vanuit het Goddelijk Goede van de Heer; daaruit blijkt dat het Goddelijke Zelf van de Heer in de hemel de orde is, het Goddelijk Goede het wezenlijke van de orde en het Goddelijk Ware het formele ervan.

7996. Alle zoon van de vreemde zal dat niet eten; dat dit degenen betekent die niet in het ware en het goede zijn, dat zij van hen zijn gescheiden, staat vast uit de betekenis van de vreemde, namelijk zij die buiten de Kerk zijn en die niets erkennen van het ware en het goede van het geloof, zoals de natiën in het land Kanaän waren, nrs. 2049, 2115; dus die niet in het ware en het goede zijn; en uit de betekenis van dat niet eten, dus niet vergemeenschappen en met hen verbonden worden, dus van hen gescheiden zijn.

In wat volgt wordt gehandeld over degenen die tezamen de Pesach zouden eten en over hen die het niet zouden eten; Pesach was een avondmaal dat de vergezelschapping van de goeden in de hemel uitbeelde; in de inzettingen die volgen, wordt aangewezen, wie vergezelschapt zouden kunnen worden en wie het niet zouden kunnen.

In het algemeen werden gastmalen, zowel 's middags als 's avonds, in oude tijden in de Kerk gehouden, opdat men vergezelschapt zou worden en verbonden ten aanzien van de liefde en opdat men elkaar wederzijds zou onderrichten in de dingen die van het geloof en van de liefde zijn; dus in hemelse dingen, nrs. 3596 3832, 5161.

Zodanig waren in die tijden de verkwikkingen tijdens het samen eten en zij waren het doel ter wille waarvan de middag- en de avondmalen werden gehouden; zo werden dus het gemoed en eveneens het lichaam op eensgezinde en op overeenstemmende wijze gevoed; vandaar hadden zij gezondheid en een lang leven en vandaar hadden zij ook inzicht en wijsheid; en verder hadden zij dus gemeenschap met de hemel en sommigen een zichtbare verbinding met de engelen.

Maar zoals alle innerlijke dingen in de loop van de tijd verdwijnen en uitmonden in uiterlijke en uitwendige dingen, dus eveneens de doelen van de gastmalen en van het samen eten, die er heden ten dage niet zijn ter wille van enige geestelijke verbinding, maar ter wille van wereldse verbindingen, namelijk van gewin, het dingen naar ereposten en van wellusten; vandaar is er voeding van het lichaam, maar geen van het gemoed.

7997. Dat het Paasavondmaal de vergezelschapping van de engelen in de hemelen ten aanzien van het goede en het ware heeft uitgebeeld, zie de nrs. 7836, 7996; en omdat het die uitbeelde, werd het verordend dat niet alleen elk huis op zichzelf dan tezamen zou zijn en

eten, maar ook dat geen anderen vergezelschap zouden worden dan zij die de verbinding van de liefde zouden uitbeelden zodanig als die van de hemelse gezelschappen is en zo dat dus de overigen gescheiden zouden worden.

Degenen die gescheiden moesten worden, waren de vreemden, want met hen worden degenen aangeduid die niet in het goede en ware van de Kerk zijn en verder ook de bijwoners en de huurlingen, omdat door hen degenen werden uitgebeeld die alleen vanuit een natuurlijke inborst en degenen die ter wille van gewin, het goede en het ware deden en daarmee te koop liepen; dezen beide kunnen niet vergezelschap worden met de engelen in de hemelen; maar wanneer het hun is geoorloofd rond te zwerven, wat plaatsvindt in de eerste tijd van hun komst in het andere leven, voordat zij de verwoestingen van het goede en ware ondergaan, dan kunnen zij, wanneer zij tot een bepaald gezelschap van engelen komen en de sfeer van heiligheid voelen uit het ware van het goede van de onschuld, dat met het bloed van het Paaslam wordt aangeduid, nrs. 7846, 7877, niet naderen, maar vluchten haastig heen uit vrees en afkeer.

7998. En alle knecht van een man; dat dit de nog natuurlijke mens betekent, staat vast uit de betekenis van de knecht, namelijk het natuurlijke, nrs. 3019, 3020, 3191, 3192, 3204, 3206, 3209, 5305, dus de natuurlijke mens; dat de natuurlijke mens knecht wordt genoemd, komt omdat hij geschapen is om de geestelijke mens te dienen en ook om die te gehoorzamen, zoals een knecht zijn heer.

7999. Een koop van zilver; dat dit betekent die enig geestelijk ware heeft, staat vast uit de betekenis van de koop, namelijk de verwerving en de toe-eigening, waarover de nrs. 4397, 4487, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; en uit de betekenis van het zilver, namelijk het ware, nrs. 1551, 2954, 5658, hier het geestelijk ware, omdat de knecht die gekocht is, in de innerlijke zin de natuurlijke mens is en daarom de heer die koopt, de geestelijke mens is. Hoe het hiermee is gesteld, kan men niet weten, tenzij men weet hoe het geestelijke zich het natuurlijke koopt, dat wil zeggen, verwerft en toe-eigent; wanneer de mens wordt wederverwekt, zijn eerst het innerlijke en het uiterlijke van hem, dat wil zeggen, het geestelijke en het natuurlijke, in tweestrijd; het geestelijke immers wil de dingen die van de hemel zijn, maar het natuurlijke de dingen die van de wereld zijn; maar het geestelijke vloeit voortdurend in het natuurlijke in en brengt dat tot instemming; dit vindt plaats door het ware en dat wat het geestelijke in het natuurlijke voor zich aanbrengt, wordt het met zilver gekochte genoemd, dat wil zeggen, verworven en toegeëigend door het ware.

8000. En gij zult hem besnijden; dat dit de zuivering van de vuile liefden betekent, staat vast uit de betekenis van besneden worden, dus de zuivering van de eigenliefde en de wereldliefde, dus van de vuile liefden, nrs. 2039, 2056, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045.

8001. Dan zal hij dat eten; dat dit betekent dat hij met hen zal zijn, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk het paaslam, tezamen met de overigen, dus vergemeenschap en verbonden worden, nrs. 2187, 5643; het Paasavondmaal beeldde immers uit de vergezelschapping met de engelen ten aanzien van de goedheden en waarheden, nrs. 7836, 7850, 7996, 7997 en door de inzettingen ten aanzien van de vreemden, de knechten, de bijwoners, de huurlingen en de vreemdelingen waarover hier wordt gehandeld, wordt in de innerlijke zin aangewezen wie vergezelschap zouden kunnen worden en wie het niet zouden kunnen.

Vandaar komt het, dat met eten wordt aangeduid, met hen zijn of vergezelschap worden en met niet eten, niet samen met hen zijn of gescheiden worden.

8002. En de bijwoner en de huurling zal dat niet eten; dat dit betekent dat degenen die vanuit een natuurlijke inborst alleen, het goede doen en zij die het doen ter wille van gewin, niet met hen zullen zijn, staat vast uit de betekenis van de bijwoner, namelijk zij die het goede doen vanuit een natuurlijke inborst alleen, waarover hierna; uit de betekenis van de huurling, namelijk zij die ter wille van gewin het goede doen, waarover eveneens hierna; en uit de betekenis van, ‘van dat niet eten’, namelijk niet met hen zijn, nr. 8001.

Dat de bijwoners degenen zijn die vanuit een natuurlijke inborst alleen, het goede doen, komt omdat de bijwoners vanuit andere volken waren aangekomen en inwoners waren geworden en met de Israëlieten en de Joden in één huis woonden; en samenwonen betekent in het goede tezamen zijn; maar omdat zij, zoals gezegd, uit volkeren buiten de Kerk waren, is het goede dat wordt aangeduid, niet het goede van de Kerk is, maar het goede van de niet-Kerk; dit goede wordt het natuurlijk goede genoemd, omdat het vanuit geboorte geërfd is; zo’n goede hebben ook sommigen uit ongezondheid en zwakte; dit goede wordt verstaan onder het goede dat degenen doen die met de bijwoners worden aangeduid.

Dit goede verschilt geheel en al van het goede van de Kerk, want door het goede van de Kerk wordt bij de mens het geweten gevormd en dit is het vlak waarop de engelen invloeden en waardoor er samenzijn met hen is; maar door het natuurlijk goede kan niet enig vlak voor de engelen gevormd worden; degenen die in dit goede zijn, doen het goede in duisternis vanuit een blind instinct, niet in het licht van het ware vanuit de invloeiing uit de hemel; daarom kunnen zij in het andere leven worden heengeleid zoals kaf door de wind, door iedereen, zowel door de boze als door de goede en meer door de boze, die aan de redeneringen iets van emotie en overreding weet toe te voegen; en dan kunnen zij ook niet door engelen worden weggeleid, want de engelen werken door de waarheden en de goedheden van het geloof en vloeien in het vlak in dat van binnen in de mens uit de waarheden en de goedheden van het geloof zijn gevormd.

Hieruit blijkt, dat zij die alleen vanuit een natuurlijke inborst het goede doen, niet met de engelen vergezelschap kunnen worden.

Over hen en over hun lot in het andere leven, zie de nrs. 3470, 3471, 3518, 4988, 4992, 5032, 6208, 7197.

Dat de bijwoners degenen zijn, die niet in hun land, noch in hun huis, maar in een vreemd land en huis verblijf houden, staat vast bij Mozes: *‘Het land zal niet kortweg verkocht worden, van Mij immers is het land, maar gij zijt vreemdelingen en bijwoners met Mij’*, (Leviticus 25:23).

Bij David: ‘Hoor mijn gebeden, Jehovah, zwijg niet tot mijn traan, omdat ik een vreemdeling met U ben, een bijwoner, zoals al mijn vaders’, (Psalm 39:13); en in het boek Genesis: *‘Abraham zei tot de zonen van Heth: Ik ben een vreemdeling en een bijwoner met u; geeft mij het bezit van een graf’*, (Genesis 23:4); met de vreemdeling wordt eveneens als met de bijwoner de nieuw aangekomene en de inwoner uit een ander land aangeduid, maar met de vreemdeling worden degenen aangeduid die in de waarheden van de Kerk werden onderricht en die ze opnamen, met de bijwoners echter degenen die in de waarheden van de Kerk niet waren onderricht, omdat zij die niet wilden opnemen.

Voor wat betreft de huurlingen, zij waren degenen die voor loon arbeidden; het waren knechten, maar niet gekochten; dat zij huurlingen werden genoemd, zie (Leviticus 19:13; 25:4-6; Deuteronomium 24:14,15).

Omdat de huurlingen degenen waren die voor loon arbeidden, worden onder hen in de innerlijke zin degenen verstaan die het goede doen ter wille van gewin in de wereld; en in een nog innerlijker zin, zij die het goede doen ter wille van loon in het andere leven, dus die door hun werken verdienste willen hebben.

Zij die het goede doen alleen ter wille van gewin in de wereld, kunnen geenszins vergezelschap worden met de engelen, want het einddoel ter wille waarvan zij handelen, is

de wereld, dat wil zeggen, welgesteldheid en voorrang, niet echter de hemel, dat wil zeggen, de gezegendheid en gelukzaligheid van de zielen; het is het einddoel dat de handelingen bepaalt en daaraan de hoedanigheid geeft.

Over hen die het goede slechts doen ter wille van gewin zegt de Heer het volgende bij Johannes: *'Ik ben de goede Herder; de goede herder stelt zijn ziel voor de schapen; de huurling echter en die geen herder is, die de schapen niet tot eigendom zijn, ziet de wolf komen en verlaat de schapen en vlucht; en de wolf grijpt ze en verstrooit de schapen; de huurling echter vlucht omdat hij een huurling is'*, (Johannes 10:11-13).

En bij Jeremia: *'Een zeer schoon kalf is Egypte; uit het noorden komt ondergang; haar huurlingen zijn zoals gemeste kalveren, want ook die hebben zich afgewend, zij zijn tezamen gevluht, zij hebben niet standgehouden, omdat de dag van hun verderf over hen gekomen is'*, (Jeremia 46:20,21).

Dat de bijwoners en de huurlingen niet ten aanzien van de heilige dingen zouden worden vergezelschaft met degenen die van de Kerk zijn, bij Mozes: *'Geen vreemde zal het heilige eten; een bijwoner van de priester en een huurling zal het heilige niet eten'*, (Leviticus 22:10); en dat uit de zonen van de bijwoners de knechten gekocht zouden worden, die voor altijd zouden dienen, bij dezelfde: *'Knecht en dienstmaagd zult gij kopen uit de natiën die rondom u zijn; en ook van de zonen der bijwoners, met u als vreemdelingen verkerende, van dezen zult gij kopen en van hun familie, die met u is, hoewel zij gebaard hebben in uw land, opdat zij u zijn tot een bezitting en opdat gij hen ten erve overgeeft aan uw zonen na u, om te erven door bezitting tot in het eeuwige zult gij over hen heersen'*, (Leviticus 25:44-46).

Met de zonen van de bijwoners worden de wetenschappelijke dingen aangeduid die uit het natuurlijk schijnsel alleen zijn; dat de geestelijke waarheden over die zullen heersen, wordt daarmee aangeduid dat de knechten uit de zonen van de bijwoners gekocht zouden worden tot een voortdurende bezitting.

Zij die echter het goede doen ter wille van het loon in het andere leven en die ook met de huurlingen worden aangeduid, verschillen van hen over wie nu is gehandeld, namelijk daarin dat zij het leven en de gelukzaligheid in de hemel ten doel hebben; maar omdat het doel hun Goddelijke eredienst bepaalt en van de Heer af tot henzelf keert en zij vandaar alleen zichzelf goed willen, maar de anderen slechts voor zoveel goed willen en dan de liefde van zich in de afzonderlijke dingen is gelegen, niet echter de liefde jegens de naaste, zo hebben zij dus niet de echte naastenliefde.

Ook dezen kunnen niet met de engelen vergezelschaft worden, want de engelen verafschuwen geheel en al zowel de naam als de idee van loon of beloning.

Dat goed gedaan moet worden zonder loon als doel, leert de Heer bij Lukas: *'Hebt uw vijanden lief en doet wel en leent, zonder iets weder te hopen; dan zal uw loon groot zijn en gij zult zonen van de Allerhoogste zijn'*, (Lukas 6:32-35; 14:12-14)

Over de op verdienste gerichte goedheden, hoedanig zij zijn, zie de nrs. 1110, 1111, 1774, 1835, 1877, 2027, 2273, 2340, 2373, 2400, 3816, 4007, 4174, 4943, 6388-6390, 6392, 6393, 6478.

Dat het door de Heer zo vaak wordt gezegd, dat zij die het goede doen, hun loon in de hemel zullen hebben, zoals bij (Mattheüs 5:11,12; 6:1,2,16; Lukas 6:23,25; 14:14; Johannes 4:36), komt omdat de mens, voordat hij is wederverwekt, niet anders dan aan loon kan denken; anders is het echter gesteld, wanneer hij is wederverwekt; dat is hij verontwaardigd, indien iemand denkt dat hij de naaste weldoet ter wille van beloning, want hij voelt de verkwikking en het gezegende in het weldoen, maar niet in de beloning.

Dat het loon in de innerlijke zin het verkwikkelijke van de aandoening van de naastenliefde is, zie de nrs. 3816, 3956, 6388, 6478.

8003. In één huis zal het gegeten worden; dat dit de vergezelschapping betekent van de overeenkomende goede dingen, opdat die tezamen één goede maken, staat hieruit vast dat het

paasavondmaal de vergezelschappingen met de engelen in de hemel heeft uitgebeeld en dat ieder huis van de zonen Israëls een gezelschap in het bijzonder heeft uitgebeeld, zie de nrs. 7836, 7891, 7996, 7997; de gezelschappen van de engelen zijn alle onderling onderscheiden volgens de goedheden en wel in het algemeen, in het speciale en in het bijzondere, nrs. 3241, 4625; vergezelschap zijn degenen die in een eender goede zijn.

Dat dezen één goede maken, komt omdat elke ene niet uit één, maar uit verscheidene ontstaat; uit meerdere dingen immers, verschillend maar toch overeenkomend, komt een vorm in wording; en dat deze een éne maakt door harmonie, in de hemel door geestelijke harmonie, die van het goede van de liefde is, zie de nrs. 3241, 3267, 3744-3746, 3986, 4005, 4149, 5598, 7236, 7833, 7836.

Hieruit blijkt, dat met in één huis zal het gegeten worden, de vergezelschapping wordt aangeduid van de overeenkomende goedheden, opdat zij tezamen één goede maken; dat eten, namelijk de Pesach, is vergezelschap worden of met hen zijn, zie nr. 8001.

8004. Niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; dat dit betekent dat dit goede niet vermengd moet worden met het goede van een ander, staat vast uit de betekenis van uitleiden uit het huis naar buiten, namelijk aan een ander te eten geven, dus vermengen met een ander goede dan dat wat van zijn eigen gezelschap is; en uit de betekenis van het vlees, dus het goede, nrs. 6968, 7850.

De gezelschappen in de hemel immers zijn onderscheiden volgens de functies van alle leden, ingewanden en organen in het lichaam, zoals aan het einde van verscheidene hoofdstukken is getoond; de functie van ieder lid, ingewand en orgaan, heeft door overeenstemming betrekking op een geheel eigen goede, afgescheiden van een ander goede.

Daaruit blijkt, dat de goedheden veelvuldig zijn en dat zij, opdat daaruit onderscheiden vormen ontstaan, die tezamen genomen, de volmaaktste vorm van de hemel samenstellen, geenszins vermengd moeten worden, want indien zij werden vermengd, zou het onderscheid vergaan.

Dit wordt daarmee aangeduid dat zij het vlees niet uit het huis naar buiten zouden uitleiden.

8005. En gij zult niet een been in hetzelfde breken; dat dit het wetenschappelijk ware betekent, dat het ook ongerept zal zijn, staat vast uit de betekenis van het been, namelijk het laatste waarin de innerlijke dingen hun grens vinden als in hun basis, zodat zij worden gesteund opdat er geen ineenstorting plaatsvindt; dit laatste in geestelijke zaken is het wetenschappelijke, want alle waarheden en goedheden vloeien volgens de orde tot de lagere dingen neer en zij vinden tenslotte hun grens in de wetenschappelijke zaken en daar vertonen zij zich zichtbaar voor de mens.

Dat gij niet zult breken, is dat het ongerept zal zijn, is duidelijk.

Het wetenschappelijke wordt ongerept genoemd, wanneer het alleen maar waarheden in zich toelaat die met het goede samenstemmen, want het wetenschappelijke is de algemene ontvanger.

Bovendien gedragen zich de wetenschappen zoals de beenderen bij de mens; indien zij niet ongerept zijn of in hun orde, zoals wanneer zij ontwricht zijn of verdraaid, wordt de vorm van het lichaam daardoor veranderd en volgens die afwijkingen ook de handelingen.

De wetenschappelijke waarheden zijn de leerstellingen.

8006. De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen; dat dit betekent dat die wet van de orde is voor allen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van de schare Israëls, namelijk alle waarheden en goedheden in één samenvatting, nr. 7830, dus zij die in het ware zijn waardoor het goede is en in het goede waardoor het ware is, nr. 7957, dus degenen die van de geestelijke Kerk zijn.

Dat al degenen de Pesach zouden houden, was opdat zij de bevrijding zouden uitbeelden van hen die van de geestelijke Kerk zijn en in de lagere aarde waren vastgehouden tot aan de Komst van de Heer, nrs. 6854, 6914, 7091, 7849, 7932, en door het samen eten in één huis, de vergezelschapping met de engelen in de hemel, nrs. 7836, 7996, 7997, dus daardoor dat de ganse schare van Israël het zou doen, de gehele hemel.

In die tijd was er nergens de Kerk, maar er was alleen een uitbeeldende van de Kerk, waartoe de nakomelingen van Abraham uit Jakob werden genomen; door de uitbeeldingen van de Kerk werd gemeenschap met de hemel gegeven en door de hemel met de Heer; vandaar kwam het, dat het aan die natie werd opgelegd alle inzettingen en alle wetten nauwgezet in acht te nemen, vooral de inzettingen ten aanzien van Pesach en wel dermate dat hij die rein was en de Pesach niet hield, zou worden uitgeroeid, (Numeri 9:13).

8007. En wanneer met u een vreemdeling verkeert; dat dit degenen betekent die in het ware en goede van de Kerk zijn onderricht en die hebben opgenomen, staat vast uit de betekenis van de vreemdeling, namelijk zij die werden onderricht en de inzettingen van de Kerk opnamen, nrs. 2025, 4444, 7908; er wordt gezegd wanneer hij met u verkeert, omdat met als vreemdeling verkeren wordt aangeduid onderricht worden en leven, nrs. 1463, 3672; zodat met de vreemdelingen die met hen verkeren, niet slechts diegenen worden aangeduid die in het ware en het goede van de Kerk werden onderricht en die opnamen, maar ook zij die daarnaar leefden.

8008. En Jehovah de Pesach houden zal; dat dit betekent indien hij met hen tezamen wil zijn, staat vast uit de betekenis van Jehovah de Pesach houden of dat eten, dus één met hen zijn, nr. 8001.

8009. Hem worde alle manlijke besneden; dat dit betekent dat het ware van hem gezuiverd moet worden van de onzuivere liefden, staat vast uit de betekenis van besneden worden, namelijk gezuiverd of ontsmet worden van onzuivere liefden, nrs. 2039, 2056, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045; en uit de betekenis van de manlijke, dus het ware van het geloof, nrs. 749, 2046, 4005, 7838.

8010. En hij trede toe om dat te houden; dit betekent dat hij dan met hen zal zijn, zoals eerder in nr. 8008 is vermeld.

8011. En hij zal zijn zoals een ingeborene van het land; dat dit betekent dat hij is aanvaard zoals degene die in dat ware en goede is en gezuiverd van de onreine liefden, staat vast uit de betekenis van de ingeborene van het land, dus hij die binnen de Kerk is geboren en in haar ware en goede is, dus die gezuiverd is van de vuile liefden; er wordt gezegd de ingeborene van het land, omdat met het land de Kerk wordt aangeduid; dat het land in het Woord de Kerk is, zie de nrs. 566, 662, 1066, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2571, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577; dat het land de Kerk is, komt omdat onder het land in het Woord het land Kanaän wordt verstaan en met het land Kanaän wordt het rijk van de Heer en de Kerk aangeduid, nrs. 1413, 1437, 1585, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 3686, 4116, 4240, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 5757, 6516.

Onder elk land dat in het Woord wordt genoemd, wordt door de engelen niet een land verstaan, maar de natie die daar is en wanneer een natie wordt genoemd, wordt de hoedanigheid van de natie verstaan ten aanzien van haar geestelijke, dat wil zeggen, ten aanzien van dat wat van de Kerk is.

Dat de idee van de hoedanigheid van de natie zich voordoet, wanneer een land wordt genoemd, is bekend, want dat gebeurt eveneens bij de mens, te meer bij de engelen, die geestelijk over elk natuurlijke denken.

8012. En alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten; dat dit betekent dat hij die in de liefden van zich en van de wereld is, niet tezamen kan zijn, staat vast uit de betekenis van de met de voorhuid behepte of de onbesnedene, namelijk degene die in de liefden van zich en van de wereld is, nrs. 2056, 3412, 3413, 7045; en uit de betekenis van dat eten, namelijk de Pesach, namelijk met hen zijn, nr. 8001.

8013. Eén wet zal er zijn voor de ingeborene en voor de vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u; dat dit betekent dat hij die is onderricht, het ware en het goede van de Kerk opneemt en volgens die leeft, zal zijn zoals degene die tevoren onderricht is, binnen de Kerk is en een leven leeft dat strookt met de geboden van het geloof en van de naastenliefde, staat vast uit de betekenis van één wet, dus hetzelfde recht, dus dat hij zal zijn zoals de ander; uit de betekenis van de ingeborene, dus degene die binnen de Kerk is geboren en in het ware en het goede ervan is, ten aanzien van de leer en ten aanzien van het leven, nr. 8011; en uit de betekenis van de vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u, namelijk hij die wordt onderricht in het ware en goede van de Kerk en die opneemt en daarnaar leeft, nr. 8007.

Volgens de geboden van het geloof en van de naastenliefde wordt er gezegd, vanwege het verschil; het leven immers vóór de wederverwekking is volgens de geboden van het geloof, maar na de wederverwekking is het volgens de geboden van de naastenliefde; vóór de wederverwekking weet niemand wat de naastenliefde is vanuit aandoening, maar alleen vanuit de leer; volgens de geboden van deze leer, de geboden van het geloof genoemd, wordt dan geleefd; maar na de wederverwekking wordt vanuit aandoening geweten wat de naastenliefde is, want dan heeft hij de naaste lief en wil hem van harte het goede en dan wordt geleefd volgens de ingegrifte wet, want er wordt gehandeld vanuit de aandoening van de naastenliefde; deze staat verschilt geheel en al van de vorige staat; zij die in de eerste staat zijn, zijn in het duister ten aanzien van de waarheden en de goedheden van het geloof, maar zij die in deze staat zijn, zijn naar verhouding in een helder licht; dezen zien de waarheden en bevestigen die uit verlichting; de eerdergenoemden echter zien die waarheden niet en bevestigen ze niet vanuit verlichting, maar uit overreding met betrekking tot de leerstellingen van de Kerk dat het waarheden zijn; en omdat zij die niet vanuit verlichting zien, kunnen zij evenzeer valsheden als waarheden bevestigen en nadat zij bevestigd zijn, zien zij die volledig zoals waarheden.

Hieruit kan vaststaan wat er wordt verstaan onder leven volgens de geboden van het geloof en wat onder leven volgens de geboden van de naastenliefde.

Voor wat betreft de vreemdelingen, in het Woord is het vele malen bevolen, dat er niet enig onderscheid zou zijn tussen de ingeborene van het land en de vreemdeling, als vreemdeling met hen verkerende, met als oorzaak dat de natiën, waaruit de vreemdelingen waren, evenzeer in de hemel worden opgenomen als zij die binnen de Kerk zijn, nadat zij, na onderricht te zijn, de waarheden van het geloof hebben opgenomen; over de natiën in het andere leven, zie de nrs. 932, 1032, 1059, 2049, 2284, 2589-2604, 2861, 2863, 3263, 4190, 4197; vandaar werd het bevolen dat zoals de ingeborene was, dus de vreemdeling zou zijn, zoals bij Mozes: ‘dat indien een vreemdeling met u als vreemdeling verkeerd zal hebben, die een vuuroffer van een reuk van rust voor Jehovah gemaakt zal hebben, gelijk als gij doet, zo zal hij doen; wat de gemeente betreft, één inzetting voor u en voor de vreemdeling, als vreemdeling verkerende, een inzetting der eeuwigheid in uw geslachten; hoedanig gijlieden

zijt, zodanig is de vreemdeling voor Jehovah; één wet en één gericht zal ulieden zijn en de vreemdeling, als vreemdeling met u verkerende’, (Numeri 15:14-16).

Bij dezelfde: Eén gericht zal ulieden zijn, hoedanig voor de vreemdeling, zodanig voor de ingeborene zal het zijn’, (Leviticus 24:22).

Bij dezelfde: ‘Wanneer een vreemdeling met u als vreemdeling verkeerd zal hebben, zo zal hij Jehovah de Pesach houden, naar de inzettingen van de Pesach en naar de inzettingen ervan zal hij zo doen; het zal één inzetting zijn voor ulieden, zowel voor de vreemdeling als voor de ingeborene’, (Numeri 9:14).

8014. vers 50,51. *En al de zonen Israëls deden gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had, aldus deden zij. En het geschiedde op deze zelfde dag, Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, naar hun legereenheden.*

En al de zonen Israëls deden, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had, betekent de daad van de gehoorzaamheid volgens het Goddelijk Ware; aldus deden zij, betekent de daad vanuit de wil; en het geschiedde op deze zelfde dag, betekent de staat van de tegenwoordigheid van de Heer; Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, betekent dat de Heer hen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdde; naar hun legereenheden, betekent hen onderscheiden volgens de hoedanigheid van het goede vanuit het ware.

8015. En al de zonen Israëls deden, gelijk als Jehovah Mozes en Aharon geboden had; dat dit de daad van de gehoorzaamheid volgens het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit wat eerder in nr. 7944 is gezegd, waar eendere woorden staan.

8016. Aldus deden zij; dat dit de daad vanuit de wil betekent, staat vast uit de betekenis van doen, wanneer het bij herhaling wordt gezegd, dan dus de daad vanuit de wil, nr. 7945.

8017. En het geschiedde op deze zelfde dag; dat dit de staat van de tegenwoordigheid van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de dag, namelijk de tijd en de staat, nrs. 23. 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 7680; dat het de staat van de tegenwoordigheid van de Heer is, komt omdat het de dag van Pesach was en met Pesach wordt de tegenwoordigheid van de Heer aangeduid en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis, nr. 7867; dat er toen bevrijding was, wordt aangeduid met het volgende in dit vers, namelijk dat op die dag Jehovah de zonen Israëls uitleidde uit het land van Egypte, naar hun legereenheden; dat dit op de volgende dag na Pesach plaatsvond, staat vast bij Mozes: *‘Zij verreisdten uit Egypte, op de vijftiende dag van de eerst maand, de dag na Pesach, in de ogen van alle Egyptenaren, als de Egyptenaren begroeven de gedode eerstgeborenen’*, (Numeri 33:3,4).

Dat de tegenwoordigheid van de Heer hen die in het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdt en hen die in het boze zijn de verdoemenis binnenleidt, zie de nrs. 7926, 7989.

8018. Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit; dat dit betekent dat de Heer hen die in het goede van het ware en in het ware vanuit het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdde, staat vast uit de betekenis van uitleiden, dus bevrijden; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, of wat hetzelfde is, die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, nrs. 7957, 8006; en uit de betekenis van het land van Egypte, dus de verdoemenis; dat het land van Egypte hier de verdoemenis is, komt omdat met de staat van de Egyptenaren nu de verdoemenis wordt aangeduid, nrs. 7766, 7778.

Dat de Heer uit de verdoemenis degenen heeft bevrijd die van de geestelijke Kerk zijn, dat wil zeggen, die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, zie de nrs. 6854, 6914, 7091, 7828, 7932.

De bevrijding van hen door de Heer, toen Hij wederopstond, wordt aangeduid met de nederdaling van de Heer tot de lageren en zij werd geopenbaard door de opwekking van de doden uit de graven, waarover bij Mattheüs: *'En de graven werden geopend en vele lichamen van de heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en toen zij uit hun graven uitgegaan waren na Zijn wederopstanding, schreden zij binnen in de Heilige Stad en zijn velen verschenen'*, (Mattheüs 27:52,53); het uitgaan uit de graven en het binnenschrijden in de heilige stad en verder de verschijning, gebeurden tot een getuigenis dat zij die tot dusver in geestelijke gevangenschap waren vastgehouden, door de Heer waren bevrijd en dat zij in de hemel werden binnengeleid; de hemel wordt in de innerlijke zin aangeduid met de heilige stad; daarom wordt gezegd de heilige stad, terwijl zij toch niet heilig maar profaan was, aangezien zij de Heer Zelf, Die in alle rituelen van hun Kerk was uitgebeeld en in het Woord bij hen was beschreven en Die zo de God van hun Kerk was geweest, zo wreed hadden behandeld.

Iets eenders wordt ten aanzien van dit bij Daniël aangeduid: *'In deze tijd zal uw volk ontruikt worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek, tenslotte zullen velen van hen die in het stof van de aarde slapen, ontwaken, dezen ten eeuwige leven, de overigen echter tot smaad, tot eeuwige schande'*, (Daniël 12:1,2).

En eveneens bij Ezechiël: *'Profeteer en zeg: Zo zei de Heer Jehovih: Ziet, Ik zal uw graven openen en zal ulieden uit uw graven doen opklimmen, o Mijn volk en Ik zal u heenleiden op het land van Israël, opdat gij moogt bekennen dat Ik Jehovah ben, als Ik uw graven zal hebben geopend en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opklimmen, o Mijn volk en Mijn Geest in uw zal gegeven hebben, opdat gij moogt leven en Ik zal u geplaatst hebben op uw land, opdat gij moogt bekennen dat Ik Jehovah gesproken en gedaan heb, gezegd van Jehovah'*, (Ezechiël 37:12-14).

Onder het land van Israël, of onder het land Kanaän, wordt de hemel verstaan, nr. 8011. Met deze teksten bij deze profeet werd de nieuwe schepping of verwekking van de mens beschreven en eveneens de levendmaking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de Heer.

8019. Naar hun legereenheden, dat dit betekent hen onderscheiden volgens het hoedanige van het goede uit het ware, staat vast uit de betekenis van de legereenheden, namelijk de goedheden en de waarheden, nr. 7988; naar de legereenheden, betekent dat zij die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, waren onderscheiden volgens het hoedanige van het goede vanuit het ware.

Dat allen in het andere leven volgens de goedheden zijn onderscheiden en verbonden, zie de nrs. 7833, 7836, 8003.

Er wordt gezegd volgens het hoedanige van het goede vanuit het ware, omdat al het goede zijn hoedanigheid heeft van het ware en vandaar wordt gevarieerd, nrs. 3804, 4149, 5345, 5355, 6916.

8020. Uit de inzetten en de wetten met betrekking tot het eten van het paaslam, waarover in dit hoofdstuk wordt gehandeld, blijkt duidelijk dat het hemelse verborgenheden zijn die zijn bevat en weggelegd in de afzonderlijke dingen en dat men zonder de erkenning vanuit de innerlijke zin niets weet dan louter rituele zaken in de uiterlijke en uitwendige vorm en niets hemels, te minder iets Goddelijks, zoals, waarom het stuk paasvee een lam of een geitenbokje moest zijn; waarom het stuk vee manlijk moest zijn en de zoon van een jaar; waarom het geslacht zou worden op de veertiende dag van de maand; waarom het bloed ervan

gesprenkeld moest worden op de zijposten en de bovendorpel; waarom het aan het vuur gebraden zou gegeten worden, met ongezuurde etenswaren op bittere en niets ervan rauw of gekookt in water; waarom het zou gebraden worden, het hoofd op de schenkels en op zijn midden; waarom niets ervan overgelaten zou worden tot de morgen en waarom het overige met vuur verbrand zou worden; waarom het ongezuurde voedsel zeven dagen gegeten zou worden en waarom iemand die het gedeseemde at, uitgeroeid zou worden; waarom de vreemde, de bijwoner en de huurling, dat niet zouden eten, maar de knecht van een man, een koop van zilver en de vreemdeling, indien zij werden besneden; waarom het in één huis gegeten zou worden en dat ook niet van het vlees naar buiten uitgeleid zou worden; waarom niet een been ervan gebroken zou worden.

Wat deze zaken en zeer vele andere behelzen en waarom zij bevolen werden, zou men in het geheel niet weten, tenzij men de wetten van de orde in de geestelijke wereld weet, waarmee zij overeenstemmen en tenzij men uit de innerlijke zin weet wat de afzonderlijke dingen in die wereld, dat wil zeggen in de hemel, betekenen; en vooral tenzij men gelooft, dat in al deze dingen iets geestelijks is gelegen; indien niet alle en de afzonderlijke dingen een geestelijk iets is gelegen, dan zouden de engelen die bij de mens zijn, wanneer het Woord door de mens wordt gelezen, slechts weinig en nauwelijks iets uit het Woord begrijpen, want de engelen begrijpen alle dingen die in het Woord op natuurlijke wijze zijn beschreven, geestelijk.

VERVOLG OVER DE GEESTEN EN DE INWONERS VAN DE PLANEER JUPITER

8021. Iemand van de geesten van Jupiter die schrik aanjagen door hun komst, over wie eerder, maakte zich op aan mijn linkerzijde, onder de elleboog en sprak van daar, maar zijn spraak was schrill en hard; de woorden waren ook niet volledig gearticuleerd en van elkaar gescheiden en wel zozeer dat ik lange tijd moest wachten voordat ik de zin kon vatten; en toen hij sprak, mengde hij er ook iets van schrik doorheen; hij zei dat dit zo op zijn aarde voorkwam en dat zij, voordat hun engelen komen, vooruit worden gezonden tot de mens en hem op deze wijze voorbereiden; hij vermaande ook mij dat ook ik hen wanneer zij kwamen, goed zou ontvangen; maar het werd gegeven te antwoorden, dat dit mijn zaak niet is, maar dat bij mij allen ontvangen worden zoals zij zelf zijn.

8022. Daarna kwamen de engelen van die planeet en het werd uit hun spreken met mij te doorvatten gegeven, dat zij geheel en al verschilden van de engelen van onze aarde; hun spraak immers vindt niet plaats door woorden, maar door ideeën, die zich door mijn innerlijk heen naar alle kanten uitbreidden en vandaar eveneens een invloeiing hadden in het aangezicht, zodat het aangezicht met die afzonderlijke dingen samenging, uitgaande van de lippen en voortgaand naar de omtrekken van elke kant; de ideeën die in de plaats van woorden waren, waren onderscheiden, maar slechts weinig; zij zeiden dat zij zo met de hunnen op hun aarde spraken en dat daar eveneens een spraak van het aangezicht is die begint in de lippen.

8023. Daarna spraken zij met mij door nog minder onderscheiden ideeën en wel dermate dat nauwelijks iets van tussenruimte werd doorvat; het werd door mij begrepen zoals de zin van de woorden bij degenen die alleen op de zin, los van de woorden, letten; deze spraak was voor mij beter te verstaan dan de eerdere en zij was ook voller. Zij vloeyde, eender als de vorige in het aangezicht in, maar de invloeiing was, volgens de hoedanigheid van de spraak, meer continu; zij ging echter niet, zoals de vorige, vanuit de lippen, maar vanuit de ogen.

Zij zeiden dat zij ook zo met de hunnen op hun aardbol spreken, maar met degenen daar, die zich meer dan de eerdergenoemden verheugen in een innerlijke zin en opmerkingsgave.

8024. Daarna spraken zij nog meer continu en voller; en toen kon het aangezicht niet met een overeenstemmende beweging daarmee samengaan; maar de invloeiing werd gevoeld in de hersenen en dat dit toen op soortgelijke wijze werd aangedreven.

8025. Tenslotte spraken zij op zo'n wijze dat hun rede alleen in het innerlijk verstand viel; de lichte beweeglijkheid ervan was zoals die van een tere aura; ik bemerkte de invloeiing zelf, maar de afzonderlijke dingen niet helder onderscheiden.

Zij zeiden dat er ook op hun aarde mensen zijn met wie zij in deze spraak spreken en dat zij degenen zijn die na de dood rechtstreeks in de hemel worden opgenomen.

8026. Deze geslachten van spreken gedragen zich vloeistofachtig: het eerste geslacht zoals vloeïend water, het tweede zoals een teerder water en het derde naar verhouding zoals de atmosfeer en het vierde zoals een tere aura.

8027. De geest die aan de linkerzijde was, waarover eerder, sprak er soms tussendoor en maande mij vooral dat ik met zijn engelen bescheiden zou optreden; er waren immers geesten uit onze aarde, die zulke zaken aanvoerden die niet in goede aarde vielen.

Hij zei ook dat hij niet had verstaan wat de engelen spraken, maar dat hij het daarna verstond, toen hij mijn linkeroor was genaderd; eveneens had hij toen niet de schelle spraak zoals eerder, maar een zodanige als de andere geesten hebben.

8028. Daaruit kon vaststaan hoe het met deze zaak is gesteld volgens de hemelse orde en vandaar in het aardrijk, namelijk dat wanneer engelen op het punt staan te naderen, een geest vooruit wordt gezonden die de weg voorbereidt en dat hij schrik aanjaagt en vermaant, opdat de engelen op een waardige menselijke wijze worden ontvangen en dat hij er tussendoor spreekt; en verder, dat hij eerst niet verstaat wat de engelen spreken, maar dat hij daarna, wanneer hij in een betere staat is gebracht, het dan wel verstaat; in één woord, dat hij voortdurend aanwezig is en het gemoed voorbereidt en daarna streeft onwaardige zaken af te wenden.

Daarbij kwam de gedachte in mij op ten aanzien van Johannes de Doper, namelijk dat het volgens de hemelse orde was, dat hij werd vooruit gezonden en de Komst van de Heer aankondigde en de weg voorbereidde, opdat Hij waardig opgenomen zou worden, volgens de teksten die geschreven staan bij (Mattheüs 3:3; Lukas 1:17; 3:4; Johannes 1:23).

8029. Uit wat eerder enige maken is vermeld ten aanzien van de staat van de mens na de dood, staat vast, dat het er weinigen zijn die wanneer zij in het andere leven komen, direct de hemel binnentreden, maar dat zij voor enige tijd beneden de hemel vertoeven, opdat de dingen die van aardse en lichamelijke liefden zijn, die zij vanuit de wereld met zich meebrachten, worden afgewist en zij zo worden voorbereid opdat zij in het gezelschap van engelen kunnen zijn; hetzelfde gebeurt met de mensen van alle aardbollen, namelijk dat zij na het overlijden eerst beneden de hemel onder de geesten zijn en daarna, wanneer zij zijn voorbereid, engelen worden.

Het werd gegeven te zien dat er, wanneer geesten van die aarde engelen werden, oplichtende, als het ware vurige paarden verschenen, waardoor zij, evenals Elia, werden heengevoerd.

Dat paarden in het Woord het verstandelijke betekenen, zie de nrs. 2760-2762, 3217, 5321, 6125, 6534; en dat de vurige paarden en de vurige wagens die Elia heenvoerden, het verstand van het Woord ten aanzien van de innerlijke dingen ervan betekenen, nr. 2762.

8030. Deze engelenhemel, waarheen zij werden gevoerd, is de eerste hemel of de laatste van de drie; deze hemel verschijnt aan de rechterzijde van hun aardbol en is geheel en al gescheiden van de eerste of de laatste hemel van de engelen die uit onze aarde zijn. Zij die in de hemel zijn, verschijnen in hemelsblauw gekleed, met stippen van gouden sterretjes; zij geloven immers dat die kleur de hemelse kleur zelf is; wanneer zij in de wereld zijn en de sterrenhemel beschouwen, noemen zij die de woonplaats van de engelen; vandaar wordt ook de hemelsblauwe kleur door hen geliefd.

8031. De geesten van die planeet willen in het geheel niet samenzijn met de geesten van onze aarde, omdat zij van gemoed en zeden verschillen; zij zeggen immers, dat de geesten van onze aarde geslepen zijn en steeds weer klaar staan om met vernuft boosheden te beramen en dat zij slechts weinig weten en denken over het goede; en verder, dat zij niet zoals zij één Heer erkennen.

Bovendien zijn de geesten van de planeet Jupiter veel wijzer dan de geesten van onze aarde, van wie zij ook zeggen, dat zij veel spreken en maar weinig denken en dat zij dus zo niet zo veel innerlijk kunnen doorvatten, zelfs niet wat het goede is; zij besluiten daaruit, dat de mensen van onze aarde uiterlijke mensen zijn.

8032. Het vervolg over de geesten van de planeet Jupiter aan het einde van het volgende hoofdstuk.

Einde van hoofdstuk 12

